

ALEXANDRE DUMAS

A GAVALLÉRBANDITA

**FORDÍTOTTA
MARGITTAI SZANISZLÓNÉ**

**BUDAPEST
A PESTI NAPLÓ KIADÁSA**

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest: Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2017
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-963-417-158-4 (online)
MEK-16599

I.

Vannak városok, amelyek olyanok, mint az emberek. A véletlen irányítja alapításukat vagy megszületésüket, a hely kiválasztását, ahol felépítik az egyiket, a társadalmi helyzetet, amelybe a másik beleszületik. S ez a véletlen befolyásolja jobban, rosszban egész létüket. Láttam magasra fekvő gögös városokat, amelyek az egész környéket uralni akarták, s amelyek árnyékában, még a domb alján sem mertek más, szerényebb házak meghúzódni. Ezek mindig büszkén szegények maradtak, magasra vetett homlokukat a felhőkbe verve, nyár zivatarától, tél viharától csapdosva, korbácsolva. Mint a száműzött királynők, akiket csak néhány hűséges udvaroncuk követ tragikus száműzetésükbe, s akik sokkal büszkébbek, semhogy a lenti síktól népeiséget, új királyságot könyörögnének. Láttam alázatos kis városokat, amelyek szerényen megbújtak egy völgy ölében, vízi malmaikat, majorjaikat, házaikat a folyó, mellé építették, hegyektől védett helyzetükben nem érezték a viharok romboló hatásait, világtól elfelejtett életük a csendes boldogság medrében folyt. Mint a tüzes szenvedélyektől, hevítő nagyravágyásoktól mentes embereké, akik kerülnek a megzavaró lármát, vakító fényeket s csak az árnyékban, a csendben keresik boldogságukat.

Vannak viszont olyanok is, amelyek szerény falu módjára kezdték pályafutásukat a tenger partján s idők múlásával, fokról-fokra bontakoztak, emelkedtek, terjengtek. Követték a tenger hajóinak átváltozását. A szerény evezős bárkák később karcsú vitorlásokká, a vitorlások hatalmas hárombocosakká változva szeltek át a tenger hullámain. Így változtak a falu viskói házakká, a házak palotákká. S ma kikötőikbe folynak a távol Kelet aranyai, gyémántjai. Csillogtatják kincseiket, csengetik arányaikat, kérkedve szikráztatják drágaköveiket, mint a parvenűk, akik pompás fogataikkal, cifra lakájaikkal akarják szemeinket kápráztatni.

Végül vannak, amelyek buján zöldelő, nevető virágoktól illatos sík mezőn emelkednek, széles kanyargó, festői ösvényeken közelíthetők meg, amelyeknek hosszú, virágzó jövőt jósoltak s boldogságukat hirtelen és brutálisan elvágta egy másik, a nyílt országúton elébe emelkedő város, magához csábítva, forgalmával elnyelve az arrakerülő utasokat és kereskedőket. Amelyek kényszerült elhagyatottságukban lassan senyvednek, hervadnak, pusztulnak, mint egy fiatal leány, akinek életét megmérgezte reménytelen szerelme. Ilyen alapokon érezhetünk rokonszenvet vagy ellenszenvet, szeretetet vagy gyűlöletet egy város iránt. Akárha emberrel állnánk szemközt! Ezért ruházunk fel hideg, élettelen köveket, élő embereket megillető jelzőkkel. Ezért mondjuk:... Messzina, a nemes!... Szirakuza, a hűséges!... Girgenti, a csodálatos!... Trapani, a legyőzhetetlen!... Palermo, a boldog!

És csakugyan, ha volt valaha boldogságra hivatott város, úgy ez csak Palermo lehetett. Egének azurkékjét egy báránnyelű sem zavarja, talaja dúsan termékeny, festői campagnák koszorúja övezi, kikötőjét a tenger ezüstoffodros hullámai csapdossák. Északról a Santa-Rosalía domb mosolyog le rá, keletről a Naferano öböl s köröskörül a hegylancok óvják, védik féltő gonddal, mint anya becézett gyermekét. Mint egy bizánci odaliszka, vagy egyiptomi szultána, lustán, kéjelegve, hanyagul tetszelegve nézi a víz tükrebből visszatükröződő megbabonázó szépségét. Szépségét... amely örökifjú marad! Mint a kacér, széleskegyencső, sűrűn változtatja kegyurait. De ő mindig a helyén marad. Ami pompát, gazdagságot ráhalmoztak, híven megőrzi s míg amazok régen elpusztultak, s még emléküik is enyészetbe hervadt, ő egyre pompázatosabban, csillogóbban bontakozik ki megejtő szépségében! A kegyencső, a rabnő uralja urait! Ember művészete természet pazarságával párosul, hogy legszebb legyen a szépek, leggazdagabb a gazdagok között. A görögök otthagyták templomaikat, a rómaiak vízvezetékeiket, a szaracének kastélyaikat, a normannok bazilikáikat, a spanyolok váraikat. S mert talaja mindent befogad, mindent termékenyít, mindent fejlődni enged, buja össze-

visszaságban zöldelnek földjén Lakónia babérjai, Egyiptom pálmái, India fügei, Afrika aloéi, Itália cédrusai, Skócia ciprusai és a haragosan sötétlő francia tölgyek.

Palermo nappalánál szebb csak egy van. Az éjszakája! Azok a Kelet mámorától, fűszeres illatától átitatott csodás éjszakák, amelyekben tenger morgása, szellő susogása, város tompa moraja egy szerelmi hangverseny harmóniájává olvad össze s e bűvös összhangba belesóhajt a Teremtés minden eleven lényé. Tenger hulláma... virág... fa... ember... Aki a *Palazzo Reale* terraszáról letekint az alvó Palermóra, úgy érzi, hogy egy szerelmes álmát alvó fiatal leány ágyánál virraszt.

Ilyenkor bújnak elő védett rejtekükből Tunisz és Algir kalózai, a tenger banditái. Merészen kibontják barbár gályáik háromszögű vitorláit és körülkeringik a szigetet. Mint ahogy a Szahara hiénái és Atlasz oroszlánjai a békésen alvó nyáj akolját körülszimatolják. Jaj azoknak a tengermenti városoknak és falvaknak, amelyek ilyenkor parti őrség nélkül merik aludni éjszakai álmukat! Lakói asszonyaik, leányaik vészes sikoltására ébrednek, házaik sora lángban áll, s mielőtt segítségre gondolhatnának, Afrika e ragadozói már messze járnak zsákmányaikkal. Hajnal pirkadáskor még láthatjuk a horizonton fehérlő hajóikat, ahogy eltűnnek Porri, Favigani vagy Lampaduz szigetek mögött.

Olykor megint a tenger hirtelen elszintelenedik. Ólomszürke, mint egy halódó ember arca. Eláll a szellő, a város néma, mint egy kriptá. A felhők sirokkót jósolnak ilyenkor, az arabok rettegett khamsin-ját, ezt a tűzforró párát, amely Libia homoksivatagában születik, s amelyet a délkeleti szél Európának kerget. Ilyenkor minden és mindenki szenved, meggörnyed, sikongva panaszkodik. A sziget úgy nyöszörög, mint mikor az Etna fenyegeti. Állat, ember biztos menedéket keres. Lihegve bújik meg védő vackában, mert ez a szél minden bátorságot megsemmisít, minden erőt kiöl, minden képességet megbénít. Palermo nyög, hörög, zihál, mint a haldokló. Mindaddig, míg egy élesebb, tisztább fuvalat, nem érinti Kalábria felől, amely a haldoklónak visszaadja életető erejét. Akkor meg reszket, új életre kel, boldogan szívja be az ujjáteremtő szellőt, mintha ájulásából ébredne. S reggel gondtalanul folytatja öröm és gyönyörhajhászó léha életét.

1803 egyik szeptemberi napján is ilyen sirokkó dúlt. De alkonyatkor kivilágosodott az ég, a tenger is visszanyerte azúrszínét és Liparia felől friss szellő üdítette fel a levegőt. Ez a légköri változás minden élőlényre kiterjesztette jótékony hatását. Feléledtek kábultságukból. Mintha a világot újra teremtették volna. Ezt annál is inkább hitték, mert hiszen, ahogy mondtuk, Palermo maga volt a paradicsom kertje.

Éva leányai közül, akik e paradicsomot lakták, s akik az élet egyetlen való tartalmának a szerelmet ismerték, az egyik nagy szerepet fog játszani történetünkben. Hogy olvasóink figyelmét teljes mértékben rá s a keretre irányíthassuk, amelyben él, el kell hagynunk Palermót, mégpedig a San Giorgio kapun keresztül. El kell haladnunk Castella Mare mellett és ki kell igyekeznünk egyenest a mólóra. Aztán következetesen a parton haladva, meg kell állnunk egy csodaszép tengerparti villa előtt, amelynek tündéri kertje a Pellegrino-hegy lábáig húzódik. Ez Carini herceg villája, akit IV. Ferdinánd emelt a szicíliai alkirályság méltóságába, s aki ezidő szerint a szép Nápoly város uralmának visszahódításán fáradozott.

Az elegáns villa első emeletén, égszínkéék selyemmel kárpítozott szobájában, amelynek nehéz selyem függönyeit gyöngyből font rojtok ékesítették, mennyezetét művészi freskók tarkították, a pamlagon egy fiatal nő feküdt. Fehér csipkepongyolában, fejét hátravetve, ernyedten leeresztett karokkal. Nyitott haja, mint egy selyemzuhatag omlott szét a vánkoson. Pillanat előtt még akárki márványszobornak nézhette volna. Oly merev-mozdulatlanul feküdt. De most egész karcsú teste gyengén megreszketett, alabástromfehérségű arcába visszatért az élet gyenge pírja, s a szemét felnyitotta. A márványszobor megelevenedett. Kezét lustán nyujtotta a művészi faragású asztalkán álló ezüst csengő felé. De csak éppen hogy érintette a csengőt,

mert mintha ez a mozdulat is halálosan elfárasztotta volna, a kis fehér kéz megint ernyedten esett le.

A csengő hangját mégis meghallották. Egyik ajtó felnyílt s egy csinos fiatal komorna jelent meg a küszöbön. Hanyag öltözéke jelezte, hogy ő sem került el az afrikai szél halálosan fárasztó, szétziláló hatását.

Úrnője bágyadtan fordította feléje a fejét:

- Te vagy, Teresa?... Istenem!... úgy éreztem, hogy meghalok!... még mindig fúj ez a rettenetes sirokkó?

- Nem, signora. Teljesen elállt.

- Hozz gyümölcsöt és szorbetet... nyisd ki az ablakot.

A maga is még bágyadt Teresa lehető gyorsan igyekezett e parancsokat teljesíteni. A frissítőket az asztalkára helyezte s a tengerre nyíló ablakot felnyitotta.

- Holnap gyönyörű napunk lesz méltóságos grófnő! A levegő oly élesen tiszta, hogy az alkony dacára világosan idelátom Alicari szigetét.

- Igen... érzem... ez a levegő felfrissít.

Gemma grófnő bágyadtan nyújtózva tárta ki márványfehérségű karjait.

- Fogj karon, Teresa... talán el tudok vánszorogni az ablakig.

A komorna engedelmesen úrnőjéhez sietett, aki csak éppen nyelve hegyét mártotta a jeges szorbetbe, aztán Teresára támaszkodva, lankadtan lépkedett az erkély felé.

- Milyen éltető ez a hűvös szellő!

Teletüdővel szívta be a hűs levegőt. Teresa ezalatt egy karosszékot gördített az ablakhoz.

- Nyisd fel a kertrenyíló ablakot is, Teresa!... úgy... A herceg visszajött Montrealból?

- Még nem.

A herceg a montreali püspöknél vacsorázott, Gemma grófnőt, mint az alkirály hivatalos és mindenható kedvesét, a főrangú világ azzal a hódolattal és tisztelettel fogadta körébe, mintha a herceg hites felesége volna. Egyenrangú származása jogosította e körökben való szereplésre, s azon a csekély szépséghibán, hogy az alkirály mellőzte az oltár előtt is egybekelni szépséges Gemmájával, egyszerűen keresztültekintettek. Annál is inkább, mert az alkirály nőtlen volt s így Gemma nem gázolt más asszony jogaiba. Carini herceg pusztán politikai okokból nem vezette oltár elé szíve választottját, de ettől eltekintve teljes mértékben felruházta a hites feleségét megillető jogokkal és hatalmi körrel. Ezt mindenki tudta. És meg is követelte mindenkitől, hogy Gemmának ugyanúgy hódoljanak, s ugyanúgy tiszteljék, mintha Carini hercegné volna. Egy vonalon azonban még az ő hatalma is megtört. Az egyház vonalán. Itt kérlelhetetlenül szigorúak voltak. S az egyházi méltóságok, a világi méltóságokkal ellentétben nem fogadták palotáikban a grófnőt.

Ezért volt a grófnő ez este, mikor a herceg a montreali püspök vendége volt, magányosságra kárhóztatva. Megszokta már, hogy a herceg ez estéken későn tér vissza. Mert ilyenkor a püspökkel a késő éjszakai órákig elmerültek egyház- és világpolitikai eszmecseréikbe.

De ezen az estén nem is bánta az egyedüllétet.

- Szinte jó, hogy a herceg nincs itthon! - sóhajtotta. - Nem szeretném, hogy ilyen sápadtan, ziláltan lászon. Rettenetes lehetek!

- A méltóságos grófnő sose volt gyönyörűbb!

- Teresa... már megint hízelegsz!

- Ó, a méltóságos grófnő jól tudja, hogy ebben a városban egyetlen nő sincs, aki ne irigyelné a szépségét.

Gemma grófnő nem tudta elfojtani az ajkára törő elégedett mosolyt.

- Gondolod? Talán még Rudini márkiné és Butera hercegné is?

- Valamennyi, kivétel nélkül!

- Azt hiszem, Teresa, a herceg külön megfizet a hízélgéseidért.

- Ezt nem méltóztatik komolyan mondani... Esküszöm, hogy csak azt mondom, amit gondolok.

Gemma grófnő összekulcsolt karjaira támasztotta a fejét s álmodozva nézett ki az ablakon.

- Milyen jó itt élni Palermóban!

- Különösen, ha valaki huszonnégy éves, gazdag és szép...

- Igaz, Teresa... szent igaz! És én azt akarom, hogy mindenki boldog legyen, aki a közelmében él. Hogy áll a házasságod?

Teresa nem felelt.

- Úgy tudom, hogy az esküvőt vasárnapra tűztétek ki.

Teresa csak sóhajtott.

- Nos... miért nem felelsz?... mi az akadály? még mindig nem határoztaál?

- Ó igen... de...

- Nem szíved Gaetanót?

- Dehogyan. Becsületes, derék fiú. Bizonyos, hogy boldoggá tenne.

- A herceg is kedveli.

- Tudom. Gaetano meghalni is kész volna jószágos, kegyelmes uráért. Meg aztán ez a házasság lehetővé teszi, hogy továbbra is a méltóságos grófnő mellett maradhassanak, ami a legforróbb vágyam.

- Akkor hát mit sóhajtozol?

- Tessék megbocsátani. Tetszik tudni, a szülőfalunkra gondoltam.

- A szülőfalunkra?

- Igenis. Mikor a méltóságos grófnőnek itt Palermóban eszébe jutott, hogy otthon abban a faluban, amelynek kegyurasága, apja, a méltóságos gróf úr volt, egy tejtestvére él, s mikor írni méltóztatott, hogy idejöjjenek utána, jegyben jártam egy fiúval Bausóból.

- De hiszen ezt sohasem említetted? A herceg ajánlatomra idevette volna a szolgálatába.

- Ó, az nem jött volna! Sokkal büszkébb.

- Ne mondd!

- Igen. Goto hercegnél is kitűnő helyet kaphatott volna, de azt is visszautasította.

- Olyan jómódban él? Talán nemes ember?

- Nem, méltóságos grófnő. Egyszerű hegylakó.

- Hogy hívják?

- Ó, nem hinném, hogy a méltóságos grófnő ismeri, - felelte gyorsan Teresa.

- No és utána búsulsz?

- N... nem... mondhatnám. Ha Gaetano helyett ő hozzá mennék, dolgoznom kellene a megélhetésemért. Ezt pedig nem szeretném. Talán már nem is bírnám ezután a kellemes, könnyű szolgálat után.

- Pedig engem hirtelenharagúnak, gőgösnek híresztelnek. Igaz ez, Teresa?

- A méltóságos grófnő hozzám nagyon jó. Én csak ennyit mondhatok.

- A palermói nemesség illet e vádakkal. Mert a Castelnovo grófokat csak V. Károly nemesítette, míg a Ventimillák és a Partannák Tankréd és Rogers lovagokig származtatják vissza őseiket. Ó, de a nők nem ezért haragszanak rám! Lekicsinyléssel, megvetéssel lepezik a gyűlöletüket. Kerülnek és gyűlölnék, mert Rodolfo szeret. Az alkirály szerelmét irigylik. El is követnek mindent, hogy elcsábítsák tőlem! De ez sohasem fog sikerülni, mert szebb vagyok, mint bármelyikük. Carini ezt mindennap megismétli. Te is, te kis hazug.

- Van itt valaki, aki őkegyelmességénél és nálam is hízelgőbb.

- Ugyan ki?

- A méltóságos grófnő tükre.

- Bolond vagy!... gyujtsd meg a gyertyákat a tükörasztalon.

Teresa engedelmeskedett.

- Most pedig csukd be egyik ablakot. A kert felől elég levegő áramlik be. Így... Hagyj magamra.

Teresa távozott. A grófnő, alig hogy magára maradt, a tükörasztal elé ült s mosolyogva, hosszan nézett a tükörbe.

Szép volt csakugyan... csodálatosan szép! Emma grófnő, akit szülei már picikorában elneveztek Gemmának, kis drágakövknek, gyémántjuknak. Talán nem is cselekedte okosan, hogy olyan gőgösen támaszkodott V. Károly kegyességéből származott nemességükre. A külseje még régebbi származást sejtetett. Karcsú volt és hajlékony, mint az antik világ egy istennője, hosszú pillás, mélytűzű, nagy fekete szemei arab vérre vallottak, bársonyos, fehér bőre viszont a gallok leányára. Mondhatta volna, hogy athéni fejedelem volt az őse, szaracén vezér, vagy normand harcos. Ezt a fajta szépséget Szicilián kívül a világ egyetlen városában találjuk még. Arlesban, ahol a vér, a fajok ugyanily keveredése sokszor egy személyben egyesíti e három merőben különböző típust.

Nem is nyúlt azonnal a szépítőszerek arzenáljához, úgy, ahogy szándéka volt, hanem még hosszan gyönyörködött természetadta szépségében. Naív elragadtatással, mint ahogy a patak fölébe hajló virág gyönyörködik a maga Isten-adta szépségében. Ezt az elragadtatást nem a gőgös hiúság sugallta. Inkább a Teremtés Urának adózó hála, amiért ily tökéletes szépet teremtett.

Összekulcsolt kezekkel, mélán, mozdulatlanul ült. Ugyan miért is mozdulna?... Lehet-e hajviselet, amely jobban érvényre juttassa dús hajának természetes, selymes hullámaint!... ecset, amely tökéletesebb ívelésűvé változtathatná sötét szemöldökét!... szájpirosító, amely vetélkedhetne gránátvirág szirmához hasonló friss, kis szájának korallpirosságával!... Nem gondolkozott, csak nézte a tükörből rámosolygó képmását. A nyitott ablakon bevilágító

azurkék ég visszaverődött a tükörben. Ez angyali fej méltó hátteréül. És Gemma azzal szórakozott, hogy a tükörből sorra számolta az ég bársonyán sziporkázva felgyúló csillagokat.

Egyszerre, mintha erre a csillagos égkárpitra árnyék borult volna... Elhomályosultak a csillagok. Mintha a háta mögül egy emberi alak körvonalai rajzolódna elő... Élénken hátrafordult. Egy ember állt az ablak peremén!

Gemma felállt, sikoltani akart, de az idegen már beugrott a szobába s összekulcsolt kezekkel könyörgött:

- Isten szent nevére kérem, ne kiáltson, asszonyom! Becsületesre esküszöm, nincs oka félni. Nem akarom a kárát!

II.

Gemma hátrahanyatlott a karosszékekben. Abban a röpké percben, míg az idegen ellihegte könyörgését, elég ideje volt gyors, félős tekintetével végigmérni furcsa, kéretlen vendégét, aki ilyen szokatlan úton hatolt be a szobájába.

Huszonöt, huszonhat év körüli, láthatóan az alsóbb néposztályhoz tartozó férfi volt. Szélesperemű, kalábriai kalapjának lelógó feketebársony szalagja a vállát verdeste, ezüstgombos bársonyzekét, s ugyanilyen térdnadrágot viselt. A derekán vöröslő selyemövön hímzett cirádák ékeskedtek. Messzinában gyártanak hasonló öveket, levantei mintára. Bőrscizmák egészítették ki a hegylakók e szokásos öltönyét, amely tagadhatatlanul elegánsan festett festői összeállításában és főleg előnyösen érvényre juttatta viselője arányosan kecses testalkatát. Arcának jellegzetesen szép, nemes vonásai elárulták a déli fajt, tekintete büszke volt és tüzes, a haja éjfelete, sasorra alatt kicsattanóan piros szájából sakálélességű fehér fogak villogtak elő.

Gemmát e vizsgálat úgy látszott nem nyugtatta meg, mert az idegen látta, hogy karját az asztalka felé nyújtja, amelyen az ezüst csengő csillogott.

A szicíliai tájszólás nagyon lágy, nagyon szelíd hangján megismételte:

- Nem értette, asszonyom!... Ismétlem, nincsenek gonosz szándékaim. Ellenkezőleg, ha teljesíteni fogja kérésemet, úgy fogom imádni, mint egy madonnát. Ha már olyan szép, legyen olyan jó is.

- De hát mit akar!... - remegett Gemma s hangja, - s hogy merészelt ebben az órában, ezen az úton ide behatolni!

- Ha kihallgatást kértem volna öntől, aki főrangú, gazdag, s akit egy majdnem koronás fő imád, ugyan bebocsátottak volna-e a színe elé, engem, a koldus senkit?... Alig hinném! Feleljen asszonyom! S ha még kegyesen fogadott volna is, az én dolgom sokkal sietősebb, semhogy ily hosszadalmas utat választhattam volna.

Gemma igyekezett visszanyerni az önuralmát.

- Mit tehetek önért?

- Mindent asszonyom! Kezében tartja a boldogságomat vagy kétségbeesésemet, életemet vagy halálomat.

- Nem értem. Beszéljen értelmesebben.

- Az ön komornája egy fiatal bausói lány, ugyebár?

- Teresa?

- Igen. Teresa, - s az ifjú hangja halhatóan reszketett. - Ez a fiatal lány, úgy hallom, vasárnap Carini herceg komornyikjához megy férjhez. Pedig ez a fiatal lány az én menyasszonyom!

- Ah! ön az!

- Igen. Én... aki a jegyese voltam, mikor az ön levele ideszólította. Akinek megígérte, hogy hű marad hozzám, hogy beszélni fog rólam úrnőjének, s ha az úrnője visszautasítaná kérését, visszajön hozzám. Én hát vártam. Három teljes esztendeig vártam. Három hosszú esztendő óta nem láttam. S miután nem jött vissza, én jöttem el hozzá. Ideérkezve, mindent megtudtam. Ekkor határoztam el, hogy a lábai elé vetem magam, s úgy fogok könyörögni, hogy Teresát bocsássa el.

- Teresát nagyon kedvelem és semmi szándékom megválni tőle. Gaetano a herceg belső komornyikja, s ha Teresa hozzámegy, mindig mellettem maradhat.
 - Ha ez a feltétel Teresa elnyerésére, belépek a herceg szolgálatába, - felelte az ifjú, s hangjából érezhető volt, hogy e szavak kiejtése mennyire nehezebbre esett.
 - De hiszen Teresa azt hangsúlyozta, hogy ön nem akar szolgálni.
 - Igaz. De érte még ezt az áldozatot is meghoznám. Bár ez esetben szívesebben dolgoznék a külső gazdaságban, mint a belső kiszolgálásban.
 - Majd megkérem a herceget, s ha beleegyeznek...
 - A herceg mindig csak azt akarja, amit a grófnő akar. Ez köztudomású. A grófnőnek nem kérni kell, hanem egyszerűen parancsolni.
 - És önért ki kezeskedik?
 - Örök hálám, asszonyom.
 - Azt sem tudom, hogy kicsoda.
 - Valaki, akit boldoggá vagy szerencsétlenné tehet. Ez elég.
 - A herceg a nevét fogja kérdezni.
 - A név nem fontos. Mit törődik a nagyhatalmú herceg egy szegény bausói paraszt nevével?
 - Én is azon a tájékon születtem. Apám Castelnovo gróf volt. Bauso kegyura. A falutól negyedmérföldnyire fekvő várkastélyban lakott.
 - Tudom, asszonyom, - felelte furcsán, tompa hangon az ifjú.
 - Nos... halljam hát a nevét! Addig semmi sem ígérhetek...
 - Okosabb, ha elhallgatom. Higyjen nekem, asszonyom. Ne törődjön a nevemmel. Elégedjen meg azzal, hogy becsületes ember vagyok, hogy Teresát boldoggá fogom tenni, s ha kell, a hercegért és önért az életemet is áldozom.
 - Furcsa ez a csökönység! Annál is inkább tudni akarom, a nevét, mert már Teresától is kérdeztem és ő sem volt hajlandó megmondani. Hangsúlyozom, hogy nevének ismerete nélkül semmit sem teszek.
 - Mindenáron tudni akarja, asszonyom?
 - Követelem.
 - Mégegyszer... utoljára könyörgöm... engedje, hogy elhallgassam.
 - Vagy megnevezi magát, vagy azonnal távozzon!
- És Gemma parancsolón mutatott az ajtóra.
- *Pascal Bruno* a nevem!
- Az ifjú hangja oly nyugodtan, szinte szelíden csengett, mintha hirtelenében minden indulat elszállt volna belőle. De az arca holtfehér volt.
- Gemma irtózva hátrált.
- Pascal Bruno! - kiáltotta. - Pascal Bruno!... Talán éppen fia annak az Antonio Brunónak, akinek levágott fejét vasketrecben őrzik a bausói várkastély kapujában?
 - A fia vagyok.

- Tudja hát, hogy az a levágott fej miért van ott?

Pascal hallgatott.

- Azért, - folytatta egyre hevesebben Gemma - mert az ön apja meg akarta gyilkolni az én apámat!

- Mindezt tudom, asszonyom. De van valami, amit ön nem tud! Amit nem mondtak el önnek. Hogy miért akarta megölni apám az ön apját. Mert sárba tiporta, gyalázatba döntötte becsületes nevünket.

- Hazudik!

- Isten átka sujtson, ha nem a tiszta igazságot mondom, asszonyom! Anyám szép volt és jó. A gróf szerelmével üldözte. Ha érdeklí, készséggel szolgálhatok a szomorú történet közelebbi részleteivel. Sokkal mélyebben a lelkembe vésődött minden mozzanata, semhogy egy betűt is kihagynék belőle. Mert én sem éltem mindig egy számkivetett kóbor kutya életét, kegyelmes grófnő! Elégedettségtől verőfényes, boldog otthon meghitt légkörében töltöttem kora gyermekségemet. Szerető apa, gondos, jóságos anya őrizetében. Az én drága jó anyám!... Mintha most is látnám! Madonna-arcát, szeretettől sugárzó nagy kék szemét, hollófekete, sarkigérő selyemhaját. Mert amilyen jó, époly szép is volt. Kivételes szépsége kegyurunknak, a nagyméltóságú gróf úrnak is szemet szúrt. Egy ízben, vadászás közben megszemjűzva, betért szerény hajlékunkba. Ekkor látta meg először anyámat. S e naptól kezdve többé nem hagyta nyugton. Most már alig volt nap, hogy lovaglás közben be ne tévedt volna, mindig olyankor, mikor apámat napi elfoglaltsága a háztól távoltartotta. Csak én, a mit sem értő kölyök voltam e kitartó ostrom szemtanúja. Mit tudtam, mit jelentenek a nagyúr forrón kérő szavai? Én csak az előkelőségét bámultam, örültem az aranyoknak, amiket a markomba nyomott, bámultam anyám bátorságát, aki heves, erős hangon mert beszélni a kegyurasággal, és boldog voltam, ha a gróf kiszalasztott a házból, hogy a lovászra bízott paripa cifra nyeregszerszámát megcsodáljam. Anyám ellenállása csak fokozta a nagyúr szenvedélyét. Szegény anyám természetesen apám előtt titkolta a dolgot, mert jól ismerte apám heves vérmérsékletét, s ugyan mi jót várhatott egy földhözragadt jobbágy s a hatalmas kegyúr összeütközésétől? A gróf, ha éppen kedve tartotta, mint a férgeket tiporhatott volna sorra valamennyiünket... De ezzel még kevésbé érte volna el sóvárgott célját. Mikor aztán látta, hogy az anyám a legcsábítóbb ajánlatokat és ígéreteket is visszautasítja, s hogy a fenyegetések sem tántorítják meg, pokoli tervet eszelt ki. Jól tudta, hogy az apám olykor Taorminába utazik, ahol a fivérei laktak. Ezt kiszimatoltatta a kopóival. A legközelebbi ilyen alkalommal, mikor apám több napig távol volt, éjnek idején négy emberével elrabolta anyámat. A négy martalóc oly ügyesen végezte e rábízott hóhérfeladatot, hogy én, a mélyenalvó gyermek, meg se neszelhettem. Mielőtt szegény anyám kiálthatott volna, már betömték a száját, megkötözték s elcipelték. Egy kis házba, Libero és Furnari között... amely most fogadó céljait szolgálja. Ide záratta szegény anyámat a gróf, aki itt teljes védtelenségében tehetetlen volt a nagyúr brutalitásával szemben és aljas vágyai áldozatául esett...

Gemma grófnő mindezideig némán hallgatta Bruno elbeszélését, de most gögösen vágta közbe:

- Apám, a gróf, Bauso teljhatalmú kegyura volt. Jobbágyságai testével és minden javával szabadon rendelkezett. Az ön anyjának örülnie kellett volna, hogy magas szerelmével kitüntette!

Pascal Bruno összevonta szemöldökeit és metsző, gúnyos hangon válaszolta:

- Az apám, úgy látszik, másként gondolkozott. Talán azért, mert más légkörben született. Stillában, Moncada Paterno herceg falujában. Ott más felfogás uralkodott kegyúr és jobbágy egymáshoz való viszonyáról. Bizonyos, hogy mikor útvjáról visszatérve az elárvult házban

csak engem, a magányosan sirdogáló gyermeket találta, s mikor a szomszédokból kiszedte a történeteket, halálra sebzett szívével, féktelen dühében, véres bosszút esküdött. Le akarta szűrni azt, aki érzeiki fellángolásának lelkiismeretlenül odaáldozta egy egész család békés boldogságát. Apám tudta, hogy a gróf mely időben indul rendes napi sétalovaglására. Megleste és élesre fent törét beleszúrta. A seb nem volt halálos. Annál jobb! Mert bár ezt, mióta eszemen vagyok, mindig egész lelkemből fájlaltam, ma, szégyenemre bevallom, örömmel hangsúlyozom.

- A történet folytatására már magam is emlékszem! Ha jól tudom, nemcsak az apját ítélték halálra gyilkos merényletéért, hanem két nagybátyját is gályarabságra küldték.

- Igaz. Mert apámat házukban rejtegették a pribékek elől. S mikor a rejtekét felfedezték, késhegyig védelmezték. Ezért büntársulás vádjával őket is elítélték. Élethossziglani gályarabságra. Placidó bátyám Flaviganában sinylődik, Pietro bátyám Vulcanóban. Én még túlfial voltam ahhoz, hogy okot találhattak volna a letartóztatásomra. Így hát visszaadtak az anyámnak.

- S az anyját mi sors érte?

- Elbujdosott.

- Hová?

- Pizzo di Goto hegyvidékére.

- Miért nem ment vissza Bausóba?

- Vissza a régi házba?... a régi boldogság fészkebe?... az életünket szétrombolt véres dráma színhelyére?... nem asszonyom!... Elbujdosott szégyenével, halálos kétségbeesésével a távol hegyvidékre. Ott sínylődött testben-lélekben fáradtan, betegen. Ott is halt meg ez elhagyott szomorú tájon. Orvos nem gyógyította, pap nem vigasztalta. Szegény megkínzott földi hüvelyke nem nyugszik megszentelt földben. A sírgödört én magam ástam... Fagalyakból tákoltam össze a sírkeresztjét s egyedül én imádkoztam lelkének üdvéért... És ott azon a magamásta, frissen hantolt síron... ne vegye zokon, asszonyom, kegyetlen, véres bosszút esküdtem. Megesküdtem, hogy megbosszúlom a családomat, amelynek egyetlen életben maradt tagja már csak én voltam. Éppen úgy, mint ahogy a gróf családjából is egyedül csak ön él már. De ember tervez, Isten végez! Jó sorsom másként akarta. Ameddig szegény anyám élt, magam sem mozdultam a zordon hegyvidékről. Híven kitarottam mellette. De magamra maradván, a fiatalságom, a vérem, nem bírta el a gyászos egyedüllétet. Le-letévedtem a faluba. A régi faluba, ahol még ott állt az elárvult, üres családi ház. Senki be nem költözött volna, inkább kerülték, mint a tűzvészt! Hogy visszaköltözzem, hogy ott újra végleg letelepedjem, magamnak sem ötlött eszembe! Hogy is tehettem volna! A kastély előtt elhaladtomban mindannyiszor apám véres fejét láttam... De az emberek közelsége mégis vonzott, csábított. Mint gyógyító balzsamot éreztem a jóindulatukat. Azon a napon pedig, mikor Teresával megismerkedtem, úgy éreztem, hogy az egész világot kicserélték! A szerelem csodát művel, asszonyom! S én halálosan, végzetesen beleszerettem Teresába! Elhagytam a hegyvidéket, hogy ne lássam többé a sírt... anyám sírját... amely állandóan bosszúmra, az eskümre emlékeztetett. S amelyre ha rátekin tettem, érezhettem esküszegő voltomat. Nem gondolkodtam, nem okoskodtam. Beköltöztem az elátkozott házba, s mikor láttam, hogy Teresa nem veti meg a közeledésemet, hogy jó szívvel fogad, túláradó boldogságomban úgy éreztem, hogy mindenkinek mindent meg tudnék bocsátani. Szerettem volna az egész világot a szívemre ölelni, hiszen a magam boldogsága alig fért el a szívemben. Egy napon Teresa nagy örömmel ujságolta, hogy Gemma grófnő, Castelnuovo gróf messze tájon élő leánya, a szolgálatába akarja fogadni. Jó néhány esztendőn belül aligha számíthatunk arra, hogy annyira megszedjük magunkat, hogy egybekelhessünk. Teresa nem álmodhatott nagyobb szerencséről, minthogy a méltóságos

grófnő szolgálatába léphessen. S ekkor én, akit soha senki igába nem fogott, én, a hegyek szabad fia, aki úgy éltem, mint egy kőszáli sas, arról álmodoztam, hogy én is belépek Carini herceg szolgálatába. Ahogy ez a gondolat csábított, épúgy vissza is riasztott... Ez érthető, asszonyom!... De végül megszoktam... El tudtam jönni ide önhöz, méltóságos grófnő... Castelnovo gróf leányához! Fegyvertelenül, megalázottan, könyörögve állok itt ön előtt, aki előtt csak a legádázabb ellenség módjára illenék állnom.

- Meg kell értenie, - felelte fagyosan Gemma - hogy a herceg nem fogadhat a szolgálatába egy embert, akinek az apját felakasztották s akinek a nagybátyjai gályarabok.

- Miért ne, asszonyom, ha ez az ember hajlandó elfelejteni mindazt az égbekiáltó igaztalanságot, amit a családjával elkövettek?

- Megőrült?

- Tudja ön, grófnő, mit jelent egy hegylakó esküje?... én az eskümet akarom megszegni!... Tudja, hogy mit jelent egy szicíliai bosszúja?... és én a bosszúmról akarok lemondani! Csak felejteni akarok. Semmi egyéb. Ne kényszerítsen az emlékezésre!

- No lám!... s ha mégis kényszeríteném? Ez esetben mit csinálna?

- Erre gondolni sem akarok! Rettenetes volna!

- Nagyon helyes! Gondoskodni fogunk a szükséges intézkedésekről.

- Grófnő!... könyörgöm... legyen jó! Hiszen láthatja, mindent elkövetek, hogy becsületes ember maradjak. Ha a herceg szolgálatába fogad, ha Teresa férje leszek, felelek magamért... Vissza se megyek többé Bausóba.

- Lehetetlen.

- Grófnő!... ön is szeret... - Gemma grófnő megvetően mosolygott, de Bruno zavartalanul folytatta: - Tudnia kell, mi a féltékenység. Tudnia kell, mit szenved az ember, milyen közel van a megőrüléshez... Szeretem Teresát... imádom... gyötör a féltékenység s ha nem vehetem el, érzem, elvesztem az eszemet! Akkor pedig...

- Akkor?

- Akkor Isten kegyelmezzon mindenkinek! Mert akkor emlékezni fogok gályarabságban sínylődő nagybátyáimra, apám véres fejére s a sírra, amely alatt anyám alussza örök álmát.

Mielőtt Gemma felelhetett volna, az ablak alól rövid éles kis fütyű hallatszott. Mintegy jeladás! Egyidejűleg csengetés is hangzott.

- A herceg! - kiáltotta Gemma.

- Igen... tudom... - morogta tompán Pascal Bruno - de mielőtt ez ajtóhoz ér, még ideje marad kimondani az »igen«-t. Asszonyom, mégegyszer könyörgöm, teljesítse a kérésemet. Adja nekem Teresát, helyezzen el a herceg szolgálatában!

- Takarodjon az utamból! - szólt parancsolón Gemma.

De az útját álló Bruno, ahelyett, hogy félrelépett volna, az ajtóhoz ugrott és elrekeszelte.

- Mit merészel? - kiáltotta felháborodva Gemma, megragadva egy csengő zsinórját. - Segítség!... segítség!...

- Ne kiáltson, asszonyom! - szólt még mindig nyugodtan Bruno, felkavargó indulatait fékezve - ismétlem, nem kell félnie. Szándékaim a legjobbak.

Az ablak alól újra felhangzott az előbbi jeladás. Két éles rövid füttyszó, gyors egymásutánban.

- Jól van, jól... Derék gyerek vagy Ali... - mormogta Bruno az ablak felé - híven örködsz... Tudom, hogy a herceg érkezik, már hallok is a lépéseit... Asszonyom, asszonyom, még csak egy percünk van... egy pillanat. E pillanatban még módjában áll megakadályozni a bekövetkezendő szerencsétlenségek sorozatát.

- Rodolfo... segítség!

Bruno kétségbeesett tekintetet vetett a bezárt ajtóra, amelyet kívülről hevesen megdöngettek.

- Nincs hát szíve!... se lelke... Nem szánja önmagát... se másokat...

Gemma, megbizonyosodva az alig egy lépésnyire beért biztos segítségről, még élesebben sikoltotta:

- Rodolfo... segítség!... Egy bandita... fenyeget... Segítség!

- Nem fenyegetem, kérem... Még most is könyörgök... Ám ha így akarja! - És Bruno most már fékevesztett indulatában maga is felordítva Gemmának ugrott, hogy fegyver híján pusztá két kezével fojtsa torkába a szót. De mielőtt áldozatát elérhette, a szoba egy kis rejtekajtaja fel pattant s eldőrdült egy lövés. A szoba megtelt füsttel. Gemma ájultan esett össze. A herceg karjaiban tért magához.

Rémült tekintettel nézett körül:

- Hol van!... hova tűnt?...

- Nem tudom. Sajnos, célt tévesztettem - felelte a herceg - s mielőtt az ágyat keresztülugorva rávethettem volna magam, kiugrott az ablakon. Maga itt feküdt ájultan, drágám, s így bizony nem vele, hanem magával törődtem. Azért mégis furcsa... Bizonyos, hogy célt tévesztettem és a golyó nyomát mégsem látom sehol. Se falban, se bútorban...

- Szalasszon utána!... - kiáltotta panaszosan Gemma - fogassa el és ne kegyelmezzen a banditának, monseigneur! Az életemre tört!

Átkutatták a házat, a kertet, az egész partvidéket. Reggelig tartott a hiábavaló hajsza. Hiába! Pascal Bruno nyomtalanul eltűnt.

De virradatkor az ablak peremétől a tengerig húzódó vérnyomokra bukkantak.

III.

Hajnalban, mint rendesen, a halászbárkák sorra kisiklottak a kikötőből és elszóródtak a tengeren. Egyik azonban, amelyben egy férfi és egy tizenkét-tizennégyesztendős fiú ült, leeresztett vitorlával megállt Palermóval szemközt. Nehogy ezen a halászásra teljesen alkalmatlan ponton a bárka egy helyben veszteglése szembetűnjön, a fiú serényen buzgólkodott a hálók javításán. A férfi viszont végigterült a bárka aljában és állát a peremének támasztva, elmerengve bámult a város irányába. Közben jobb kezét gépiesen be-bemártogatta a vízbe és megnedvesítette balvállát, amelyen egy hevenyészett véres kötés vöröslött. Ilyenkor az arca mindannyiszor furcsán eltorzult. Mintha nevetett volna... Vagy talán a fogait csikorgatta?

Ez az ember Pascal Bruno volt. A gyermek pedig az a siheder, aki az ablak alól két ízben a szökésre figyelmeztető füttyszót hallatta. A fiú külseje első pillanatra elárulta, hogy jelen történetünk színhelyénél még délibb, még forróbb éghajlat alatt született. A távol Afrika partján. S elég furcsa módon került Brunóhoz.

Körülbelül egy év előtt, algír kalózok megneszelték, hogy Moncada Paterno herceg, Szicília egyik leggazdagabb főnemese, kis speronarójában Katániából, Pantallériából, hazafelé tart. Mindössze tizenkét emberének a kíséretében. A kalózok, a parttól kellő távolságban, Porri sziget mögül lesték a herceg érkezését. A herceg hajója, úgy, ahogy a kalózok számították, a part és a sziget között haladt el. Abban a pillanatban, amikor a tengerszorosból kisiklott, a kalózok három csónakon kiveztek rejtekükből, arra törekedve, hogy a herceg hajójának útját elzárják. E szándékukat látva, a herceg visszafordította hajóját és Fugello öblében horgonyt vetett. A speronare három láb magasságnyi vízben horgonyzott s így a herceg embereivel gondolkodás nélkül belegázolt a sekély vízbe és fegyvereiket fejük felett magasra tartva, gyalogszerrel igyekeztek a partra. Azt remélték, hogy kellő időben elérik a parttól alig fél-mérföldnyire fekvő falut, s nem kerül sor fegyvereik használatára.

De alighogy néhány lépést haladtak, egy másik kalózcsapat siklott elébük csónakjaiban, Bufaibone irányából. A kalózok ugyanis átláttak a herceg okoskodásán s megelőzve számítását, ezt az utat is elzárták előle.

A harc elkerülhetetlen volt. Az előlről és hátból támadó kalózok között a herceg belátta a védekezés fölösleges voltát. Maroknyi embereivel hiába kísérelte volna meg az ellenállást. Inkább megadta magát és tűrte, hogy foglyul ejtsék, kijelentve, hogy úgy önmagáért, mint valamennyi emberéért megfizeti a kívánt váltságdíjat. Ugyanabban a pillanatban, mikor a foglyok átnyújtották fegyvereiket, a falu felől egy sereg paraszt szaladt a part felé, puskákkal és vasvillákkal felfegyverkezve. A kalózok, a herceg foglyul ejtésével elérték céljukat és semmi kedvet sem éreztek ahhoz, hogy a falu népével szembe szálljanak. Értékes zsákmányukkal sebtiben menekültek. Annyira sebtiben, hogy a helyszínen otthagyták három emberüket, akiket a harcban a golyók leterítettek. Ők holtaknak, vagy legalább is halálosan megsebesülteknek vélték őket.

A faluból odaseregglők között volt Pascal Bruno is, akit nomád élete hol ide, hol oda vetett és nyugtalan vére hajszolt kalandos vállalkozásokba. Mikor a parasztok a part ama részéhez érkeztek, ahol a harc lezajlott, a herceg egyik szolgáját holtan találták, egy másodikat könnyebb sebesüléssel. Három kalóz is vérében feküdt a földön, de mindhárom lélezett még. Két jólirányzott puskalövés kettőnek azonnal igazságot szolgáltatott. A harmadikkal is mármár végeztek, mikor Bruno meglátta, hogy ez a harmadik sebesült egy gyermek. Kiragadta a paraszt kezéből a lövésre emelt puskát s ellenmondást nem tűrő hangon kijelentette, hogy ezt a fiút ő veszi pártfogásába. E szánalmat sehogysem találták helyénvalónak. De hiába ellenkeztek. Ha Bruno valamit kimondott, azt többé vissza nem vonta.

Előrántotta pisztolyát.

- Aki ezt a fiút ujjal érinti, halál fia!

Sokkal jobban ismerték, semhogy ne tudták volna, hogy e fenyegetését hajszálnyi pontossággal valóra is váltaná. Nyugodtan túrték hát, hogy a gyermeket karjaiba emelje és elvigye. Bruno egyenest lement a vízbe, ahol bárkája várt. Sorsának, kalandos vállalkozásainak hű osztályosa. Ez a kis bárka oly engedelmes eszköze volt, mint egy jólidomított, kezes paripa. Mintha gazdájának minden gondolatát kitalálná... Kieresztett vitorlájával most is engedelmesen siklott Aliga Grande öble felé.

Ezalatt Bruno nyugodtan foglalatoskodhatott még egyre ájultan fekvő, sebesült védencével. Leoldotta a fiú fehér burnuszát, letekerte a dereka köré csavart széles övet, amelyben most is ott pihent görbemarkolatú, élespengéjű jatagánja, s a lemenő nap búcsúzó sugarainál látta, hogy a golyó a jobb csípőn hatolt be, s a gerincoszlop alatt, szerencsére a bőr felületéhez közel hagyta el a testet olyan módon, hogy a sebesülés bár elég veszélyesnek látszott, még sem volt halálos.

A hűs esti szellő s a friss, hideg tengervíz, amellyel Bruno a sebet kimosta, a gyermeket magához térítették. Anélkül, hogy szemét felnyitotta volna, valami idegen nyelven néhány szót mormogott.

Bruno nem értette, csak éppen a helyzetből következtetve kitalálta, hogy inni kíván. Vizes kulacsát a fiú szájához nyomta. A fiú mohón ivott, az előbbi idegen nyelven néhány panaszos szót nyöszörgött és visszaesett ájulásába. Pascal óvatosan, szelíden visszafektette a bárka aljába s a nyílt sebet két-három percenként a tenger vizével hűsítette. Hajósok szerint a tengervíz mindenfajta seb legbiztosabb gyógyszere.

Mikor Ave Mariára harangoztak, a bárka éppen Ragusa torkolatához ért. A szél Afrika felől fújt. Pascal bárkája e kedvező széllel gyorsan siklott tovább. Három órával utóbb Modicát jobbfelől elhagyva, Chiaramonti útjába ért. Félmezővel feljebb, a víz annyira elkeskenyedett, hogy a továbbjutás nehézségekbe ütközött. Ekkor a bárkát kihúzta a partra, a babérfák közé. A fiút karjaiba emelte s megindult terhével át a földeken.

Nemsokára egy völgy torkolatához ért. Behatolt a völgybe. Mintha szuronyokkal védett falak között haladt volna, úgy meredeztek jobbról és balról a fantasztikus alakzatú, tornyosvégű kősziklák, amelyek gyomrából imitt-amott sötét barlangok tátongtak elébe. Ebben a völgyben tanyáztak egykor az őslakók, a világ első barlanglakói, akik e sziget első lakói voltak s akiket a későbbi időkben a görög kolóniák civilizáltak.

Bruno egyik ilyen barlangba igyekezett, amelyet a sziklába vájt ablakszerű üreg világított. A sarokban a nádból, sásból hevenyészett fekvőhelyre leterítette a fiú burnuszát, erre fektette a fiút. Aztán kiment és tüzet rakott. Egy lobogva égő vastag fenyőággal tért vissza, amelyet a sziklafal egy hasadékába erősített s e fáklya fényénél leült a fiú ágya mellé és várta, hogy eszméletre térjen.

Bruno nem először járt e sziklaházban. Ahányszor csak bekalandozta Sziciliát, kószán, minden cél nélkül, csak éppenhogy magányos életébe változatosságot vigyen, hogy mindég nyugtalan szellemét megnyugtassa, hogy elűzze rossz gondolatait, megpihenni mindég idetért vissza. Addig, ameddig majd megteremtheti igazi otthonát.

Mert más otthonról álmódzott! Tisztességes, mindenki által megbecsült, asszonyosolytól, gyerekkacagástól verőfényes otthonról, ahol, ha becsületes napi munkájában kifáradva, este hazatér, puha asszonyi karok - Teresa karjai - fonják át a nyakát, éhes gyerekszájak lessék vele együtt az asztalon gőzölgő, asszonya főzte ízes leves kiosztását. Úgy, ahogy rég elmúlt tiszta gyermekéveinek emlékei a szülői házat elébe festették.

Csak addig, ameddig ezt az otthont meg nem teremti, addig jár vissza ebbe a völgybe, ebbe a háromezer év előtt alakult barlanglakásba. Itt merült réveteg, maga által sem igen értett fantasztikus ábrándozásaiba, ami azoknak az embereknek a sajátsága, akiknek élénk képzelőtehetségét nem a tanultság, a tudomány termékenyíti.

Tudta, hogy ezeket a barlanglakásokat egy régen kihalt emberfaj létesítette s népének jellegzetes babonáságával, mint a környékeliek valamennyie, ő is szentül hitte, hogy ez őslakók varázslók voltak. De ez a hite nem kergette el a másoktól rettegve került, félelmeteseknek híresztelt helyről. Ellenkezőleg! E barlangok ellenállhatatlanul vonzották. Gyerekkorában sok mesét hallott bűvös puskákról, megsebezhetetlen emberekről, láthatatlan vándorokról. Lelke nem ismerte a félelmet, szomjazta a csodálatosat s csak egy vágya volt... Találkozni egy csodalénnyel! Boszorkánnyal, varázslóval vagy démonnal, akivel vérszerződést kössön s aki ezért cserébe, minden embert lebíró bűvös hatalommal ajándékozza meg.

De hiába idézte fel Modica völgye őslakóinak szellemét! Nem jelentek meg a hívására. Pascal Bruno, kétségbeesésére, csak olyan ember maradt, mint a többi. Talán csak éppen erejével, ügyességével és vakmerő bátorságával tűnt ki még ez erős és rettenthetetlenül bátor hegylakók között is.

Ezúttal is egy jó óra hosszat elábrándozott a fiatal sebesült mellett. Hosszan elnézte a fiú olajbarna arcának nemes vonásait. Szegény gyermek!... milyen fiatalon vetette sorsa egy hányatott élet tengerének lélekvesztőjébe!... Mintha ösztönösen megérezte volna, hogy ebben a fiúban eljövendő gyászos sorsának leghívebb, legkitartóbb osztályosára talált, az egyetlen szívre e földön, amely rendíthetetlen hűséggel kitart mellette, olyan aggódó gonddal leste a fiú magához térését. S mikor a sápadt arcba visszatért az élet halvány pírja s a nagy sötét szemek lassan felnyíltak, olyan szerető, gyöngéd tekintettel hajolt fölébe, mint ahogy a féltő, szerető apa várja, lesi beteg gyermeke ébredését.

A fiú tágranyílt szemekkel bámult körül. Az ő világa e déliekénél még forróbb, fantasztikusabb világ volt, ahol a gyermekek fantáziáját még színesebb mesékkel termékenyítették. S mintha most e mesék világába tévedt volna. Az *Ezeregyéjszaka* egy csodabarlangjába, ahol aranyoszlopok nyúlnak fel a smaragdmennyezetre, gyémántfalak villognak szemet kápráztató sugaraik megtörésével. A bámuló fiú sebláztól tüzes tekintete előtt a fáklya lobogó fényében mintha mindez most valóra válva tündökölne. S ez a homlokát símogató jóságos kéz!... egy földalatti paradicsomba került! A fejét felemelte, két kezét kinyújtotta, beszélni akart... aztán visszahanyatlott és visszaesett kábult öntudatlanságába. De most már nyugtalanul mozgott, forgolódott, arcán a láz tüzrőzsáival. Tikkadt ajka fel-felnyílt, érthetetlen szavakat mormogott... Bruno hiába leste mohón minden hangját, egyetlen hangját sem értette, mert valami előtte teljesen érthetetlen nyelven beszélt. Aztán újra elcsendesült és mélyen aludt egy jó óra hosszat.

Ez a jótékony álom segítette keresztül a krízisen. Mert mikor most újra ébredt, tisztább, tudatosabb tekintettel nézett körül. A lázálmok rémképeitől mentesen. S mikor tekintete megakadt a megmentőjén, mintha nem tudná, jó barátot, vagy ellenséget lát-e, gyanakodva nézte Brunót. Keze az önvédekezés ösztönszerű mozdulatával nyúlt a töre után. De hűséges jatagánja nem volt szokott helyén. Felsőhajtott s a keze ernyedetlen hullt alá.

Bruno föléje hajolt.

- Szenvedsz?

Frank nyelven beszélt, mert ezt a Földközi tenger partjain, Marseilletől Alexandriáig, Konstantinápolytól Algírig s végig a régi világ egész vonalán, mindenütt megértették.

- Ki vagy? - kérdezte a fiú.

- Jóbarát.
- Nem a foglyod vagyok?
- Nem.
- Akkor miért vagyok itt?

Pascal mindent elbeszél. A fiú figyelmesen hallgatta. Csak mikor Bruno elhallgatott, nézett rá hosszan, mélységes hálával.

- Megmentetted az életemet!... ez az élet a tied. Akarsz az apám lenni?
- Akarok, fiam - felelte Bruno.
- A fiad neve Ali. S téged hogy hívnak apám?
- Pascal Bruno.
- Allah áldása rád!
- Kívánsz valamit fiam?
- Vízet szeretnék...

Pascal elővett egy agyagedényt s lement a barlang melletti forráshoz, amelynek kristálytisztá friss vizéből telemerete az edényt. Mikor visszament, első tekintete a fiú mellett, a földön fekvő jatagánra esett, amely most is előbbi helyén feküdt. Ali nem nyúlt utána. De annál mohóbban nyúlt a víz után s egy hajtásra kiitta.

- Allah annyi boldog esztendővel ajándékozzon meg, ahány csepp volt ebben a csészében, - szólt visszaadva az agyagedényt.

Bruno megindultan mormogta:

- Jó fiú vagy... Igyekezz minél előbb talpraállani, hogy visszamehess Afrikába.

De a felgyógyult fiú Szicíliában maradt. Olyan rajongó szeretettel és hűséges barátsággal ragaszkodott Brunóhoz, hogy nem akart többé megválni tőle. Elválaszthatatlan árnyékává szegődött. Lépten-nyomon utána kullogott, mint egy hű kuvasz a gazdája után. Elkísérte cserkészéseire a hegyek közé, együtt evezett vele bárkájában és Bruno egy intésére készörömost megölette volna magát érte.

Ezúttal is elkísérte Carini herceg villájába, amelynek ablaka alatt örködött, mialatt Bruno fenn Gemmával beszélt. Ő adta a kettős vészjelt. Ő fütyentett figyelmeztetően. Először, mikor a herceg kívülről csengetett, másodszer, mikor belépett a villa kapuján. Készen arra, hogy adott pillanatban maga is beugorjon a szobába a nyitott ablakon Bruno segítségére. De mielőtt erre sor kerülhetett, már Bruno vetette ki magát az ablakon s futott esze nélkül át a kerten. Ali nyomon követte. Sikerült partot érniük. Beugrottak a bárkába. De miután éjnek idején nem evezhettek ki a nyílt tengerre anélkül, hogy gyanút ne ébresszenek, a halászbárkák közé siklottak, amelyek egy csoportba verődve vesztegeltek a part mellett, a hajnali pirkadást várva, hogy kivezzenek az öbölből.

Ezen az éjszakán Alinak alkalmá nyílt Pascal Brunót ugyanúgy ápolhatni, mint ahogy hasonló helyzetben az ápolta őt. Carini herceg jól célzott. A golyó, amelyet hiába keresett Gemma szobájának égszínkék selyemfalában, Pascal vállába fűrődött. Szerencsére, nem annyira mélyen, hogy az ügyes Ali jatagánjával ki ne tudta volna hámozni véres fészkeből. Nem sértett meg nemesebb részt. Bruno nyugodtan tűrte, hogy Ali kimossa a sebet. Aztán végigfeküdt a bárkában s miközben - úgy, ahogy említettük - sajgó vállsebét a tenger vizével hűsítette, hosszan elgondolkozott. Ali ezalatt látszólag serényen foltozotta a hálókat.

De egyszerre abbahagyta e foglalkozást és felvetette a fejét.

- Apám!... nézz csak amarra...

- Mi baj van ott?

- Nem látod azt a sereg embert?

- Merre?

- Amott lenn. A templom útján.

Csakugyan! A magaslaton fekvő templom tekervényes útján egész menet sötétlett. Egy nászmenet igyekezett a Santa Rosalia kápolnához. Bruno sastekintete felismerte.

Felpattant. A bárka megingott.

- Elő az evezőkkel!... gyorsan!

A fiú szó nélkül engedelmeskedett. Mint a szél, úgy repült a könnyű kis hajó a víz felületén. Minél jobban közeledtek a parthoz, Bruno arca annál rettenetesebbre, annál fenyegetőbbre vált. S mikor még közelebb értek, mint egy halálra sebzett vad ordított fel:

- Teresa!

S határtalan kétségbeeséssel meredt a templom irányába.

- Teresa! - ismételte halálos csüggedten. - Siettették az esküvőt! Vasárnapig se akartak várni. Félték, hogy megszőktetem!... Isten a tanum, mindent elkövettem, hogy a dolgok jól végződjenek... Ők nem akarták! Átok rájuk!

Elhallgatott... Aztán újra felvetette a fejét s Ali segítségével kieresztette a bárka vitorláját. Monte Pellegrino irányába fordultak s a kedvező széllel, jó két óra mulva Gollo csúcsa mögött továbbmentek.

IV.

Bruno nem tévedett. A grófnő attól félve, hogy Teresát az esküvő kitűzött napja előtt erőszakkal megszőkteti, követelte, hogy azonnal keljenek egybe. Anélkül, hogy e szeszélyét megokolta volna. Anélkül, hogy Teresának csak egy szóval is megemlítette volna Bruno ottjártát. A fiatal pár a szertartás színhelyéül Palermo védszentjének, Santa Rosaliának kápolnáját választotta.

Lehet-e más, mint szép és fiatal szent, a boldog, a szerelemtől átitatott Palermo védszentje. Santa Rosalia Palermónak ugyanaz, mint Nápolynak Szent Januárus. Az Ég adományainak teljhatalmú szétosztója. Santa Rosalia francia vérből származott. Királyi vérből. Egyenest Charlemagne-tól, ahogy a kápolna ajtaja fölét festett családfa mutatja. Ez a családfa a legyőzhetetlen Vitikind hatalmas mellében gyökerezik és szétfutó ágai egyesüléséből születik Sinebaldo herceg, a szépséges Santa Rosalia apja. A fiatal hercegnőt nem befolyásolja nemesi családja gőgje, mérhetetlen vagyona, a maga istenadta szépsége sem. Tizennyolc éves korában eltűnik Roger udvarából. Senkisem tudja, hova ment, mi történt vele. Teljesen nyoma vesz. Csak halála után találják meg, olyan üdén, szépen és frissen, mintha még élne, a barlangban, ahova remeteségében visszavonult, hogy élete minden percét ájtatos imába merülten tölthesse. Úgy feküdt ott fehéren, szelíden, mintha csak a kiválasztottak ártatlan, tiszta, szűzi álmát aludná.

Ez a barlang Evita-hegyének a gyomrában volt. A pún háborúk alatt híres volt ez a hegy, mert védett helyzetével a karthágóiak ledönthetetlen erődjéül szolgált. Ma már a profán hegy megváltoztatta nevét. Lejtőinek termékeny talajáért elkeresztelték Pellegrino-hegynek, amely név kettős jelentőségű. «Kincses-domb»... és «Zarándokok-dombja», 1624-ben Palermóban pestisjárvány dült, Santa Rosalia segítségét könyörögték. A szent csontjait kihozták a barlangból és nagy pompával Palermo székesegyházába vitték. Alighogy a körmenet a templomhoz ért s a szent ereklye a templom küszöbét érintette, Jézus a városból nemcsak a pestis, de a háború és éhhalál rémét is tovakergette. A hálás palermóiak ekkor építették fel a barlangból Santa Rosalia kápolnáját s ekkor csinálták a kápolnához vezető kanyargó utat is. Az oltáron Santa Rosalia márványba faragott szobra ékeskedik, rózsakoszorúval a fején, ugyanolyan alvó helyzetben, mint ahogy a barlangban megtalálták. A művész munkáját királyi ajándékkal gazdagították. III. Károly egy huszonötezer frankra értékelt aranypalástot ajándékozott a szobornak, gyémántnyakláncot és csodaszép gyűrűket. De hogy e földi kincseket a lovagiasággal párosítsa, megszerezte számára a máltai nagykeresztet, amely aranyláncon csüng a szent nyakában és Mária Terézia nagy érdemrendjét, egy babérokkal körített gyémántcsillagot, közösen a jelmonddal: «*Fortitudini*».

A kápolna, vagyis a barlang sziklafalait vagyont érő szőnyegek borítják, tömör ezüstláncon függnek öröklámpái s az oltár felett, színarany rács mögött pihen arany palástjában a márványszent. Az oltár mögött csörgedezik ma is a hegyi forrás, amelynek vizéből a szent szűz szomját oltotta. A kápolna ajtaján, a barlang természetes bejáratán beszűrődő napsugár, mintha aranyfüggőnyt vonna a csendes belső s a külső világ közé. E bejáraton belül emelkedik a lezárható rácsos ajtó, amely ezúttal tárva volt.

Ebben a templomban esküdtek Teresa és Gaetano.

A szertartás után a násznép lement Palermóba, ahol hosszú kocsisor várta őket. Rodolfo herceg falujába, Carini faluba igyekeztek az esküvő további ünneplésére. Gemma grófnő mindenről gondoskodott. A környékbeli parasztokat meghívták a fényes nászlakomára. Három-négy mérföldről is összegyűltek. Montrealeből, Capaciból, Favarottából.

A fiatal parasztszépsegek vetélkedtek az esküvői pompa kifejtésében. Tarka ruháik festői színvegyülékével művész ecsetjére méltó képet nyújtottak. S talán valamennyi közül legfestőibb volt Piana de Greci leányainak ünnepi köntöse, akik híven megőrizték ősanyáik régi divatját, nem törődve azzal, hogy ez a divat sokszáz esztendő múlta tekinthet vissza.

A terített asztalokra dúslombozatú tölgyek vetették hűsítő árnyékukat. Távolabbról citrom- és narancsfák mosolyogtak, míg az út eleven ösvényét gránátalma és fügebokrok képezték. Ezen az áldott földön a szegények jószágos atyja, a Természet maga gondoskodott az éhezőről és szomjazóról. Csak a kezüket kellett kinyújtani s már jóllakhattak és olthatták szomjukat. A sétány két szélén aloék sorakoztak. Hatalmas bólogató virágaik a távolból arab harcosoknak látszottak, kik jellegzetesen hosszú lándzsáikat csillogtatják a nap fényében. S míg délről a kilátást a palota elzárta szem elől, a terraszról három felé káprázatosan gyönyörködtető kép tárult a szépre szomjas tekintet elé. A fantasztikus hegyláncok a szigetet három részre határolták s keletről, nyugatról és északról, a három hegylanc közötti messze terjengő völgyeken túlról idecsillogott a tenger ezer színben játszó varázstükre. Mintha három külön tenger lett volna. A horizonton lassan alábukó tűzvörös napkorong csalóka fénye mindhárom víztükröt más-más pazar színpompába borította. Palermo felől azurkéken csillogott, az Asszonyok Szigete körül szeszélyesen fodros színezüst hullámok kanyarogtak, míg Santo Vito szikláin alatt mintha olvasztott arany hömpölygött volna méltósággal értékeinek gögös tudatában.

Az asztalok roskadtak minden jótól. Mikor az ízes sülteket, fűszeres körítéseket, mártásokat elfogyasztották s a tengernyi tortára, csemegére került a sor, mikor a legfűtöttebb volt a hangulat, legvígabban csengett a zene, az ének, a kacagás, a kastély szárnyas kapui felnyíltak és a herceg karján kilépett Gemma. Mögötte a fáklyás lakájok egész hosszú sora. Lassan, kecsesen lépkedett lefelé a fehér márványlépcsőn, a terrasz felé, a mulatozókhöz. A parasztok tisztességstudóan fel akartak állni, de a herceg kegyes intésére ülve maradtak.

Körüljárták az összes asztalokat, majd megálltak a nászpár mögött. Egyik lakáj aranyserleget nyújtott át a fiatal férjnek, aki színig töltötte Szirakuza tüzes borával és mélyen meghajolva átnyújtotta Gemmának. Gemma a borban csak éppen hogy nyelve hegyét megmártotta s tovább adta a hercegnek, aki fenéig kiürítette, miután előbb néhány hangzatos szóval felköszöntötte az ifjú párt és örökké tartó boldogságukat kérte az Egek Urától. Aztán zsebéből egy erszény aranyat vett elő s a csengő aranyakat az üres serlegbe pergette. Úgy állította Teresa elé. Ez volt Teresa nászajándéka.

A násznép egyhangon kiáltotta:

- Éljen Carini herceg!... éljen Castelnuovo grófnő!

A fák között, mintegy varázsütésre kigyúltak a színes lampionok. A főúri pár mosolyogva tért vissza a kastélyba. Mint az Ég kegyes küldöttei, akik fényt, örömet hagytak maguk mögött.

Alig hogy elmentek, a táncoskedvű fiatalok sorra felugráltak az asztalok mellől s a terrasz közepére sereglettek, ahol a helyet a táncnak üresen hagyták. Ősi szokás szerint a táncot Gaetanonak kellett megkezdeni a feleségével. Már kezét is nyújtotta, mikor az aloékkal szegett sétány felől hirtelen egy idegen lépett a terraszra.

Pascal Bruno!... szokott kalábriai öltönyében. De valami változás mégis volt ezen a ruhán. Tarkán hímzett, széles selyemövéből két pisztoly csöve s egy tör markolata villogott elő. Zekéjét pedig panyókára vetette. Bal vállán kiviláglott vérfoltos fehér inge.

Teresa látta meg legelőször. Élesen felsikoltott, aztán irtózatától tágrameredt szemekkel, egyenesen, megkövesedve állt s úgy bámult rá, mintha kísértetet látna. Most már valamennyien odafordultak. Várakozásteljesen, némán, gonosz elősejtelmeiktől borzongva. Mert valamennyien érezték, hogy most valami történni fog. Valami rettenetes...

Pascal Bruno egyenest Teresa elé lépett. Két karját összefonva megállt előtte és rászegte a tekintetét.

- Te vagy, Pascal?... - mormogta kábán Teresa.

- Én vagyok, - felelte tompán Bruno. - Bausóban, ahol három év óta várok reád, megtudtam, hogy itt Cariniban esküvőre készülsz. Reményilem, időre érkeztem, hogy az elsőt tarantellát eltáncolhassam veled.

Gaetano közbevágott:

- Ez a vőlegény joga!

- Jól mondod!... - nevetett fel rekedten Bruno.

Előrelépett:

- Gyerünk, Teresa!... ennyit csak megtehetsz még értem!

Gaetano felháborodva nyujtotta ki a karját.

- Teresa a feleségem!

Bruno vasszorítással markolta meg a kinyujtott kart.

- Teresa a menyasszonyom! - vágta vissza.

- Segítség! - sikoltotta velőtrázón Teresa.

Gaetano szabad kezével nyakonragadta Brunót. De ugyane pillanatban felordított és hanyattbukott. Bruno villámgyors mozdulattal markolatig döfte törét a szívébe.

Valamennyien rá akartak ugrani, hogy letiporják. De ő rendíthetetlen hidegvérrel kirántotta a pisztolyát s e pisztoly csövével szemben egyikük sem mert moccani. Bruno fagyosan mosolygott, s pisztolya csövével intette a zenészeket a tarantella megkezdésére. Gépiesen engedelmeskedtek. Senki sem mert ellenállni.

- Gyerünk, Teresa! - ismételte Bruno.

Teresa inkább holtan, semmint elevenen, a félelemtől megdermedten tűrte, hogy kézen fogja, kivonszolja a középre. S megkezdődött a borzalmas tánc... A haláltánc egy halott körül!

Mikor a tarantella utolsó hangja is elhalt, mintha Teresában csak a zene tartotta volna az életet, ájultan bukott a földre, Gaetano teteme mellé.

Táncosa hidegen, megvetően nézett le rá.

- Köszönöm, Teresa!... csak ezt akartam, semmi egyebet.

És széles kalapját udvariasan meglendítve, előkelően, akár egy udvaronc, meghajolt a tömeg előtt:

- Ha pedig volna itt valaki, aki nevemet tudni kívánja... hogy rám találhasson másutt is... a nevem Pascal Bruno.

- Antonio Bruno fia! - kiáltotta egy hang.

- Antonio Bruno!... akinek levágott fejét vasketrecben őrzik Bauso kastélyának kapuja előtt! - kiáltotta egy másik.

- Úgy van!... - süvítette vissza Bruno. - De aki ezt a fejet látni akarja, siessen. Mert sokáig már nem láthatja!

És Pascal Bruno sarkonfordult és nyugodtan távozott, anélkül, hogy csak egy is követni merte volna. Félelemből, vagy érdeklődésből, de bizonyos, hogy figyelmüket valamennyien a halott Gaetanónak s az újult Teresának szentelték.

Az egyik meghalt, a másik megőrült.

Következő vasárnap Bausóban búcsú volt. Ez nagy ünnep volt a faluban. Az uccákon hullámozott a tömeg, egymás nyakán ültek a kocsmasztalok mellett, sikongtak, nevettek, kergetőztek a sátrak körül.

Legmozgalmasabb volt a kastély felé vezető út, mert a kastély előtt rendezték a célbalövést, ami ezidőben a fiatalság legkedveltebb szórakozása volt. IV. Ferdinánd király kényszerült szicíliai tartózkodása alatt erősen támogatni a sportot. Ő tudta, miért! E bausói legények közül is, akik most játékból ügyeskedtek vetélkedve, jónehányan alkalma nyílt annakidején célbalövőművészetét a nápolyi patriotákon s a francia republikánusokon gyakorolni.

E percben azonban csak egyszerű céllövő céltáblával álltak szemközt. A díj, amelyért versenyeztek, egy ezüst serleg volt. A céltáblát egyenest a vasketrec alá erősítették, amelyben Antonio Bruno fejét állították közszemlére. Ezt a ketrecet csak a kastély belsejéből közelíthették meg egy lépcsőn át. A lépcső egy ablakhoz vezetett s ez ablakra volt erősítve a vasketrec. Így mindenki láthatta, anélkül, hogy elérhette volna.

A céllövő verseny feltételei egyébként a lehető legegyszerűbbek voltak. Minden lövésért két garast fizettek a közös kasszába. E két garas ellenében kis cédulákat kaptak, amelyeken a lövések sorrendje volt számozva. A gyakorlatlanabbak, vagy akik nem bíztak a saját ügyességükben, tíz-tizenkét ilyen cédulácskát is váltottak, abban a reményben, hogy ilyen módon megnyerhetik az ezüst serleget, amelynek vételára a befizetett lövés díjából összegyűlt. A bizakodók öt-hat számjeggyel is megelégedtek. De ennél kevesebbet egyik se váltott.

Elképzelhető az általános csodálkozás, mikor a kapkodás zűrzavarában, egy kéz pusztán két garast dobott a kasszába és egy hang harsányan csak egyetlen cédulát kért. Mindenki odafordult. Ekkora szegénységgel, vagy talán ekkora önbizalommal még nem álltak szemközt.

Ez az önmagában ennyire bizó legény Pascal Bruno volt.

Régen nem látták ezen a tájon! Négy éve se járt a falujában, de azért egy sem akadt, aki rögtön fel ne ismerte volna. És egy sem akadt, aki megszólította, üdvözölte volna. Most már nem csodálkoztak. Pascal Bruno céllövési művészetének az egész környéken híre volt. Miért is fizetett volna egy lövésnél többet? Így is bizonyos, hogy ő fog nyerni.

Megkezdődött a verseny. Bruno céduláján a tizenegyes számjegy volt. Minden lövést hangos hahotázással és biztató kiáltásokkal kísérték. Az első lövések után ez a nagyhangú jókedv alábbhagyott s az érdeklődés izgalma növekedett. Pascal Bruno nem osztozott ez általános jókedvben. Elmélázva, szomorúan támaszkodott angol puskája csövére s úgy figyelte faluja legényeinek versengését. De mikor sor került rá s a nevét kiáltották, felriadt merev közönyösségből. Mintha megreszketett volna... Mintha várta volna a hívást. Túlkorán jött. Aztán visszanyerte biztonságát, felvetett fejjel lépett a kordon mögé, a lövéshez megjelölt pontra. Mindenki nyugtalan tekintettel figyelte. Lázás érdeklődéssel, feszült csendben.

Bruno ballábával előre lépett s teste egész súlyát jobblábjára helyezte. Hosszan, vigyázva célzott, s alulról ívelve nagyon lassan emelte a magasba puskája csövét. Minden szem tekintete követte e mozdulatot. S bámulva látták, hogy a puska csöve már túlhaladta a céltábla magasságát. És még mindig tovább emelkedett... Meg sem állt, ameddig a vasketrecel egy színvonalba nem jutott. Ekkor puska és a puskát tartó kéz megkeményedtek, mintha hirtelen kővé meredtek volna. S végre eldőrdült a lövés... Egyenest a vasketrec zárának, amely

kattogva felpattant, az egész ketrec hevesen meglökődött s a benne őrzött fej kigurult... Le a földre, a céltábla alá!

Mindenki megborzongott. De egyetlen álmélkodó kiáltással sem adóztak a boszorkányos ügyességért. Mesterlövés volt csakugyan!

Pascal Bruno a halálos csendben felemelte apja fejét, s anélkül, hogy egy szót szólna, vagy csak egyszer is visszatekintene, emelt fejjel megindult a hegyek felé vezető ösvényen.

V.

Alig egy év telt el ez eset óta s már egész Szicília, Palermótól-Messzináig, Céfalutól-Passaróig visszhangozta Pascal Bruno, a bandita nevét. Ha egy jobbra hivatott lélek alacsony sorban, veleszületett büszkeségét megnyirbáló, lehúzó, megalázó helyzetbe születik, ez mindig szerencsétlenség. De főleg szerencsétlenség a spanyolok és az olaszok földjén, ahol a társadalmi rend a földön kúszót még lejjebb tapossa s ahol nem nyujtanak módot arra, hogy a lélek szárnyai magasba repítsék a feltörekvő lelket. Hiába igyekszik kiszabadulni börtönéből, ahova a véletlen szeszélye zárta, hiába tűz ki egy célt, hiába igyekszik azt elérni, ezer akadályt gördítenek útjába. Látja a fényt, a csillogást, de elérni nem tudja. Egy ideig még remél, ez a remény élteti... azután átkozza sorsát. Fellázad a társadalmi rend, az egész társadalom ellen, amelyet a Teremtés két egyenlőtlen táborba soroz. A boldogok s a szenvedők táborába. Önként részét követeli a Teremtés e munkájából. Belekontárkodik s a maga kényéből vállalja a gyengék, a védtelenek védelmezését, a hatalmasok, az uraskodók, a gazdagok üldözését. Azoknak segítő barátja, ezeknek ádáz ellensége.

Ez a titka annak, hogy a spanyol és olasz banditák nemcsak népszerűek, de valósággal költői legendák hősei. És senki náluk jobban meg nem veti a közönséges gazembereket, akik pénzért rabolnak, gyilkolnak. Legtöbbjét valami nagy emberi szenvedés űzte e magaválasztotta számkivetettségekbe, ahol puskája csövével azt a célt szolgálja, hogy a Teremtés eltévesztett mérlegserpenyőjét az alacsony sorbeliek, a nép fiainak javára helyrebillentse.

Pascal Brunót kettős emberi szenvedés hajtotta e kockázatos életvonalra. Családja tragikus multja és keserűen csalódott szerelme. Talán kalandos vére, elképesztő és hihetetlen testi ereje is. Kinevezte magát igazságosztónak. Az igazi, a maga értelmezte igazság osztójának! Egész Szicíliában és főleg Bausóban és környékén egyetlen méltatlan cselekedet sem kerülte el az ő legmagasabb törvényszékét. S miután mindég az erőseket büntette, misem természetesebb, minthogy a gyengék nagy serege az ő pártján volt. Ha például egy gazdag uraság a megengedettnél nagyobb bért fizettetett földhözragadtan szegény bérlőjével, vagy ha két szerelme a család gögje nem engedett egybekelni, avagy egy igazságtalan ítélettel ártatlant akartak büntetni, Bruno magához vette két karabélyát, szabadon eresztette négy korzikai vérebét, - csak ezekből állt a bandája - felkapott a lovára, amely félarab, félhegyi-mokányvér volt, mint ő maga is, előjött Castelnuovo-i kis erődjéből, ahol állandóan tanyázott, és ellátogatott a bérlője vérét kiszipolyozó urasághoz, kegyetlen apához vagy igazságtalan bíróhoz. S a bért leszállították, a házasság létrejött, az elítéltet felmentették. Elképzelhető, hogy mindez emberek, akiknek segítségére sietett, legmesszebbmenő hálájukkal és odaadásukkal adóztak s hogy tűzbe-vízbe mentek volna érte. A hatóság hiába akarta kézrekeríteni. A parasztok háláján tört meg minden efajta igyekezete. Bruno mindég idejében értesült az őt fenyegető legcsekélyebb veszélyről is.

S szárnyra keltek a legendák. Szájról-szájra keringtek. Az egyszerű lelkek könnyenhivők. Készséggel fogadták be a csodák lehetőségét. Azt beszéltek, hogy Pascal Bruno egy viharos éjszakán eladta lelkét egy boszorkánynak. S hogy lelkéért cserében elnyerte a hatalmat, hogy bármikor láthatatlanná váljon, s hogy szempillantás alatt a sziget egyik végéből a másik végében teremhessen. Hogy a teste sérthetetlen. Nem fogja golyó, se tűz, se kés éle. Ezt a szerződést Bruno a boszorkánnyal három évre kötötte. Ennyi időt kívánt bosszúja kitöltésére!

Pascal Brunót nem bosszantották ezek a légből kapott mesék. Ellenkezőleg! Jól tudta, hogy a nép fantáziája az ő malmára hajtja a vizet s ahelyett, hogy elfojtotta volna, inkább még maga is szította. Minden irányban szétágazó összeköttetései segítették a láthatatlanná válhatás nimbuszának épentartásában. Mindent megtudott, amit csak akart. Olyas dolgok leleplezésé-

vel lepte meg híveit, amelyeket hogy mi módon tudhatott meg, el sem képzelhették. Ott volt láthatatlanul, másként nem is lehetett! Gyorsröptű lova segítségével hihetetlen távolságokat nyargalt be. Reggel még itt látták, este már a legképtelenebb messzeségben. Hogy is lehetett ez másként, minthogy boszorkányadta gyorsaságával terem hol itt... hol ott... ahogy éppen az eszébe ötlük. Egy estén pedig, amelyet fölényes biztonságával fordított a maga javára, le-szegezte megsebezhetetlen voltát.

Ez az eset a következő volt:

Gaetano leszúrásának híre óriási port kavart fel. Carini herceg valamennyi csapat parancsnokát szigorúan utasította; hogy a gyilkost kézrekerítsék. Ez kemény feladat volt. És főleg kockázatos. Valamennyien jól ismerték Pascal Bruno rettenthetetlen bátorságát. Óvatos emberek módjára e feladat megoldását alantasaikra bízták. Az egész sziget mozgósítva volt.

S egy reggel Spadaforában, a csendőrparancsnokot értesítették, hogy Pascal Bruno Divietóba menet ez éjjel áthaladt a falun. A parancsnok abban a hitben, hogy ugyanerre fog vissza is kerülni, az utakat szigorúan őriztette.

Két éjjel egymásután örködtek a csendőrök. Harmadik nap, egy vasárnap reggelén, a virrasztástól holtfáradtan betértek az országútmenti kocsmába, alig húsz lépésnyire az úttól. Éppen nekikezdték a reggelizésnek, mikor jelentették, hogy Pascal Bruno szépen lassan közeledik Divieto felől. Annyi idejük már nem volt, hogy visszasíessenek kijelölt őrhelyeikre, hát csak ott helyben figyeltek erősen. Mikor Bruno már csak ötven lépésnyire volt a kocsmától, kitömörültek s a kocsmá ajtaja előtt sorakoztak hadiállásban. Mintha csak gyakorlatoznának. Ügyet se vetettek a közeledőre. Bruno jól látta e támadási előkészületeket, de mintha mindez őt sem nyugtalanította volna, zavartalanul ügetett tovább az úton. Majd hirtelen megsarkalta a lovát s egyenest elöttük vágtatott el. A csendőrök egy mozdulatra felkapták puskáikat és egyszerre lőttek rá. Ló, lovas... egyik sem sebesült meg. Egyiküket sem érte a golyó. Ember, állat épen került ki a sűrű füstfellegből, amely pillanatig körülöttük gomolygott. A csendőrök fejüket csóválva meredtek egymásra és elképedve adták le e furcsa jelentést Spadaforában a csendőrparancsnoknak.

A kaland híre még ez este eljutott Bausóba. Most már aztán vakon hitték, hogy Pascal Brunót megbabonázták. Hogy golyó lepereg, kés pengéje lehajlik róla. Másnap reggel e hitüket egy csalhatatlan bizonyíték erősítette meg. A spadaforai csendőrparancsnok ajtaján kiszégezve találták Bruno bársonyzekekét. Tizenhárom golyótól átfúrva. S a tizenhárom golyó ott feküdt a zeke zsebében. Cesare Alletto, Calvaruso okoskodó jegyzője ugyan váltig azt erősítette, hogy Pascal Bruno, épen menekülve a pergőtűzből, zekékét egy fára akasztva, maga lőtte bele a tizenhárom golyót s éjnek idején a faluba lopózva kiszégezte a parancsnok ajtajára, hogy ezzel varázslatos hírét megerősítse, de a többség lehurrogta a hitetlen jegyzőt és vakon hitt e varázslatban. Ezután természetesen még jobban rettegték a félelmetes hírű Pascal Brunót.

Bruno pillanatig sem kételkedett abban, hogy e rettegés a népről a felsőbb körökre is átterjedt. S mikor egy ízben egy emberbaráti cselekedetének a végrehajtásához, - egy fogadósna akart módot nyújtani leégett fogadója újraépítéséhez - kétszáz aranyra volt szüksége, gondolkodás nélkül fordult e kölcsönért Butera herceghez. Levelet juttatott a herceghez, amelyben felszólította, hogy a jelzett összeget a megnevezett éjszakán, egy a hegyek között megjelölt ponton helyezze el, ahonnan ő maga fogja elvinni. Éppen ezért udvariasan felkérte, hogy pontos legyen. Annál is inkább, mert ha kívánságát, amit kedve szerint parancsnak is tekinthet, megtagadná, Bruno nyíltan hadat üzen s kitör a harc a hegyek királya s a síkon uralkodó uraság között. S mi sem természetesebb, minthogy e harcból a herceg húzná a rövidebbet. Ha viszont, ahogy Bruno reméli, a herceg teljesíteni fogja szerény kérését, tökéletesen megnyugodhat afelől, hogy Bruno az összeget a legelső alkalomkor, amikor a királyi kincstárt megdézsmálhatja, teljes egészében vissza fogja fizetni.

Butera herceg azok közé az emberek közé tartozott, akiknek típusa már régen csak a múlté. Kalandosvérű, lovagias, mint az ősnormandok, akiknek véreből származott. Utolsó ízéig vérbeli szicíliai főúr. Keresztneve Herkules volt, s mintha a természet ez antik névrokonának a mintájára formázta volna. Egy ökölcsapásával leütött egy ágaskodó lovat, a hüvelyk-vastagságú vasrudat pusztá kezével törte kettőbe s egy piasztert egyszerűen szétmorzsolta a kezében. Ez erejéért, jószággal párosult bátorságáért és rendíthetetlen hidegvérúségéért Palermo lakói rajongva szerették. E hidegvérúségének egy ízben fényes példáját nyújtotta. 1770-ben a városban kifogyott a búza, rozs, sőt a kukorica is. Nagy volt a kenyérhiány. Dúlt az éhínség. Kitört a lázadás. A kormányzó felvonultatta az ágyúkat. Ágyúcsövek meredtek az éhínségben őrzöngve dühöngő tömegre, a tűzmesterek szurokfáklyáikkal kezükben csak az adott jelre vártak, hogy az ágyúkat elsüssék. S ekkor a Toledo uccában Butera herceg, mintha csak otthon, palotája fényes szalonjának egyik kényelmes karosszékében terpeszkedne, elhelyezkedett egyik ágyú csövén. Onnan beszélt a néphez. Olyan nyugodtan és fölényesen, hogy a nép, morogva bár, de mégis csak elszéledt s az ágyúk elsütésére nem került sor.

De ez még nem volt minden. Egyéb titka is volt e népszerűségének. Mindenki tudta, hogy reggelenként a Marina téren sétál. Kora reggel kitérték palotája kapuit, amelyeken mindenkinek kérdegetés nélkül szabad utat engedett. Mikor sétájára indult, a kapuban már ott szorongott egy sereg toprongyos szegény ember. A herceg e sétéihez özbörzekéjét viselte, amelynek hatalmas zsebeit komornyikja minden reggel, ura parancsára, teletömte arany- és ezüstpénzzel. Ebből a pénzből, mire hazatért, egy sem maradt a zeke zsebében.

Adakozásának egészen különös, egyéni módját választotta. Mikor simogatott, harapni látszott, durvaságot színlelt ott, ahol jótékonytságot gyakorolt.

- Kegyelmes herceg, - jajongott porontyai között egy koldusasszony - könyörüljön egy öt gyermekes anyán...

- Hát aztán!... - mordult rá a herceg. - Enyém az az öt gyerek?... Mi közöm hozzá?

S fenyegető kézmozdulatával már jó maroknyi pénzt vetett az asszony kötényébe.

- Herceg úr!... - siránkozott egy másik, - éhenhalok... nincs egy falat kenyerem.

- Hülye!... - szidta le. - Talán én sütöm a kenyeret? Ereggy a pékhez...

S ahogy karonragadta és odébblokta, már annyi pénz potyogott a markába, hogy egy hétig jóllakhatott belőle.

Ha végighaladt Palermo uccáin, egyetlen lény se akadt, aki alázatos hódolattal és szeretettel ne köszöntötte volna. Tűzbe mentek volna érte. Csak egy szavába került volna, hogy Szicília királyává váljon. De ez sohasem ötlött az eszébe. Butera herceg maradt. Ez mindennél több volt.

E határtalan bőkezűségének volt azonban egy cenzora. Már pedig saját házában. A tulajdon főkomornyikja. Mert veleszületett bőkezűségét természetesen a maga házatáján is gyakorolta. Fényűző ebédjei, vacsorái híresek voltak. Étél-ital korlátlan mennyiségben készült, mert minden étkezéshez legalább húsz-huszonöt hivatlan vendégre számítottak. Ezek közül vagy tíz idegen volt és minden nap váltakozott. A többi változatlanul asztalának rendes vendége volt. Úgy foglalták el helyeiket, mint egy penzióban a table d'hôte vendégei. Ez utóbbiak között volt egy bizonyos Altavilla kapitány, aki kapitányi rangját akkor kapta, mikor Ruffo bíbornokot Palermóból Nápolyba kísérte. Nápolyból ismét visszajött Palermóba, még pedig ezer arany nyugdíjjal. Ez egészen csinosan hangzott... volna!... ha a kapitány nem lett volna javíthatatlan játékos.

A játék azonban minden pénzét elnyelte, még elég se volt. Nyakig ült az adósságban. A megélhetésre már semmitem maradt. Ezen azonban elég könnyen segített. Két sikeres módszerrel. Az első módszer az volt, hogy ahogy említettük, minden nap Butera herceg asztalánál étkezett, a második, hogy e fényes lakomák után, a nem kevésbé fényes ezüst-évőeszközt ugyancsak minden nap zsebrevágta. Ez egy ideig egészen szépen ment, anélkül, hogy bárki megneszelte volna. De bármily tömöttek voltak is a herceg ezüstkészleteinek szekrényei, egy szép napon mégis csak rájöttek, hogy csodálatosan kezdenek üresedni. A főkomornyik gyanúja rögtön a kapitányra esett. Lopva élesen megfigyelte és két-három napba se telt, s gyanúja bizonyosságra vált. Rögtön jelentette a hercegnek az esetet. A herceg némi gondolkodás után azt felelte, hogy ameddig a kapitány csak a saját terítéke mellől viszi el az évőeszközöket, addig hagyják nyugton. De ha az asztalszomszédjai évőeszközeit is érinteni meri, akkor szigorúan megrendszabályozzák. Így aztán Altavilla kapitány továbbra is Butera herceg egyik legkedveltebb napi vendége maradt.

Butera herceg, Pascal Bruno levelét Castrogiovanniban kapta kézhez, a villájában. Figyelmesen végigolvasta, aztán csak annyit kérdezett, hogy a kézbesítő vár-e válaszra?

- Nem, Kegyelmességed - felelte az inas.

A herceg hidegvérrel zsebébe dugta a levelet. Mintha csak valami közönyös pár sort kapott volna.

Elérkezett a Bruno által megjelölt éjszaka. A kiválasztott hely az Etna egyik középcsúcsának háttere volt. A sok kialudt vulkán egyikének a közelében, amelyek egyszeri fellángolásukat a hegy belsejének örök lángjából nyerték. Abból a hatalmas, féktelen örök lángból, amelynek az olykori kis kilengései, kitörő lángnyelvei, elegendő erővel bírnak ahhoz, hogy virágzó városokat elpusztítsanak. Ez örökborzalmú hegycsúcsok valamennyie külön nevet viselt. Azt, amelyet ezúttal Bruno megjelölt, Montebaldónak hívták. E hegycsúcs aljától alig tízpercnyi járásra, egy magános, óriási terjedelmű fa emelkedett. A *Száz ló gesztenyefája!* Azért nevezték így, mert százhetvennyolc láb körzetű törzse körül és erdőszerű lombozatának sátra alatt száz lovat szállásolhattak el a lovasaikkal együtt.

Ennek a fának az odvát jelölte meg Pascal Bruno a kívánt összeg letéti helyéül. A megnevezett éjszakán, pontosan tizenegy órakor el is indult Centorbiból. A gigantikus gesztenyefa alatt egy kis viskó áll, amely a fa árnyékában úgyszólván szembe se tűnik aránytalan kicsiségében s amelyben ez egyetlen fának hihetetlen mennyiségű termését szokták megőrizni. Mikor Bruno most éjfél felé a fához közeledett, mintha e viskó mögött egy ember árnyékát látta volna. Csakugyan... az árnyék megmozdult... testet öltött.

Bruno megtorpant. Előrántotta karabélyát.

- Ki mozog ott?... ember vagy állat?... Ha kedves az életed, ne mocsanj...

- Ördögadta!... persze hogy ember! - kiáltotta egy harsány hang, - azt gondoltad, hogy a pénz magától fog idesétálni?

- Azt valóban nem hittem, - morogta Bruno, - de azt sem hittem, hogy bárkinek bátorsága lesz bevárni a jöttömet.

- Ez csak azt bizonyítja, fiam, hogy nem ismered Butera herceget.

Bruno puskáját visszadobta a vállára.

- Hogyan?... Kegyelmességed maga jött...

Most már lekapta kalapját s kezében a kalappal közeledett a herceghez.

- Én hát!... te furcsa fickó! Tudniillik úgy okoskodtam, hogy egy bandita is megszorulhat pénz dolgában. Semmi okát sem láttam, hogy éppen egy ilyen megszorult bandita elől zárjam el az erszényemet. Viszont azt sem akartam, hogy ez a bandita azt gondolja, hogy a pénzt azért juttattam el a kívánt helyre, mert félek tőle. Így támadt ez a szeszélyem, hogy a pénzt magam hozzam el.

Bruno tiszteletteljesen, szinte alázatosan hajtotta le a fejét.

- Kegyelmességed hű hírnevéhez.

- De vajjon te hű vagy-e a hírnevedhez? - vágta vissza a herceg.

- Az a kérdés, hogy sok hírem közül melyik jutott el Kegyelmességed füléhez. Mert sokféle-képpen ismernek.

A herceg mosolygott.

- Azt már látom, hogy határozott fickó vagy. És nem is ostoba. Majdhogy szellemesnek nevezhetnék. Akárhol is találkozom velük, szeretem a talpig férfiakat, akiknek helyén van a szívük és az eszük. Ide hallgass! Volna-e kedved ezt a kalábriai gúnyát egy kapitányi egyenruhával felcserélni? Hadakozni a franciák ellen? Megígérem, hogy saját jobbágyaimból állítom össze seregedet és megváltom számodra a kapitányi rangot.

Bruno nem titkolta megindultságát.

- Köszönöm, Kegyelmességed, hálásan köszönöm... Hercegségedhez méltó ez ajánlat! De én még kis ideig nem mozdulhatok Sziciliából. Ameddig egy megfogadott bosszúmat ki nem töltöttem. Aztán... majd meglássuk.

- Helyes. Szabad választásod szerint cselekedhetsz. Pedig higgyél nekem. Üdvösebb volna elfogadnod az ajánlatomat.

- Nem tehetem, Kegyelmességed.

- Akkor hát itt a pénz, amit kértél... Vidd a pokolba!

A herceg odavetette a tömött erszényt.

- Aztán gondod legyen rá, hogy valahogy ott ne csüngj a házam előtt!¹

Bruno megemelte az erszényt.

- Mintha ez az erszény túl súlyos volna, Kegyelmességed!

- Természetesen!... vagy talán azt hitted, hogy te szabhatod meg Butera herceg bőkezűségének határait? Előírt számokban, mi?... Tévedtél fiam. Nem kétszáz aranyat hoztam, úgy, ahogy kérted, hanem háromszázat.

- Bármennyit hozott Kegyelmességed, utolsó garasig híven visszakapja.

- Hohó, fiam! Én csak adok, de nem kölcsönzök - vágta vissza a herceg.

Bruno még gőgösebben vágta vissza:

- Én pedig vagy kölcsönveszek, vagy lopok, de sohasem koldulok! Vegye vissza a pénzét Kegyelmességed! Majd inkább Ventimille vagy Cattolica hercegekhez fordulok.

- Ahogy tetszik! Szeszélyes egy bandita vagy, annyi bizonyos! Ha néhány magadfajta fickó akadna az utamba, még én is elveszíteném a fejemet. Jobb is, ha megyek az utamra! Isten megáldjon!

¹ Palermóban, Butera herceg palotája előtt, a Marina téren végezték ki a halálraítélteket.

- Őrizze az Ég Kegyelmességét! És Santa Rosalia...

A herceg két kezét özbörzekéje zsebeibe süllyesztve, füttyürészve távozott. Bruno nem mozdult. Hosszan nézett a távozó után... S csak mikor már a színét sem látta, fordult sarkon és sóhajtva indult útjára.

A tűzkárosult fogadós másnap Ali útján mégis megkapta Butera herceg háromszáz aranyát.

VI.

Röviddel ezután Bruno megtudta, hogy egy nagyobb ezüstszállítmányt indítanak útnak Messzinából Palermóba. Moncada Paterno herceg váltságdíját. Ez összeget eredetileg Casaubába szánták. Hogy ehelyett inkább a nápolyi büdsé kikerekítésére fordították, egyedül IV. Ferdinánd finanszenijének volt köszönhető. E váltságdíj hiteles történetét érdemes megismerni. Ha egyébért nem, már azért is, hogy megtudjuk, milyen naiv módon bonyolították le ezidőkben az adóügyi kérdéseket.

Elmondtuk, hogyan fogták el a bátor kalózok Moncada Paterno herceget a kis Fugello falu közelében, mikor Pantalleria szigetéről hazaiykezett. A kalózok a herceget embereivel együtt Algirba vitték s a követelt váltságdíjat nagylelkűen ötszázezer piaszterben állapították meg. Ami megfelel két és félmillió francia franknak. Úgy határozták, hogy ez összeg felét hazaindulása előtt kell lefizetnie, a másik felét Sziciliába érkezése után.

A herceg azonnal írt jószágigazgatójának. Megírta kétségbeesett helyzetét és utasította, hogy a kétszázötvenezer piasztert a lehető leggyorsabban juttassa el hozzá, mert addig nem nyerheti vissza a szabadságát. Moncada Paterno herceg Szicilia egyik leggazdagabb főura volt. Az összeg előteremtése nem okozott nehézséget. El is küldték kellő időben Afrikába. A bég, akinek a kalózok kiszolgáltatták, hithű mohamedán létére híven beváltotta adott ígéretét és szabadon engedte a herceget. A hercegnek viszont becsületszával kellett ígérnie, hogy egy éven belül pontosan eljuttatja a váltságdíj második felét is. A herceg sem akart szőszegőbb lenni egy muzulmánál s alighogy visszajutott Sziciliába a birtokára, azonnal hozzálátott a váltságdíj e második felének az előteremtéséhez. Ekkor lépett közbe IV. Ferdinánd, akinek minderről természetesen tudomása volt. Azzal érvelt, hogy e háborús világban nem tűrheti, hogy egy alattvalója az ellenséget gazdagítsa s egyszerűen elrendelte, hogy a herceg a váltságdíjat Messzina kincstárába folyósítsa.

Moncada Paterno herceg izig-vérig gavallérember volt. S nem volt az a hatalom e földön, amiért adott becsületszávat megszegte volna. De amily gavallérember volt, époly hűséges és lojális alattvalója is volt felséges urának. Hogy tehát királyának is engedelmességen és egyben lelkiismeretét is megnyugtassa, a kétszázötvenezer piasztert eljuttatta Algirba és ugyanennyit lefizetett Messzinában Carini herceg kezébe. Hogy ilyen módon kétfajta kalózkodásnak esett áldozatául, azzal már nem sokat törődött. Ez utóbbi összeget küldte az alkirály Palermóba, a kormányzóság székhelyére, négy közcsendőr és egy csendőrőrmester őrizetében. Carini herceg ez utóbbinak egy levelet is átadott Gemma grófnő számára. Miután a kormányzási ügyek még hónapokig Messzinában tartóztatták, e levélben arra kérte Gemmát, hogy jöjjön utána.

Azon az estén, mikor a pénzszállító csapatnak el kellett haladnia Bauso mellett, Bruno, aki a falunak most már teljhatalmú ura volt, szabadoneresztette négy korzikai vérebét és áthaladt a falun. A Divito és Spadafora közötti úton állt lesbe.

Egy jó óra hosszat várt, míg végre hallotta az útról a közeledő kocsi kerekeinek zörgését s a csendőrlovak patáinak dobogását. Megvizsgálta puskájának töltényeit, övébe dugott törének markolatát is megtapogatta, aztán füttyentett a kutyáinak és kiállt az út közepére. A négy véreb a lába elé feküdt.

Egy-két másodperc múlva a csapat előtűnt az út kanyarulatánál. Mikor vagy ötven lépésről a csendőrök meglátták az út közepén állót, az őrmester harsányan rákiáltott:

- Ki vagy?

- Pascal Bruno! - kiáltotta vissza époly harsányan Bruno s fütyentett kutyáinak. Mégpedig azzal a bizonyos fütyentéssel, amelyet a véredek már jól ismertek. Egyszerre ugrottak a csendőröknek.

A négy közcsendőr Pascal Bruno nevének hallatára esze nélkül menekült. A véredek csaholva üldözték őket. A magáramaradt őrmester kirántotta kardját és védőállásba helyezkedett.

Pascal Bruno puskáját a vállához emelte. Megfontoltan, tökéletes hidegvérrel, mintha céllövőversenyre készülve, egy céltáblával állna szemközt. Bevárta, míg az őrmester tíz lépésnyi közelségbe ért. Addig nem lőtt. De abban a pillanatban, mikor a ravaszt el akarta csettenteni, az őrmester lovával együtt lebukott s ott hentergett az országút porában.

Ali ugyanis, anélkül, hogy Bruno sejtette volna, nyomon követte őt s mikor a távolból meglátta, hogy az őrmester kardját rántja Brunóra, a vastag porrétegben, hasonmászva, mint egy kígyó odatekergőzött, a csendőr mögé került és jatagánjával elvágta a ló térdének ínszalagját. Az őrmester hatalmas ívben lova nyakán keresztül bukott előre.

Bruno, Ali segítségével, beemelte az ezüstöt szállító kocsiba, amelynek csendőr kocsisa az imént társaival együtt okosabbnak vélte az irháját mentve elmenekülni a félelmetes bandita elől. Ali felkapaszkodott a bakra és megmarkolta a gyeplőket. Bruno elrendelte, hogy a foglyot és az ezüstöt sértetlenül szállítsa el a hegyek közé rejtett erődjükbe.

Mert a »hivatalos« szállása valóságos erőd, igazi sziklavár volt. Már régen hűtlenné vált a trogloditák örökéhez, a fantasztikus barlanglakáshoz. E régi otthonával együtt eltemette régi álmait és ábrándjait. Hegyek közé rejtett, magányos sziklavarában úgy honolt, mint egy büszke kőszáli sas, amely csak olykor hagyja el fészket, hogy zsákmányraéhesen le-lecsapjon gyanutlan áldozataira. Ide már nem a múlt emlékei, nem is egy boldog jövő képei kísérték. Csak az az érzés, amely most már egyedül uralta minden gondolatát, érzékét, idegszálát. A bosszúvágó! A vad, véres bosszú lihegő, emésztő vágya!

Igazi középkori kényúr, rablólovag módjára élt sziklaerődjében. Hűséges csatlósával, Alival, nemcsak lakhatóvá varázsolva e zordon sziklaotthont, de megteremtve a fényűzés légkörét. A természetalkotta sziklafalakat tetővel fedte, ablakos, ajtós szobákat teremtett, amelyeket mohos sziklafolyosók kötöttek össze, sziklatömbökből bástyaszerű kerítéssel körítette várának udvarát s ez udvarból sziklalépcső vezetett fel két szobájába. A szobák alatt volt a sziklapince, amelynek féltett kincsei nemcsak Szicília legnemesebb boraival telt hordók voltak, hanem a még azoknál is féltettebb puszkaporos hordócskák a vár dűsan felszerelt fegyverkészlete töltényeinek készítésére.

S e sziklavárát, gyengéd emlékezésül a szépséges Gemma grófnőre, elnevezte Castel-Nuovo várának. Ilyen néven ismerte nemcsak e környéken, de egész Sziciliában mindenki, bár csak igen kevesen tudtak e vár pontos hollétéről. Csakis a beavatottak, Bruno lekötelezettjei, s oly vakon készséges hívei, hogy még a maguk élete árán sem árulták volna el a gyengéken, az elesetteken mindig jó szívvel segítő, gavalléros bandita rejtekhelyét. S bár Bruno várúr lévén, attól sem tartózkodott, hogy várában fényes lakomákat rendezzen, de azért ez ünnepies alkalmakkor csak tizenhárompróbás embereit hívta vendégül asztalához.

Mialatt most Ali a magáról mitsemtudó csendőrőrmestert ez erődbe cipelte drága zsákmányukkal együtt, Bruno minden figyelmét az őrmester sebesült lovának szentelte. Szegény párán már nem segíthetett másként, minthogy egy jólirányzott kegyelemlövéllel végképpen megszabadítsa testi szenvedéseitől. Aztán lecsatolta a nyeregkápához erősített karabélyt s figyelmesen átkutatta a nyereg belső részére szíjazott bőrtarsolyt. A bennfekvő írásokat kivette és fütyentett a kutyáinak. A négy korzikai véred csaholva száguldott vissza gazdájához s intésére úgy kullogtak a nyomában, mint a kezesbárányok.

A kocsit utolérve, felkapaszkodott Ali mellé. S mikor célhoz értek, maga emelte ki a kocsiból a még mindég eszméletlen csendőrt, maga cipelte be sziklavárának szobájába s fektette a szoba sarkában álló tábori ágyra, amely saját fekhelyéül szolgált s amelyre csak úgy felöltözött szokott rövid alvásaihoz leheveredni. A csendőr karabélyát a sarokba támasztotta s meggondolatlanságból, feledékenységből-e... bizonyos, hogy azonmódon otthagya a helyén, mikor a szobából távozott.

Öt perccel utóbb az őrmester magához tért. Első pillanatban még mindég szédülve, hunyorogva nézett körül, majd megdörgölte és tágranyította szemeit. Tátott szájjal bámészkodott körül. Szentül hitte, hogy álmodik. Csak mikor jól belecsípett a karjába, eszmélt rá, hogy bizony nagyon is ébren van. Ekkor már a homloka sajgását is érezte. Odakapott. Ujja vértől piroslott. Megsebesült hát! Ez a sebesülés lassan-lassan visszakapcsolta az emlékezésbe. Emlékezett, hogy egy magányos ember megtámadta őket. Hogy a csendőrei gyáván magárahagyták és megfutamodtak. S hogy mikor megtámadójukra akarta vetni magát, a lova valamiképpen földrebukott és őt levetette. Igen, igen... pontosan így történt!... de ennél többre aztán már nem emlékezett.

Az őrmester derék, bátor ember volt, aki nem igen ijedt meg a saját árnyékától és világéletében mindég híven teljesítette a kötelességét.

Feljebbvalói éppen e túlzottan szigorú kötelességtudásáért és megbízhatóságáért kedvelték. Ezért is bízták rá a legkényesebb feladatok megoldását. Mint amilyen jelen küldetése, egy ilyen nagy érték szállítása is volt. Ilyesmit csak alaposan kipróbált emberükre bíztak.

A derék csendőr most lánogolt a haragtól és szégyentől! Ökölbesorított kezekkel, néma dühvel, tehetetlenül nézett körül. Tájékozódni akart. De merőben idegen helyen találta magát.

Felállt, az ablakhoz lépett és kinézett. A külső világot kémlelte. Azzal a gondolattal foglalkozott ugyanis, hogy kiugrik az ablakon, valamiképpen elszelel és a legelső útjába akadó csendőrörsöt fellármázva, visszajön a segédcsapattal és visszaverekszi a rábízott kincset. Már fel is nyitotta az ablakot, hogy tervét végrehajtsa. De előbb óvatosan mégegyszer hátranézett és körülkémlelte a szobát. Ekkor a szíve nagyot dobbant! Tekintete megakadt a saját puskáján, amelyet Bruno csodálatos módon egyszerűen odatámasztott a tábori ágy fejéhez legközelebb eső sarokba. Most már nem gondolt a szökésre! Jobb módot is tudott. Egy bátor katonához méltóbbat! Mégegyszer körülpislogott s mikor megbizonyosodott, hogy egyedül van, senkisére figyel, mohón kapott a fegyver után. Nem tévedett! A saját tulajdon karabélyá, sok kockázatos vállalkozásának kipróbált hűséges társa! Azon módon megtöltve, lövésre készen, ahogy a nyereghez csatolta. Ő most már nem szökik!... előbb és biztosabban bosszút állhat! Olyan szeretettel simogatta a puskát, mintha egy drága gyermeket simogatna, aztán visszaállította előbbi helyére, ugyanolyan helyzetbe. Ő maga pedig végigterült az ágyon. Merevmozdulatlanul feküdt, mintha mély kábultságából még nem tért volna magához. Éppen idejében... Mert az ajtó már felnyílt és belépett Bruno.

Kezében lobogva égő fenyőfáklyát tartott. E hevenyészett lámpát beleillesztette a fal e célra készenlétben tartott részébe. Aztán felnyitott a sziklafal egy másik üregébe illesztett fali szekrénykét. Kivett két cintányért és poharat, egy üveg bort, s egy harmadik tányéron fekvő nyárson sült birkacombot. Mindezt a nyers fenyőasztalra állította. Aztán, mintha nyugodtan várta volna, hogy vendége magához térjen és odatessékelhesse az előkészített lakomához.

A szoba sokkal hosszabb volt, semmint széles. Egyik végében egyetlen ablak, a másik végében ugyancsak egyetlen ajtó. Az ajtó és az ablak között, a hosszabb fal közepén volt a nagy nyitott tűzhely, amelyben vígan pattogtak a fahasábok.

Az őrmester - aki egyébként röviddel ez eset után kapitányi rangban elnyerte a messzinai csendőrszakasz parancsnokságát - az ablaksarokban feküdt a másik hosszú fal mellett a tábori ágyon. Bruno a tűzhely előtt állt s komor tünődésbe merülve bámult az ajtó irányába. Vagyis az ablakkal merőben ellentétes irányba. Háttal fordulva az ágynak.

Az őrmester csak ezt a pillanatot várta. Mert ez volt a döntő pillanat. Most vagy soha! Mint a vakmerő játékos, egy kártyára vetett mindent! Életet életért... fejet fejért! Nagyon lassan, nagyon óvatosan, a legcsekélyebb nesz nélkül felkönyökölt a bal karjára. Közben lopva, vigyázva kinyújtotta a jobbkezét... Anélkül, hogy Brunót csak egy szemvillanásra is szem elől veszítse. Tekintetét konok kitartással szegezte rá. Már elérte a fegyvert... megmarkolta, magához húzta... Már a ravaszhoz illesztette ujját... aztán pillanatig meredten mozdulatlan maradt. Attól reszketett, hogy Bruno idő előtt meghallja szíve eszelős dobogását... De nem!... a bandita sokkal jobban elmerült komor merengésébe, semhogy bármit is megneszelt volna. Mintha csak készakarva állította volna oda önmagát eleven céltáblának. Az őrmester új bátorságot merítve felemelkedett. Féltérdre támaszkodva még egy gyors tekintetet vetett az ablakra. Egyetlen menekülési lehetőségére... A puskát vállához emelte. És célzott... Nyugodtan... kimérten. Olyan ember nyugalomával, mint aki tudja, hogy a jelen percben hidegvérétől függ az élete.

A lövés eldőrdült!

Bruno felegyenesedett. Aztán lehajolt, mintha valamit keresne a földön. Meg is találta... Valami kis tárgyat emelt fel a földről s hogy jobban láthassa, magasra tartotta, a fáklya fényének világába. Majd visszafordult és mosolyogva nézett a meglepetéstől némán, ostobán rámeredő őrmesterre:

- Pajtás, máskor ha rám akarsz löni, óvatosabb légy. Ezüstgolyóról gondoskodj. Ezeket a hitvány ólomgolyókat nem veszi be a testem. Láthatod, egyszerűen lepattanak róla. Kár a fáradságért!... No de sebj!... földolog, hogy végre magadhoz tértél és neki ülhetünk a vacsorának, istenúgyse megéheztem!

Beszélhetett annak! A derék csendőr minden hajszála égnek meredt. Homlokán hideg verejtékcseppek gyöngyöztek. Most aztán igazán nem tudta, ébren van-e vagy álmodik!

S már felpattant az ajtó s beugrott Ali csupaszpengéjű jatagánjával a kezében. Hallotta a lövést s abban a hiszemben, hogy a gazdáját érte, esze nélkül rohant a segítségére.

Bruno frank nyelven szólt rá:

- Nono, fiam... csak semmi heveskedés! Az őrmester pusztá kedvtelésből elpuffogtatta a fegyverét. Feküdj vissza a vackodra és aludj nyugton. Engem ne félt!

Ali gyanakvó, dühös tekintetével majd hogy keresztülszegezte a csendőrt. De nem mert ellenkezni, csak mogorván kiment. A párducbőrt, amely ágyául szolgált, odarántotta az ajtó elé s keresztbefeküdt a küszöb előtt. Onnan aztán nem mozdult.

Bruno ezalatt az asztalon álló két poharat a borosüvegből színig töltötte és visszafordult a csendőrhöz.

- Mire várunk hát?... Éppen elég régen elmúlt a vacsora ideje!

Az őrmester feleszmélt megtorpant dermedtségéből. Felállt.

- Legyen hát!... ha már meg nem ölhettelek, ha maga az ördög vagy is, koccintok veled.

Erős lépésekkel ment az asztalhoz. Felemelte az egyik poharat, koccintott Brunóval és felhajtotta az erős bort. Aztán leült az asztal mellé.

- Hogy hívnak? - kérdezte Bruno.

Az őrmester ceremóniásan meghajolt.

- Paolo Tommasi, csendőrőrmester, szolgálatodra!

Bruno hozzálépett és kezét a vállára fektette.

- Nos hát, Paolo Tommasi, derék, bátor fickó vagy, annyi szent! Régen találkoztam ilyen kedvemre való fickóval. Meg is ígérek neked valamit.

- Ugyan mit?

- Azt, hogy a fejemre kitűzött háromezer aranyat te fogod elnyerni.

A csendőr elismerően bólintott.

- Nem rossz ötlet!

- Nono... csak ne siess az örvendezéssel! Majd csak akkor, ha itt lesz a kellő idő! Egyelőre még ragaszkodom az életemhez. Csak vacsorázzunk nyugodtan. Azután is folytathatjuk ezt az érdekes eszmecserét.

Tommasi habozni látszott.

- Nem bánod, ha evés előtt keresztet vetek?

- Miért bánám?

- Hát... az ember sose tudhatja, kivel van dolga. Gondoltam... nem volna kedvedre.

- Tévedtél pajtás. Nyugodtan keresztet vethetsz.

Az őrmester jámboran keresztet vetett, aztán nem kérte magát tovább. Most már a birka-combot ostromolta meg teljes harci kedvének megfelelő étvággal. Mohón, jóízűen falatozott, mint az olyan ember, akinek a lelkiismerete tökéletesen nyugodt. Aki tudja, hogy e nehéz helyzetben mindent elkövetett, mindennel megpróbálkozott, ami egy derék, bátor katonának kötelessége volt. Nem rajta mult, hogy kudarcot vallott.

Étvágy tekintetében Bruno sem maradt mögötte. Békésen falatoztak egymás mellett. Egy üvegből csillapították szomjukat, egy tálból az éhségüket s aki e két embert így együtt látta volna, bizonyára el se hitte volna, hogy alig néhány perc előtt egyik a másiknak a vérért szomjazta.

Beszélni, igaz, nem sokat beszéltek. Okosabban foglalkoztatták a szájukat. Meg aztán mindegyiküknek megvolt a maga külön-külön elgondolkozni valója.

Paolo Tommasi volt az első kettőjük közül, aki a másiknak szabad bepillantást engedett a gondolatvilágába.

- Szó, ami szó, - kezdte - a borod jó... A kosztod se megvetendő. Házigazda mivoltodban nem vallasz szégyent. Megbecsülöd a vendéget, úgy, ahogy illik. De most, hogy a bendőmet megtöltöttem, mégis csak tudni szeretném, hogy mikor kerülök el erről a jó kis szállásról.

- Ezt a kíváncsiságodat készséggel kielégíthetem. Ha számításom nem csal, holnap reggel tovább mehetsz.

- Hm... ez nem is hangzik rosszul...

Az őrmester kis ideig még hümmögött, aztán megint csak kibökte:

- Hanem... volna ám még egy kényes kérdésem...

- No csak ki velem!

- Attól tartok, hogy zokon veszed... - habozott a csendőr.

Bruno felnevetett.

- Tapasztalhattad, pajtás, hogy nem egykönnyen gyúlok haragra. Ennyire már csak ismerhetsz!

- Hát ez igaz!... nem vagy haragtartó... De azért mégis...

- Ej... beszélj már!

- Hát... ott az úton nem egymagam voltam.

- Tudom. Négy csendőröd volt veled.

- Ugyan már!... ki beszél róluk. Én... a kocsiról beszélek. Hát igen...

Bruno tele poharát magasra emelte s a fáklya fényében megcsillogtatta borát.

- A kocsi miatt nyugodt lehetsz. Odalenn van.

- No igen... - felelte a csendőr -, de hát... megértheted, hogy a kocsi nélkül nem mehetek tovább.

- Nem is méisz. Viheted szabadon.

A csendőr majd hogy felugrott.

- A tartalmával együtt? - kérdezte izgatottan.

- Majdnem. Az összegből csak éppen annyi fog hiányozni, amennyire e pillanatban égetően szükségem van.

Az őrmestert ez a válasz mintha nem elégítette volna ki.

- Az a kérdés, pajtás - hümmögte -, hogy e pillanatban mennyire terjed a pénzhányod?

- Nem sokra. Mindössze kétezer arany fog hiányozni.

A csendőr kellemes meglepetésében elismerően bólintott.

- Minden banditával ezt nem úsztam volna meg ilyen könnyen, annyi bizonyos, - mormogta.

- Erről az összegről is nyugtát adok - folytatta Bruno.

Az őrmester most már aztán igazán felugrott.

- Az ám!... - kiáltotta megbökkelve -, hogy nyugtáról beszélsz... a nyeregtáskámban voltak az írásaim!

- Ne ijedezz!.. itt vannak!

- Nagy hála köteleznél, ha visszaadnád őket.

Bruno nevetett.

- Meghiszem azt!... alkalmam volt megbizonyosodni a fontosságukról. Az első, őrmesteri minősítésed. Ehez hozzáfűztem egy függelékét, bizonyítva, hogy adott helyzetekben tanúsított bátor magatartásod előléptetésre jogosít. A másik az én körözési ívem. Ebben is akadtam néhány sarkalatos hibára, főleg »különös ismertetőjelek« rovatában. Ezeket bátorkodtam kijavítani. Vagyis a különös ismertetőjeleket egyszerűen törültem és odaírtam: »nincs!« A harmadik egy levél, amelyet az alkirály ökegyelmessége Gemma di Castelnuovo grófnőnek írt. A méltóságos grófnőnek sokkal nagyobb hála vagyok kötelezve, semhogy a szerelmes leveleit visszatartanám. Ne nyugtalanodj hát a papírjaid miatt, derék barátom! Íme, valamennyit átszolgáltatom. No még egy utolsó áldomást az egészségedre! Aztán aludj békén. Ha kedved tartja, hajnali öt órakor már útnak indulhatsz. Előbb nem ajánlanám. Mégis csak

biztonságosabb ezen a vidéken napvilágnál utazni. Különösen ilyen értékes útitárssal. Kérdés, hogy másodízben is hasonló jó kezekbe kerülne-e?

Tommasi boldogan szorongatta kezében a papírjait.

- Megfogadom a tanácsodat s egyben köszönöm irántam való jóindulatodat! Furcsa egy bandita vagy, annyi bizonyos! A tisztességes emberek sorában se igen találkoztam nálad tisztességesebb fickókkal.

- Én meg a jó véleményedet köszönöm. Azt akarom, hogy jól aludj, hát inkább meghagyok e felőlem alkotott véleményedben és tartózkodom a kiábrándítástól. Mert hiszen beszélhetnék egyet s mást... Hanem egyre figyelmeztetek. Nehogy éjszaka magányosan lemerészkedj, mert a vérebeim egyetlen ízedet sem hagynák épen.

- Köszönöm...

- Aludj hát békén!

Bruno távozott s az őrmester magára maradt. Kedvére folytathatta a falatozást, vagy akár le is fekhett. Inkább ez utóbbit választotta.

Mikor megbeszélésük értelmében Bruno hajnali öt órakor visszajött a szobába, vendégét már talpon találta. Együtt mentek le. A kocsi útrakészen befogva állt. Mellette egy pompás nyergeslő, frissen, pihenten. Nyereg, szerszám, elemőzsiástáska, minden azon pontosan a helyén, ugyanúgy, mint az őrmester leszúrt lován. Semmiről meg nem feledkeztek.

Bruno megkérte új barátját, hogy e hátsólovat fogadja jó szívvel tőle barátságuk emlékére. A csendőr nem sokáig kérte magát. A lovat a kocsihoz fogta a többi lóhoz, ő maga felkapaszkodott a bakra és megragadta a gyeplőszárazakat. Aztán jó képpel, szélesen köszönt, mint aki ez új barátjától a legjobb szívvel és legnagyobb elismeréssel búcsúzik. Ostorával a lovak közé vágott és elrobogott.

Bruno utána kiáltott:

- Nehogy valahogy elfeledd átadni a szép Gemma grófnőnek Carini herceg levelét!

Tommasi megnyugtaton visszaintett, aztán szem elől tűnt az út kanyarulatánál.

Nem okoskodott, nem is gondolkozott, csak boldogan igyekezett tovább. Alig merte hinni, hogy csakugyan ilyen olcsón szabadult ebből a veszedelmes kalandból. A félelmetes hírű Pascal Bruno karmaiból! Akin nem fog a golyó! Calvaruso okos jegyzője talán ezt az esetet is olyan módon magyarázta volna, hogy Pascal Bruno valami módon kicsempészte a golyót az őrmester karabélyából és vaktöltéssel pótolta. De Paolo Tommasinak hiába magyarázta volna. Ő most már ezekután szentül hitt a boszorkányság legendájában.

VII.

Az ilyen eseteknek természetesen messze környéken híre szállt. Nemcsak Bauso vidékén ízzott a levegő az emberi képzelet hevítette legendáktól, hanem messze tájaikon sem beszéltek egyébről. Egész Szicília telítve volt a vakmerő, mindenre elszánt bandita hírével, aki úgy honol erődjében, mint büszke kőszáli sas a sziklafészkeiben. Onnan csap le a síkra, megtámadni a hatalmasokat és megvédeni az elnyomottakat.

S nemcsak az alsóbb nép körében szállt a neve szájról-szájra, hanem a legfelsőbb körökben is. Estélyeken, vacsorákon, a fényes szalonokban egyik legkedveltebb téma Pascal Bruno kalandjainak megvitatása volt.

Mint ezen az estén is Butera herceg Marina téri palotájának pompás termeiben.

A herceg, ahogy már említettük, pazar bőkezűséggel vezette a házát. Ezen e téren a főúri világ egyetlen tagja sem lépett a nyomába. Estélyei fogalomszámba mentek. Boldog volt, aki ott lehetett. Versengtek a meghívókért. E jelen estély még az eddiginél is káprázatosabb volt. Minden képzeletet felülmúló színpompájában és ragyogásában. Mintha egy arab mesét eleve-nítettek volna meg. *Az Ezeregyéjszakát!* S bár Palermo a tündéri csodák városa volt, ezt az estélyt még hosszú évek multán is emlegették!

A hatalmas egymásba nyíló termek valamennyie földtől menyezetig tükörfalú volt. Az egyikben mesterséges szőlősétányok tekergöztek, teleaggatva Szirakuza és Lipari legmosolygóbb szőlőfürtjeivel. A másikban narancsfák és virágzó gránátbokrok sorakoztak kockaalakban. Egyik az angol dsigg, a másik a francia füzértánc céljaira. A keringőket két hatalmas márvány-medence körül táncolták, amelyek közepéről szökőkutak permetezték a drága illatszereket. S e különböző tánctermeket, mint egy óriási park sétányait utak kötötték össze. Aranyporral beszórt utak. A káprázatosan csillogó utak valamennyie a középső terembe vezetett, egy mesterséges dombhoz. A dombot patakokcskák szelték keresztül-kasul, s mindegyik patak más-más frissítőt csobogtatott. Lakájok tartották készenlétben tálcákon a kristálypoharakat, amelyeket a vendégek csak egyszerűen belemertek a kedvük szerint kiválasztott patakba. A domb közepén a tisztáson emelkedett a büfé a négy világtáj legválogatottabb ínycségeitől megrakottan. S e tisztás körül jéggel aláhűtött törpe fák, amelyeknek leszakításra váró színes gyümölcssei, almák, körték, barackok, ananászok, ugyanolyan fagyaltból készültek.

A zenészek láthatatlanok voltak. A vendégek csak a muzsikát hallották. Mintha ezt az estélyt csakugyan tündérek rendezték volna egy tündérvilágban.

S hogy a kép teljes legyen, a termekben Palermo legszebb asszonyai, legelegánsabb, leggazdagabb gavallérjai hullámozgottak. Káprázatos, fantasztikus jelmezekben, abban a szerencsés helyzetben élve, hogy fantáziájuk sugallatát erszényeik szabadon követhették. Mert ez a tündéreste jelmezbál volt.

Legtöbbje arcán viselte álarcát, de voltak, akik a fullasztó melegben lekapcsolták, s csak a kezükben tartották, hogy szabadabban szívhassák be a szökőkutak mámorító illatát, szabadabban hallhassák a láthatatlan zenészek tündérmuzsikáját, szabadabban álmodozhassanak, vagy beszélhessenek a szerelemről... Mert zene, levegő, gyümölcs, virág, asszonykacaj, férfiszem mohó szikrázása, minden szerelmet lehelt!

Egyik teremben egy kis csoport talán valamennyi közül legjobban magára vonta a figyelmet. A szép Gemma grófnő és a kísérete! Mint az üstökös után az apróbb csillagok, úgy rajzottak utána hódolói. Csak az imént érkezett, de belépése óta minden tekintet őt kísérte. Ez nem is volt csodálatos. Mert egyik sem választotta meg ily sikerülten jelmezét. A hatást nagyban

fokozta, hogy öt-hat tagú kísérete, akikkel együtt lépett be, ugyanazt a jelmezt viselte. Orcagna mesteri ecsetjének a pisai Campo-Santo falaira festett alakjait elevenítették meg. Azokat a kecses, ellenállhatatlan szépségű fiatal főnemes dámákat és lovagokat, akik káprázatos öltönyeikben, dalolva, mulatva dőzsöltek, mialatt palotáik kapuján a halál kopogtat. Egy tökéletes női alak körvonalait egyetlen divat sem juttatja oly hódítón érvényre, mint a tizenharmadik század ez egyszerű vonalaiban oly tökéletes elegáns öltözéke.

A csodálkozó elragadtatás moraja kísérte a grófnő minden lépését, akit maga Butera herceg vezetett be a karján. A kínai mandarinnak öltözött herceg, - ahogy mondta - maga akarta bemutatni a Nap Leányának a szépséges grófnőt.

A vendégek izgatottan dugták össze fejeiket. A Nap Leánya! Emögött valami újabb meglepetés rejtőzhetett. Valamennyien mögéjük tömörültek s a menet a túlzásfolttságban csak lépésről-lépésre juthatott előre.

Egy pagoda előtt álltak meg, amelyet két kínai katona őrzött. A herceg intésére a két katona feltárta a pagoda ajtaját. Káprázatos ekzotikus kincsekkel túltömött belsejében, középen, egy magaslaton trónján ült a Nap Leánya. Butera hercegné! Jelmeze egymaga harmincezer frankba került. A grófné megpillantására felemelkedett és elébe ment. Egész fényes kíséretével. A kínai udvaroncok, mandarinok seregével, akik gazdagabbnál-gazdagabb és mulatságosabbnál-mulatságosabb jelmezeikben leírhatatlanul tarka képet nyújtottak. Ez a kép oly váratlan és meglepő volt, hogy valamennyien felkiáltottak.

Körülfogták a hercegnőt, megérintették ruhájának csillogó ékköveit, hegyes kalapjának apró aranycsengetyűit. Pillanatig a szép Gemma maga is elhomályosult a háziasszony keltette hatás mellett. Elhalmozták bókjaikkal, lelkesen dicsérték. S valamennyi közül senkisem oly hangosan és teleszájjal, mint Altavilla kapitány, aki - a főkomornyik kétségbeesésére - a herceg asztalának most is állandó vendége volt s aki, bizonyára jelmezsikerének szempontjából, ezúttal a díszegyenruhájában feszengett.

- Nos, grófnő, - kérdezte a házigazda - mit szól a Nap Leányához?

Gemma nem csak szép volt, de szellemes is. Azonnal kész volt a kellő válasszal.

- Csak azt, hercegem, hogy IV. Ferdinánd őfelsége ugyancsak örülhet, hogy Carini herceg e percben Messzinában van. Mert ahogy én az alkirály lobbanékony szívét ismerem, bizonyos vagyok felőle, hogy e Nap Leánya egy mosolyáért egész Sziciliát kiszolgáltatná a Mennyei Birodalomnak. S akkor újra megkezdhetnénk hadakozásainkat Kína ellen.

E pillanatban a kalábriai brigantinak öltözött Moncada Paterno herceg alázatos bókolással közeledett a Nap Leányához.

- Megengedné Fényességed, hogy szakértelemmel közelebről megvizsgáljam palástjának ékköveit?

Altavilla kapitány, aki a hercegnő mellett okvetetlenkedett, tréfásan közberecsegett.

- Vigyázzon, ó fényes Nap Leánya! Órizza arany csengetyűit! Mert egy Pascal Brunóval akadt dolga!

De ekkor egy harmadik hang vágott közbe:

- A hercegnő talán nagyobb biztonságban volna Pascal Bruno mellett, mint bizonyos kiszolgált zsoldoskapitányok szomszédságában. Pascal Bruno bandita, de nem zsebtolvaj!

- Jól felelt! - helyeselt Butera herceg.

A kapitány a szájába harapott, de hallgatott.

- Apropó! - szólt most Cattolica herceg -, hallották az utolsó hőstettét?
- Kinek a hősködéséről beszél? - kíváncsiskodtak mind többen és többen.
- Pascal Brunóéról.
- Mit csinált?
- Elfogta az ezüstszállítmányt, amelyet Carini herceg küldött Palermóba.
- Az én váltságdíjamat, - morogta közbe Paterno herceg.
- Amit hercegséged egy ízben már leszúrt a hitetleneknek! - kacagott valaki.
- Csak aztán harmadízben is ne követeljék! Mert a király ezt a kincstárnak szánta, nem pedig Pascal Bruno zsebének.

S újra felcsendült a hang, amely az imént Altavilla kapitánynak megfelelt.

- Nyugodjon meg Kegyelmességed! Pascal Bruno, IV. Ferdinánd kétszázötvenezer aranyából csak kétezret vett el.
- És honnan tudja ezt ilyen pontosan nemes albán barátom? - kérdezte Cattolica herceg, aki a beszélő mellett állt.

Mert a beszélő, egy hódítóan szép huszonöt-huszonhatéves ifjú, a Vina környékbeliek festői öltönyét viselte. Ott élt ugyanis az albán kolónia. Az önkéntes száműzöttek, akik, mikor II. Mohammed elfoglalta Konstantinápolyt, menekültek régi hazájukból s akik mind e napig híven megőrizték őseik viseletét.

- Hát csak úgy hallottam... - felelte az albán, hanyagul lóbálva jatangját - egyébként, ha Kegyelmességed ismerni akarja a részleteket és közelebbi tájékoztatást kíván, van itt valaki, aki azt is megadhatja.

E kéretlenül és általánosan felcsigázott kíváncsiság központjába terelt egyén Paolo Tommasi volt, a csendőrőrmester. A derék ember Palermóba érkezése után, alig hogy a pénzt rendeltetése helyére szolgáltatva, azonnal elsietett Gemma grófnőhöz, Carini herceg levelével. Nem törődve a késő esti órával. A grófnőt nem találta villájában, ellenben megtudta, hogy Butera herceg estélyén van.

A kötelességtudó csendőr pillanatig sem gondolkozott, hanem utánament a herceg palotájába, ahol, mint az alkirály küldöttjét ellenkezés nélkül bebocsátották. Odabenn már könnyűszerrel belekeveredett a tarka-barkán hullámzó tömegbe, s szegény feje egyszerre csak arra ébredt, hogy egy egész kíváncsi embergyűrű ostromolja kérdéseivel.

Szerencsére Paolo Tommasi nem egyhamar veszítette el a fejét. Az első pillanatnyi szédülés után visszanyerte egyensúlyát, s mindenekelőtt katonásan összeütve sarkait, átadta a grófnőnek az alkirály levelét.

Gemma egy bocsánatkérő tekintetet vetett házigazdájára és átfutotta a levelet. Aztán meglepve kiáltotta:

- Herceg... egyikünk sem sejtette, hogy ez a gyönyörű este az én búcsúestém volt! Az alkirály azt kívánja, hogy Messzinába menjek. S én, mint hűséges alattvaló, természetesen engedelmeskedem. Holnap reggel már indulok is.

Arannyal tömött kis selyemerszényét odavetette Paolo Tommasinak.

- Köszönöm, barátom... Elmehet.

Tommasi készörömest élt volna ez engedelemmel, de sokkal jobban körülszorogták, sem-hogy könnyűszerrel menekülhetett volna. Valamennyien Pascal Brunoval való találkozásának a részleteit követelték.

Elmondta hát híven, úgy, ahogy történt. Egy bátor ember őszinteségével és naiv egyszerűségével. Elmondta, hogy támadta meg őket Pascal Bruno egymaga, hogy ejtette foglyul erődjében. Elmondta pontosan meghiúsult támadásnak minden részletét, hogy pattant le a golyó a bandita megsebezhetetlen testéről. Elmondta azt is, hogy ajándékozta meg egy pompás paripával, pótolva azt, amelyet lekaszaboltak alóla. Hogyan vendégelte meg minden jóval s hogy bocsátotta útnak pénzzel, írásaival, épen és sértetlenül.

Senki sem kételkedett szavai igazságában. Szinte áhítatos, elfogult figyelemmel hallgatták. Csak a mindig hetvenkedő Altavilla kapitány nevetett gúnyosan, kétségbevonva egy bandita tisztességének a lehetőségét. Paolo Tommasi szerencséjére, maga Butera herceg jött a segítségére.

- Én, aki Pascal Bruno jellemét ismerem, meg vagyok győződve, hogy e derék ember minden szava színarany igazság.

Általános volt az álmélgodás!

- Ugyan, honnan ismeri ilyen jól ezt a nevezetes banditát? - érdeklődött Moncada herceg.

- Egy éjszakát együtt töltöttem vele.

- Hol?

- Az ön tulajdon birtokán - nevetett Butera herceg.

És elbeszélte, hogyan szólította fel Pascal Bruno, hogy »A száz ló gesztenyefája« egyik odujába egy megjelölt éjszakán kétszáz aranyat helyezzen. Hogyan vitte el ő maga a pénzt a megjelölt helyre. Milyen gögösen utasította vissza a bandita a felajánlott ajándékát, amelyet kerülő úton tudott csak kölcsön alakjában rátukmálni. Ismerve a célt, amelyre e kétszáz aranyat követelte s amelyet éppen ezért háromszázra kerekített ki.

Altavilla kapitány közbenevetett:

- S hercegséged azt képzeled, hogy a bandita ezt a pénzt valaha visszafizeti!

- Bizonyos vagyok felőle - felelte a herceg.

Izgatottan tárgyalták e fantáziájukat hevítő rablókalandokat.

- Nincs a társaságban senki más, aki tudna valamit Pascal Brunóról? - lelkesült Butera hercegnő -, imádom ezeket a banditameséket. Valósággal beleborzongok... Nincs itt még valaki, aki látta? Beszélte vele?

- De van! - csendült fel az albán mély, dallamos hangja.

Mindenki felfigyelt.

- Ki?... mondja gyorsan!

- Gemma di Castelnovo grófnő.

Gemma megremegett. Idegesen állt a kérdő tekintetek keresztútjében.

- Igaza volna, grófnő? - kiáltotta Butera herceg.

- Igen... de... már el is felejtettem...

És Gemma hangja hallhatóan reszketett.

- De ő nem felejtette el... - mormogta az ifjú albán.

Senki sem hallotta, mert valamennyien a grófnő körül tömörültek. Hiába ellenkezett, neki is el kellett beszélnie kalandját a híres banditával. Hogy hatolt be váratlanul a szobájába, ki akarván erőszakolni tőle komornája kezének az elnyerését. Hogy érkezett az utolsó végzetes pillanatban a segítség az alkirály alakjában, aki rálőtt a banditára. S az elmenekült bandita hogy tünt fel újra Teresa esküvőjének az órájában a násznép között. Hogy szúrta le Teresa férjét, hogy kényszerítette a menyasszonyt a haláltarantellára, amely alatt a szerencsétlen teremtés eszt vesztette.

Ez volt a legérdekesebb kaland... de a legrettenetesebb is! Mindenki beleborzongott... Mintha fagyos szél sivitott volna keresztül e mámortól, fénytől, illattól túlfűtött levegőjű pazar termeken. Az elsápadt arcok, mélyen megindult tekintetek inkább gyászszünnepséghöz illettek, semmint farsangi mulatozáshoz.

Az általános csendet természetesen elsőnek megint Altavilla kapitány fecsegése törte meg.

- Becsületemre - szónokolta -, ez a gaz bandita legnagyobb vétkét most követte el. Amikor ennek a gyönyörű estének a hangulatát elrontotta. Ezt soha meg nem bocsátom! S bár egyéb vétkével nem törődöm, az egyenruhámra esküszöm, hogy ezért az egyért bosszút állok! E pillanattól kezdve én leszek legkérelhetlenebb üldözője!

Az albán ifjú elébe lépett.

- Komolyan mondta ezt Altavilla kapitány?

- A legkomolyabban! Ha kell, akár meg is esküszöm. Egyetlen vágyam, hogy mielőbb szemtől-szembe álljak a gazfickóval!

- Ez könnyen megtörténhetik - felelte hidegen az albán.

- Annak, aki ezt számomra lehetővé teszi - hetykélkedett tovább nagyhangon a kapitány -, odaadnám...

- Hagyja a jutalmakat, kapitány. Ismerek valakit, aki díjtalanul is meghozza ezt a szolgálatot.

Altavilla kétkedően mosolygott.

- S ugyan hol találnám az illetőt!

- Ha velem jön... én megmondhatnám.

E szavakkal az albán félrelépett s udvariasan hívó kézmozdulattal, mintha felszólítaná a kapitányt, hogy kövesse őt, megindult a terem kijárata felé.

A kapitány pillanatig habozott. Bármily léha és kérkedő volt s bármily kevés érzékkel bírt a becsületbeli kérdések megbírálására, megértette, hogy ezúttal sokkal tovább haladt, semhogy visszaléphetett volna. Minden tekintet rajta csüngött. Ha gyengének mutatkozik, rásütik a gyávaság bélyegét. Nagykínosan felépített jóhírének amúgy is törekeny váza összeomlik s többé nem tűrik meg e legfelsőbb körökben, ahol pedig élni, számára életkérdés volt. Az albán lovag felhívását amúgy is inkább tréfának minősítette.

- Gyerünk hát!... bűnhődjön, aki a hölgyek szép szemeinek mosolygó tekintetét elkomorította!

- kiáltotta nagyhangon és követte az albánt.

Gemma grófnő szép arca most is sápadt volt. S elfehéredett ajkai remegve kérdezték Butera hercegtől:

- Nem tudja, herceg, ki ez az albán jelmezes ifjú?

- Sejtelmem sincs! - felelte a herceg -, de talán más valaki ismeri?

Valamennyien egymásra néztek, de senki sem nyilatkozott.

Ekkor Paolo Tommasi, tiszteletteljesen szalutálva megszólalt:

- Kegyelmességed engedelmével... én tudom.

- Beszéljen hát, derék barátom. Ki ez az ifjú?

- Pascal Bruno, Kegyelmességed!

A halálos csendet egyetlen kiáltás zavarta meg. Gemma grófnő sikoltott fel velőtrázón és ájultan esett össze. Ez a sajnálatos epizód fejezte be a ragyogóan, pezsgő jókedvvel indult álarcosbált.

A vendégek szétoszlottak! Úgyszólván valamennyien furcsa, rossz sejtelemtől gyötörtten mentek haza. Ezen az éjszakán az álom sokáig kerülte pilláikat. Butera herceg le sem feküdt. Egy jó óra múlva is ott ült még íróasztala előtt az írásait rendezgetve. Kopogtatásra riadt fel.

A főkomornyik jött be s bár alázatosan várta urának kérdését, diadaltól ragyogó arca elárulta, hogy alig tudja a begyében tartani fontos mondanivalóját.

- Mi baj, Giacomo? - kérdezte a herceg.

- Kegyelmességed engedelmével... ahogy alázatosan bátorkodtam figyelmeztetni...

- S ugyan mire figyelmeztettél?

- Hogy Kegyelmességed jóságos elnézése még jobban nekivádítja...

- Kit?... kiről beszélsz?

- Altavilla kapitányról, Kegyelmességed.

- Mit csinált már megint?

- Hogy mit csinált?... elképzelhetetlen... Bizonyára emlékezni méltóztatik, hogy Kegyelmességed figyelmet bátorkodtam felhívni arra a sajnálatos körülményre, hogy Altavilla kapitány valahányszor itt étkezik, vagyis minden istenáldotta nap, az ezüst evőeszközt a terítéke mellől elviszi.

- Hát aztán?

- Kegyelmességed bocsánatát esedezve, bátorkodom azt is eszébe juttatni, hogy Kegyelmességed azt parancsolta, mindaddig ameddig a kapitány csak a saját terítéke mellől viszi el az ezüstöt, hagyjuk nyugton.

- Emlékszem.

- Ma este azonban úgylátszik Altavilla kapitány nem elégedett meg a maga evőeszközével. Mert nyolc pár hiányzik. A körzetében ülők ezüstjét is zsebrevágta.

- Úgy... Ez már változtat a dolgon.

A herceg intett a komornyiknak, hogy várjon. S egy levélpapírra a következőket írta:

»Ercole di Butera herceg sajnálattal kényszerül értesíteni Altavilla kapitányt, hogy a jövőben le kell mondania arról a megtiszteltetésről, hogy a kapitányt ebédjeinél vendégül láthassa. Sőt arról az örömről is, hogy házában egyáltalában fogadhassa. Tekintettel arra, hogy ez elhatározása a kapitány életkörülményeiben bizonyos zavart okozhat, nagyon kéri, hogy ez okozott zavar némi kárpótlásáért, a kapitány kegyeskedjen elfogadni e levélhez mellékelt csekély összeget.«

Fiókjából kiszámolt ötven ötszáz frankos aranyat.

- Ezt a pénzt s ezt a levelet - szólt a komornyikhoz -, holnap reggel elviszed Altavilla kapitányhoz.

Giacomo sokkal szabályozottabb szolga volt és sokkal jobban ismerte gazdáját, semhogy ne tudta volna, hogy urának határozataival szemben minden további szó fölösleges. Átvette a levelet s a pénzt s alázatosan meghajolva kiment. A herceg nyugodtan folytatta írásai rendezését.

De tíz perc múlva újra felnyílt dolgozószobájának az ajtaja. Feltekintett. Azt hitte, Giacomo jött vissza, holmi újabb panaszával. Tévedett. A küszöbön egy ifjú állt, a kalábriai jobb parasztok öltönyében. Egyik kezében szélesperemű kalapját tartotta, a másikban egy jókora csomagot.

Mozdulatlanul állt a küszöbön, mintha beljebb nem merészkedne. Az íróasztal karos gyertyatartójának imbolygó fénye a nagy terem küszöbét homályban hagyta. A herceg nem ismerhette fel az ajtóban állót, akinek inkább csak körvonalait látta.

- Ki vagy? - kiáltott rá.

- Én... Kegyelmességed.

- Ki az az »én«?

- Pascal Bruno.

- Mi dolgod itt?

Pascal Bruno most előrelépett. Kalapjának a tartalmát, egy halom aranyat az íróasztalra döntötte a herceg elé.

- Mindenekelőtt - felelte -, visszahoztam a háromszáz aranyat, amit kegyesen kölcsönözni méltóztatott. A kölcsönzött aranyak híven szolgálták a megjelölt célt. A leégett fogadó felépült.

- Lám-lám!... hát szavadnak ura vagy!... ezt szeretem...

Bruno földig hajolt.

- Köszönöm, Kegyelmességed!...

Kis szünet után így folytatta:

- Nyolc pár ezüst evőeszközt is visszahoztam, amelyeket Kegyelmességed címerével Altavilla kapitány zsebeiben találtam. Bizonyára Hercegségedtől lopta.

- Elég találékony fickó vagy!... hát ezt szorongattad ebben a csomagban? Lássuk csak!... csakugyan... az én ezüstöm. Köszönöm, fiam! Reményem nem okozott túlságos fáradságot a visszaszerzésük.

- Elég könnyűszerrel szereztem vissza. A kapitánynak ez értékekre már amúgy sincs szüksége.

- S ugyan miért?

- Mert jobbnak láttam a másvilágra költöztetni, Kegyelmességed.

Butera herceg egyetlen arcizma sem mozdult. Még csak megdöbbsentnek sem látszott. Legalább is nem mutatta. Csak kezével legyintett. Mintegy búcsúzóan.

Pascal Bruno újból alázatosan meghajolt és minden további szó nélkül távozott.

Butera herceg néhány pillanatig merőn bámult maga elé, aztán felegyenesedett és füttyörészni kezdett. Mintha ajka körül a mosoly árnyéka lebegett volna...

Csengetett. Pillanat múlva előtte állt a főkomornyik.

- Giacomo - szólt a herceg -, fölösleges reggel felmenned Altavilla kapitányhoz. A levelet tépd össze, a pénzt megtarthatod.

VIII.

Történetünk idején, vagyis az 1804-ik év kezdetén, Szicilia még tökéletesen elvadult volt. Ez elvadultságából felerészben Ferdinánd király ott időzése, felerészben pedig az angolok okkupációja rántotta ki. Az azóta létesített út Palermóból Messzinába, Taorminán és Katánán keresztül, akkor még nem létezett. Az egyetlen, megközelítően járható út e két város között a tenger mentén vezetett végig. Termini és Céfalu vonalán. Ma már ezt a vad utat senki se járja. Legfeljebb egy-egy természetimádó, vagy művészlélek téved arra, hogy tekintetét a csodásabbnál csodásabb kilátásokban gyönyörködtesse, amelyekben ez útvonal lépten-nyomon bővelkedik.

Postakocsinak híre sem volt még akkoriban ezen a vadregényes úton. Egészen másként utaztak, mint manapság, öszvéreken baktattak, jobb esetben kétlovas szekereken, vagy - a gazdagok - saját fogataikon, olyan módon, hogy tizenöt mérföldnyi távolságra előre küldték a váltáshoz szükséges lovakat.

E rettenetes körülményes utazási módozatok közül Gemma grófnő természetesen a legutóbbi választotta, mikor Carini herceg hívásának eleget téve megindult Messzinába.

Amennyire az akkori idők utazási eszközei engedték, természetesen minden irányban gondoskodtak lehető legkényelmesebb előrejutásáról. A váltáshoz szükséges lovakat előre küldték az útvonal négy különböző pontjára. Arra a négy pontra, ahol a grófnő megpihenni szándékozott. Terminibe, Céfaluba, Santa-Agatába és Melazzóba. E négy helyen, ha csak nyomorúságos falusi fogadókban, de még is fedél alá juthatott.

A kurirnak, aki ez előrelátó intézkedéseket foganatosította, második épily fontos feladata e négy megjelölt pihenőhelynek a kellő élelmiszerekkel való felszereltetése volt. Ezen a téren akkoriban ugyanis nagyon furcsa szokás dívott. E falusi fogadók, nemcsak hogy semmit sem nyújtottak a betévedt utasoknak, de valósággal elvárták, hogy az utasok éllemezzenek őket, amint hogy a nagyritkán odatévedt módosabb utasok távozása után, az otthagytott ingyencségekben napokig lakmározhattak is. Ez utasok nem csak tömött éléskamrát, de tökéletesen felszerelt konyhát s e konyhához szükséges szakácsukat is utaztatják. Ezt mindenki megcselekszi. A minden bizarrságért rajongó angolok, akik nagyobbára öszvéreken utaznak, ilyenkor egész karavánnal mennek. Külön öszvér cipeli az ételmet, mások a konyhát, harmadikon üget a szakács. Hogy ez súlyos költségtöbbletet jelent, azzal nem sokat törődnek. Úton bajos számolgatni az aranyakat. Fő a kényelem! Már aminő kényelemeiről akkoriban álmodozhattak az utasok! Az okos angolok még sátort is cipeltek magukkal. S ez sem volt megvetendő bölcsesség. A maguk választotta ponton kifeszített sátor a fent jelzett nyomorúságos fogadókban százszorta kényelmesebb szállásukat biztosította. S ha még csak a kényelemeiről esett volna szó! De e falusi fogadók, nélkülözvén a legszükségesebb háziállatokat, amelyek asztaluk gazdagítását szolgálták volna, viszont annál jobban bővelkedtek olyan állatokban, különféle nyüzsgő férgek tömegében, amelyek aztán egyéb célt se szolgáltak, minthogy a megszálló utasokat megkínózzák. S míg gazdáik csak az utasok aranyaira szomjaztak, ezek egyenest a vérüket szipolyozták. Alvásra nem is gondolhattak! Már pedig mi lehet gyötrőbb egy agyonfáradt utasnak, mint a jótékony álom hiánya?

Ezen a Palermóból Messzinába vezető úton állt a »Della Croce« fogadó. Ugyanaz, amelyet leégése után Butera herceg háromszáz aranyából újra felépítettek. A fogadóban éppen egy betévedt utas vacsorájának az elkészítésén buzgólkodtak. Hogy ez az utas tudós volt-e, az antik Szicilia ismerője, azt senki sem tudhatta. De hogy a modern, vagyis az ekkori Sziciliát jól ismerte, az első pillanatban látható volt. A konyhában az utas idegen szakácsa parancsnokolt, míg a fogadós és a felesége alázatos kukták módjára szorgoskodtak körülötte. A

nyitott tűzhelyen sísteregtek a fazekak, hízott kappanyok forogtak a nyárson, fűszeresen, borral locsolva pirult az őzgerinc, illatos vajmártásban párolódott a hal. Levesek, körítések gőze töltötte be a konyha levegőjét, míg egyik asztalon friss gyümölcsök, cukros csemegék mosolyogtak a kibontásra várakozó üvegbatéria mellett. Ez az utas nemcsak a gyomrát szeret-hette, de a túlzott bőségnek, sőt, a feleslegnek is barátja lehetett.

Messzinából jött, saját fogatján, saját lovaival. Poggyászkocsijából minden jó előkerült, amit csak egy szibarita megkívánhatott, aki ez elvadult úton sem hajlandó lemondani megszokott kényelméről és gyomra igényeiről. Vánkosok, selyemtakarók, ezüst evőeszköz, damaszt-abrosz, kristály, porcellán, minden együtt volt. Még a kenyeret is hozta. A legjobb szobát nyitatta fel s első dolga volt a szoba levegőjét drága füstölőkkel illatosítani. Vagyontérő török szőnyeget terített a szoba padozatára s a nagy halom selyemvánkoson, amelyek a kerevetet pótolták - mert hát ezt még is csak bajos lett volna magával hozni -, végigterülve, szívta borostyán-csibukját, amelyben a Sinai hegyek termelte legjobb dohány füstölgött. S miközben a vacsorát várva eltűnődve bámult a levegőbe, balkezeivel gépiesen símogatta a lábánál elterült korzikai vérebet.

Annyira elmerült az illatos kékes füstkarikák számolgatásában, hogy nem hallotta az ajtó nyílását. A fogadós állt a küszöbön. Mögötte egy libériás inas.

A fogadós néhány pillanatig türelmesen várt. De a bentülő meg sem mozdult. Most zavartan köhécselt s mikor ezzel sem ért célt, földig meghajolva neki merészkedett a beszédnek.

- Kegyelmességed...

- Mit akarsz? - szólt most az utas, anélkül, hogy fejét hátrafordította volna.

Felismerhetően a máltaiak kiejtésével beszélt.

- Kegyelmességed... Gemma di Castelnuovo grófnő öméltósága érkezett meg.

- Nos?

Most a libériás inas vette át a szót.

- Úrnőm kényszerült itt megállni, mert kocsijának egyik lova megsántult.

- S miért jelented ezt?

- Mert ez az előre nem számított megállás a méltóságos grófnő úti programjában nem szerepelt. Reggel indultunk Santa Agatából s ez este Melazzóban kellett volna megszállnunk. Ott várnak váltásra a pihent lovak. Valamint az úrnőm kényelméhez szükséges eszközök is. Csakúgy, mint a szakács, az élelemmel...

- Jelentsd úrnődnek, hogy szakácsommal és asztalommal kedvére rendelkezhet - vágott közbe a megszólított.

- Ezer köszönet úrnőm nevében, Kegyelmességed! - hajolt meg alázatosan az inas - de miután úrnőmnek itt kell bevárnia, míg Melazzóból a készleteit ideszállítjuk, minden valószínűség szerint az éjszakát e fogadóban kényszerül tölteni. S miután éjszakai kényelméhez szükséges kellékei is Melazzóban várják, ha Kegyelmességed tetézné kegyes jóságát és... kölcsönözne néhány vánkost és takarót...

- Ennél jobbat is tudok úrnőd számára. Kérd meg nevemben, hogy fáradjon fel és foglalja el e számomra berendezett szobát, minden kényelmével együtt. A szomszédos kis fülkében a komornája alhat, akinek szolgálatait a grófnő bizonyára nehezen nélkülözné. Megnyugtathatod, hogy miattam nem kell aggódnia, mert én eléggé megszoktam a fáradságot és nélkülözést. Szükség esetén szabad ég alatt, a puszta földön is készséggel elalszom. Ezúttal azonban nem fog erre sor kerülni. Mert ez a derék ember majd elhelyez egyik jó szobájában.

A fogadós felé bólintott. Majd kis szünet után újra az inashoz fordult:

- Jelentsd hát úrnódnak, hogy e lakosztály szabad. Fáradjon fel!

Az inas lesietett az üzenettel. Az utas felállt, füttyentett a kutyájának és követte a fogadóst.

Az elkényeztetett Gemma grófnő olyan módon fogadta az idegen ajánlatát, mint egy királynő az alattvalójától kötelesen kijáró hódolatot. Nem mint egy idegen szabad kényéből felajánlott szolgálatait. Lovagiasságot a nővel szemben. Őt ez a csakugyan messzemenő lovagiasság csöppet sem hatotta meg. Megszokta, hogy mindenki meghajoljon akarata előtt, engedelmeskedjen legkisebb mozdulatának. Egyszerű udvariassági ténykedésének minősítette az idegen e nagy szívességét. S aki most, amikor komornája kíséretében a felajánlott szobához igyekezett, látta volna, a királynői gögöt jogosultnak ítélte volna. Mert királynő volt csakugyan! A szépség királynője! Lovaglőöltönyszabású elegáns útiruhája pompásan érvényre juttatta tökéletes alakját. Egyik oldalt a ruha redőit selyempánt fogta össze, a kényelmesebb járást biztosítva s e redők alól előcsillogott a lakkcsizmákba bujtatott keskeny lábacská. Nyakán egy ekkor még ismeretlen ékesség tekergőzött, amely azóta általánossá vált, de akkor viszont még senki sem viselte. Egy cobolyboá, amelyet Carini herceg nagyáron vásárolt egy máltai kereskedőtől, aki viszont Konstantinápolyból hozta. Fején fantasztikus kis bársony baretet viselt, lengő tollakkal, amely alól elővilágított aranyfényű, angol divat szerint hosszan fürtözött gyönyörű haja.

De bármennyire megszokta a kényeztetést, s bármily természetesnek ítélte, hogy még ez elhagyott útszéli fogadóban is kényelemmel várják, most mégis meglepve állt meg a felajánlott szoba küszöbén. Erre mégsem számított! Erre a pazar fényűzésre, amelyet az idegen egy szegényes falusi fogadó szobájában kifejtett. A toalettsterek színezüstből voltak, az asztalterítő hónál fehérebb selyemből szöve, a levegőben mámorítóan illatos füstök kóvályogtak. Mintha a Kelet egy háremébe léptek volna...

A grófnő szemei felcsillogtak. Boldogan nevetve fordult a komornájához:

- Nos, Gidsa, ki merné kétségbevonni, hogy a szerencse elválaszthatatlanul a nyomomban jár? A kocsisom ügyetlensége folytán megsántul egyik lovam. Kényszerülök a legvadabb vidéken megállni. S íme egy jó szellem ebben a vadonban tündérpalotát teremt a kényelmemre.

- A méltóságos grófnő nem sejti, hogy ez a jó szellem ki lehet?

- Csakugyan nem...

- Pedig a méltóságos grófnőnek ezt ki kellene találnia...

- Sejtelnem sincs, Gidsa.

A grófnő leheveredett a selyemvánkosra, egy-két pillanatig elgondolkozott, aztán megismételte:

- Nem... nem is sejtem. Te talán gyanakszol valakire, Gidsa?

- Hogyne! S ha meg méltóztatik bocsátani... én nagyon csodálkozom, hogy a méltóságos grófnőnek ez eszébe nem jutott.

- De hát kire gondolsz?

- Istenem... mi sem természetesebb, mint hogy Carini herceg ökegyelmessége, tudva, hogy a méltóságos grófnő útnak indult, nem tudta türtőztetni türelmetlenségét és...

Gemma majdnem felsikoltott örömeiben.

- Elém jött!... igen!... hogy ez magamnak eszembe nem jutott! Ki más is lehetne, aki ennyi gonddal, ennyi szeretettel készült a fogadásomra! Hanem, Gidsa... ide hallgass! Egy hangot se' senkinek! Ha Rodolfo ilyen kedvesen meg akar lepni, nem rontom el az örömét! Majd

játszom a meglepettet. Tudod mit?... nem is játszom. *Érezni* akarom a meglepetést, a boldog örömet, amit váratlan megjelenésével szerezni fog. Előbbi fecsegésedet nem hallottam... érted! Semmit se tudok. Csak azt, hogy egy teljesen idegen utas, aki előttem ide érkezett, udvariasan felajánlotta a szobáját. Ezt tudom és semmi más. Te se okoskodj! Hagyd meg a kételyeimet. Különben is... hogy lehetsz ennyire merész! Ha csakugyan *Ő* volna itt, azt nekem illenék kitalálnom... nem neked... Az én Rodolfom... Milyen drága... milyen jó... Mindenre gondol!... hogy imád!

- Milyen fenséges vacsorát készítettett a méltóságos grófnő számára!

- Csitt!... hallgass!... semmit sem tudok... semmit sem hiszek! - csacsogott tovább lázas örömmel Gemma -, a jó Isten gondolt rám... senki más! Nézd ezt az ezüstöt... ezt a kristályt, porcellánt... Ha a jó Isten ezt az idegen utast utamba nem vezet, talán bádogtányérból ehettem volna. Irtózatos!... Gidsa... nézd ezt az ezüstkelyhet! Mintha Benvenuto cizellálta volna!... tölts, Gidsa!

A komorna vizet töltött az ezüstkehelybe. A csiszolt kristálykancsóban bíborvörös csillogó lipariból is töltött bele néhány cseppet. A grófnő ivott egy kortyot. Éppen csak egy kortyot. Nem szomjúságból, inkább csak azért, hogy a művésziesen cizellált ezüstkehely hűs simogatását érezze izzó száján. Talán e kelyhet előtte érintő száját kereste. Csakugyan hatalmas pártfogójának, szerelmes kedvesének az ajkát érzi-e? Aki mohó türelmetlenségében nem tudta bevárni az érkezését. Elébe sietett, s azzal a fényvel, kényelemmel várta, amelyhez hozzászoktatta, amelyet pillanatig sem engedett nélkülöznie... Édes, drága Rodolfo! Talán az egészet készakarva rendezte így, utasítva a kocsist a ló megsántítására, hogy Gemma itt megállni kényszerüljön... Édes, drága Rodolfo!

Felszolgálták a vacsorát. Egész garmadáját a válogatott ingyencségeknél. Az alkirály palotájában sem találhattak volna elébe válogatottabb finomságokat. S a túlboldog Gemma mindent sorra kóstolt. Ebbe is, abba is belecsipegetett, közben nyelvét meg-megmártva a rubintszínű lipariban. Szórakozottan, tekintetét egyre az ajtóra függesztve. Figyelve minden neszt, az ajtó minden nyílására boldogan megreszketve. Nedvesfényű szemekkel, kacagásra, csókrakész szájjal, dobogó szívvel...

És lassan-lassan valami különös, mámorító bágyadtság ejtette a hatalmába. *Ő* maga talán rá sem eszmélt, de Gidsa látta, hogy a pillái le-lehúnyódnak, karjai ernyedten aláhullnak, s a feje lecsuklik.

- Rosszul érzi magát a méltóságos grófnő? - kérdezte nyugtalanul.

- Nem... nem... - felelte gyenge hangon Gemma -, csak... Nem érzed, mily kábítók ezek az illatok?

A komorna az ablakhoz sietett.

- Felnyissam az ablakot?

- Ne merészd!... Igaz, hogy úgy érzem, mintha meghalnék... de a halál nagyon... nagyon édes! Bontsd le a hajamat. Gidsa! Nehéz... nem bírom a súlyát...

Gidsa engedelmeskedett. A hosszú aranyzuhatag a földig omlott.

- Ah!... ez isteni... Gidsa... furcsa... hát te semmit sem érzel abból, amit most én érzek?... sohasem éreztem magam ilyen jól... Ilyen különösen jól... Mintha nem is vér folyna az eremben. Édesen bizsergető, elálmosító és mégis pezsdítő érzés... mintha valami bűvös italt ittam volna... Nem érzed ezt Gidsa?... Gidsa... segíts felállni... vezess a tükörhöz.

A komorna inkább oda vitte, sem mint támogatta úrnőjét a tükörasztalhoz. Gemma két fehér kezét az asztal lapjának támasztotta s úgy nézett hosszan a tükörbe.

- Vetköztess le...

Meg sem mozdult, csak úgy, álló helyzetében tűrte, hogy a komorna gyakorlott, ügyes kezei sorrul-sorra megszabadítsák ruháitól. Mint egy magával tehetetlen gyermeket, úgy bujtatta csipkés, selyem hálóköntösébe, s lefektette a selyemvánkosok halmazából vetett ágyra.

Gidsa nagyon megijedt. Ilyennek még sosem látta úrnőjét. De azért, mikor Gemma bágyadtan intett, hogy távozzon, nem mert ellenkezni s engedelmesen indult az ajtó felé.

Félúton még habozva megállt.

- Talán még is jobb volna, ha itt maradnék a méltóságos grófnőnél...

Gemma fáradtan, de parancsolóan legyintett:

- Hagyj magamra!

Mikor az ajtó Gidsa mögött behúzódott, két fehér karját összefonta a feje alatt s tágranyitott szemekkel bámulta a mennyezetet. Igen... készakarva tágranyította a szemeit. Nem akart elaludni, ébren akarta bevárni szerelmesének az érkezését, akinek most már jönnie kell! Ébren, hálás szívvel, csókkal az ajkán. Most az ajtót nézte mereven... Miért is nem nyílik már ez az ajtó! A pilláit alig bírja nyitva tartani. Minden kétségbeesett igyekezete dacára egyre szaporábban lehúnyódtak... feje a párnára hanyatlott s egy hosszú boldog sóhajjal, Rodolfo nevét mormogva elaludt.

Mély, hosszú, álomtalan álommal aludt egyfolytában reggelig. Mikor reggel felébredt, még félálmban, anélkül, hogy szemét felnyitotta volna, sóvárogva nyujtotta ki a karját. Mintha valakit keresne, várna... Valakit, akinek most már mellette kell lennie.

De mikor a szemét felnyitotta, látta, hogy egyedül van. Körülnézett az idegen szobában. Első pillanatban rá sem eszmélt, hogy hol van s hogy mi módon került ide. Aztán lassan-lassan minden eszébe jutott. S ahogy tekintete az ágya melletti asztalkán megakadt, látta, hogy az asztal lapján egy nyitott levél fekszik. Felkapta és elolvasta:

»Méltóságos grófnő,

bosszút állhattam volna bandita módon. De én inkább fejedelmi módon álltam bosszút. Hogy erről megbizonyosodjék, hogy ne hihesse azt, hogy álmodott, elég, ha a tükörbe pillant!

Pascal Bruno.«

Gemma egész teste jéggé merevedett. Homlokán hideg verejtékcseppek gyöngyöztek. Jó ideig halálos rémületének béna zsibbadtságában mozdulni sem tudott. Aztán reszketve nyujtotta kezét az asztalkán álló ezüst csengő felé. De még sem csengetett. Asszonyi ösztöne sugallatára, minden erejét összeszedve felült és kilépett az ágyból. Egyenest a tükörhöz...

Eszelős sikoltása az ajkára fagyott... selyemhaja... a világhíres aranyzuhatag tőből le volt vágva!

IX.

1805 május elsején Pascal Bruno erődjében ünnepet ültek. A rettegett banditának olykor támadtak ilyes szeszélyei. Bizalmasait, jó barátait, vagy akár csak a rokonszenves útjába tévedteket lakomára hívta. E meghívások elől senki sem mert kitérni, sőt, bizonyos megtiszteltetésnek minősítették, ha betekintést nyerhettek a titkos »kastélyba«, amelyben e vendéglátások alkalmából a házigazda pazar pompát fejtett ki.

Ez este Bruno vendége egy régi barátja volt. Placido Tommaselli, aki a csempészség tiltott mesterségét űzte, Gessóban, a falujában ezt mindenki tudta. Ez a szépen jövedelmező mesterség már akkoriban is kifejlődött üzletág volt, s ha csak valaki a maga ügyetlensége folytán nem került a hatóság kezére, nyugton alhatott. Senki sem hívta fel rá a kopók figyelmét.

Placido Tommaselli, hogy híres banditabarátjának kedvezen, két hölgyet is hozott magával Messzinából a vacsorára. Bruno ezt a megható figyelmet kellőképpen honorálta. Sziklapincéjében Szicília és Kalábria legjobb borai pihentek s ezeknek is a legjavát hordatta fel asztalára. Bauso elismert legjobb szakácsát szerződtette, a legválogatottabb inyencségeket hordatta össze. A lakoma egy királyi asztalnak is díszére válhatott, volna. És valóban királyi grandezzaival vezették asztalhoz a két hölgyet, akik nem csak a jó vacsorát élvezték, de azt a boldog tudatot is, hogy hazatérve barátnőiket a sárga irigységig pukkaszthatják ez izgalmas kalandjuk elbeszélésével. Hogyne!... egy estét Pascal Bruno sziklavárában tölthetni!... az egész országban híres félelmetes bandita udvarlását fogadhatni!... ezzel nem mindenki dicsekedhet!

Az asztalhoz ülve, előkelő hölgyek módjára csak kényeskedve csipegettek az elébük tált nyalánkságokból. A kristálypohárban csillogó tüzes borokba csak a nyelvük hegyét mártogatták. Mint a grófnők!

Csak éppen hogy leültek a vacsorához, mikor a felszolgáló Ali egy levelet hozott be Placido Tommasellinek. Egy paraszt hozta Gessóból. A csempész sosem távozott szállásáról anélkül, hogy pontos címét meg ne hagyta volna. Sokkal előrelátóbb volt, semhogy egy esetleg ezidő alatt kínálkozó jó üzletet elszalasszon.

Mikor most a levelet elolvasta, a papírt gombolyagba gyűrve, haragosan ráncolta össze a homlokát.

- Krisztusra!... ez is jól választotta meg az időt!

- Mi baj, pajtás? - érdeklődött Bruno.

- Luigi Cama di Villa San-Giovanni kapitány...

Bruno élénken közbevágott:

- Ah! a rumszállítónk.

- Igen - bólintott Placido Tommaselli -, értesít, hogy hajójával a szokott helyen kikötött s egy egész szállítmányt akar leadni, mielőtt a vámőrök megneszelik az érkezését.

Bruno megértő lélek volt.

- Az üzlet mindenekelőtt!... csak menj nyugodtan utadra. Mi addig elmulatunk a dámákkal s itt várjuk be a visszajöttödet. Sose félj, minden jóból marad itt annyi, hogy jóllakhatsz. Még az útitársnyádat is megtömheted a maradékokból. Csak menj!

Placido Tommaselli habozott. Aztán, mintha házigazdájának az okoskodása meggyőzte volna, hirtelen felállt.

- Egy órába se telik és újra itt vagyok. A hely, ahol a kapitány kikötni szokott, alig ezer lépésnyire fekszik innen.

- No látod!... s az egész hosszú éjszaka a miénk. Béke veled, pajtás!

- Béke veled!... jó mulatságot és jó étvágyat, szép dámák!

- Jó utat, Placido!

Placido távozott. Bruno, aki mindég ura volt szavának, társa helyett is mulattatta a két nőt. Lovagias volt, sziporkázón szellemes és jókedvű. Sorra bontatta a borosüvegeket, maga rakta a nők tányérjára a legjobb falatokat. Valóban nem panaszkodhattak.

A hangulat a tetőfokra hágott, mikor az ajtó újra felnyílt. Pascal Bruno meglepve fordult hátra. Placido Tommaselli még aligha jöhetett vissza. Nem is jött. Váratlan vendég érkezett. Egy máltai vándorkufár, akinek Bruno egyik legjobb vevője volt s akinek szabad bejárása volt az erődbe. Mindég megszimatozta, hogy Brunónak mire van leginkább szüksége, számon tartotta, mikor fogynak ki a készletei s tudta, hogy Bruno pontosan, csengő aranyakkal fizet. Hogy ez aranyak honnan származnak, azt nem kutatta! Ali már megszokta, hogy a nap vagy éj minden szakában, kérdés nélkül bebocsássa.

Bruno ezúttal is szívesen fogadta:

- Hozott Isten, öreg... mi jót hoztál?... reményem akad a batyudban szép dámáknak való cifraság? Holmi tuniszi selymek vagy máltai csipkék! Vagy valami jófajta keleti nyalánság, cukorkák a szerájából? Hoztál-e illatos dohányt Latakiából?... tudhatod, hogy a készletem fogytán van. Az ám, te... az ópiumod csodát művelt.

- Annál jobb... annál jobb... - motyogta a kufár.

- No mi lesz?... mire vársz?... miért nem hozod már be az árudat?

A kufár zavartan vakargatta a fejét.

- Megbocsáss... de most más okból jöttem. Nem az üzlet hozott...

Bruno felnevetett.

- Talán bizony az éhséged kergetett be?... megszimatoztad a pecsenyeszagot, mi?... no, akkor is szívesen látott vendég vagy. Ül le erre az elárvult helyre, oszt egyél, amennyi beléd fér. Nyujtsd ide azt a poharat. Hadd töltsen tele! Ilyet csak királyok isznak.

A máltainak minden szíves kínálás dacára sehogysem akarózott a felajánlott helyet elfoglalni.

- Ismerem a borodat. Nem egyszer kóstoltam. Talán még királyok se isznak hasonlót... De most egyébért jöttem. Nagyon fontos mondanivalóm volna!

- No csak ki veled!

- Hát... azt éppen csak neked mondanám el.

- Mondhatod bátran! Beszélj...

- Nem igen való ez a dámák fülének...

- Akkor tartsd a begyedben holnap reggelig, barátom!

- Bajos!... nagyon sürgős! Azonnal tudnod kell.

- Akkor pedig beszélj a dámák előtt. Nincsenek titkaim! Meg aztán jól tudod, nem szeretem, ha megzavarnak a szórakozásaimban. Ilyentől mindenki békén hagyjon. Még ha az életem forogna is kockán.

- Hát... éppen erről volna szó.

Bruno megvetően mosolygott és teletöltötte a poharakat.

- Tisztességes emberre az Uristen vigyáz!... egészségedre öreg!

A máltai felhajtotta a bort.

- Igy!... most pedig ülj le és beszélj. Ne kellesd magad. Halljuk a mondókádat.

Ez már parancsolón hangzott. Az óvatos máltai megértette, hogy nincs kitérés. Házigazdája szeszélyének engednie kell. Engedelmesen leült.

- Ezt már szeretem - bólintott elismerően Bruno -, mi újság hát?

- Tudod úgy-e - szólt a máltai -, hogy Calbaruso, Spadafora, Bauso, Saponara, Divito és Domita bírát letartóztatták?

Pascal Bruno előbb nyugodtan kiürítette a marsaláját, amely Szicilia madeirája. Csak aztán felelte:

- Hallottam valamit...

- S tudod-e - folytatta nekitüzesedve a máltai -, hogy miért tartóztatták le őket?

- Csak gondolom, barátom! De azt hiszem... aligha tévedek. Azt sejttem ugyanis, hogy Carini herceg még most sem vigasztalódott a szép Gemma grófnő útikalandja óta. Az aranyhajfonatok még nem nőttek ki eléggé. S miután e nevezett bírák, egy bizonyos Pascal Brunót, akinek a fejére pedig csekély háromezer arany jutalmat tűztek ki, mindezideig nem tudták előkeríteni, a nagyhatalmú herceg haragjában valamennyiét lecsukatta. Ilyen módon akarja megjavítani a hatósági lassúságot.

- Pontról-pontra eltaláltad.

- No látod!... azért mert ilyen elvonultan élek, ne gondold, hogy nem kísérem figyelemmel a világ folyását. Amit tudni érdemes, mindent tudok.

- Ezúttal tévedsz. Valamit mégse tudsz. Amit pedig nagyon is érdemes tudnod.

- Csak Allah mindentudó!... szokta mondani Ali. De csak folytasd, barátom, figyelmesen hallgatlak. Mindig szívesen tanulok. De figyelmeztetek, léha fecsegéssel ne töltsd az időt. Csakis olyat mondj, ami érdemes a meghallgatásra.

A máltai habozott. Mintha még mindig azon töprengene, hogy a nők előtt beszéljen-e. De aztán mégis csak folytatta:

- Nos... a hat letartóztatott bíró összeállt, mindegyikük lefizetett huszonöt aranyat, vagyis összesen százötvenet...

- És mi célt szolgált ez a bőkezűség? - mosolygott rendíthetetlen nyugalommal Bruno.

- Azonnal megtudod... Kikerestek két-három embert, akiről köztudomású, hogy a te bizalmasaid s egyszerűen megkérdezték, hogy hajlandók-e jó árért segíteni őket az elfogatásodban?

Bruno most már hangosan, nagyon derűsen nevetett fel.

- Kárbaveszett fáradság!... a fejemmel állok jót érte, hogy tíz mérföldre sem akadnak a körzetemben árulóra.

- No, csak ne játssz olyan könnyelműen a fejeddel! Az árulót igenis megtalálták.

Bruno felpattant. Összeráncolta homlokát és ösztönszerűen a késéhez kapott.

- Honnan tudod?

- Türtőztesd magad! Hadd mondjam el sorjában. Egyszerű véletlen útján tudtam meg. Tegnap ugyanis Goto hercegnél jártam. Messzina kormányzójánál. A megrendelt török szöveteket szállítottam. Miközben e szöveteket mutogattam, bejött a lakáj s valamit jelentett urának. De annyira halkan, hogy egy szavát sem érthettem. Csak azt láttam, hogy a herceg élénken figyel s ezt felelte: «Jöjjön be azonnal!» - Nekem pedig intett, hogy menjek a szomszédos szobába. Nem sejtette, hogy ismerlek, másként messzebb küldött volna. Így aztán a párbeszéd minden szavát hallhattam.

- Hát aztán?... mit érinthet ez engem?

- No csak várj!... majd mingyárt megtudod. A látogató, akit a kormányzó haladéktalanul fogadott... az áruló volt.

Bruno semmit sem szólt, csak az ajkába harapott és mereven felegyenesedve figyelt.

- Ahogy mondtam, minden szavukat világosan hallhattam, - folytatta a máltai. - Hallottam, mikor felajánlotta, hogy könnyűszerrel kiszolgáltathat üldözőidnek. Olyankor, amikor legkényelmesebben rádcsaphatnak. A saját erődödben, mulatozás, lakoma közben. Vállalta, hogy a csendőröket maga fogja szobád küszöbéhez vezetni.

Bruno most már közbevágott. Furcsán, tompa hangon.

- Azt is tudod, hogy ki ez az ember?

- Tudom.

- A neve?

- Placido Tommaselli.

Bruno felugrott.

- Jóságos Ég!... Tommaselli!... alig negyedórája még itt volt!

- Itt?... ma este?... akkor bizonyos, hogy a csendőrökért ment! - kiáltotta izgatottan a máltai.

Tekintete végigsiklott az ünnepi asztalon, a két nőn, finomságokkal telt tálakon, borosüvegeken. Mintha csak most eszmélne rá, hogy itt ma vendégséget ülnek. S még izgatottabban folytatta:

- Igen, igen... ahogy bejelentette... Mulatozás közben vezeti nyakadra a kopókat, mikor legkevésbé gyaníthatnád. Baráti asztal mellett. Szökj... menekülj!... pillanatnyi vesztegetni való időd sincs.

Bruno gőgösen nevetett.

- Szökni!... én! - s tele torokkal kiáltott ki az ajtón: - Ali!... Ali!

A következő pillanatban Ali előtte állt.

- Idehallgass, fiam. Jól figyelj!... A kaput zárd be. Három kutyát eressz az udvarban szabadon, a negyediket, Lionnát kergesd ide hozzám. A töltényeket készítsd elő.

A két nő mindaddig borzongva, némán hallgatott. De most egyiknek ajkára tört a mondhatlan rémület. Egy halk sikoly alakjában.

Bruno gáláns meghajlással fordult feléjük. De hangja metszően és ellentmondást nem tűrően parancsoló volt.

- Istennőim, itt most nincs a dalolásnak helye! Csendet kérek, még pedig azonnal! A leg-tökéletesebb, néma csendet!

Fogvacogva, reszketve bújtak össze. Jéggé fagyva a félelemtől.

Bruno a máltaihoz fordult:

- Szórakoztasd a dámákat, barátom! Körül kell járnom a váramat!

Felkapta a sarokba támasztott puskáját s megindult az ajtó felé. De mielőtt a küszöböt átlépte volna, lába hirtelen megtorpant. Élesen fülelt.

- Mit hallasz? - fülelt fel a máltai is.

- Hogyan?... te nem halod?... a kutyák ugatnak. Az ellenség közeledését jelzik. Úgy, ahogy beharangoztad!... a tudósításod pontos volt. Már itt is vannak a nyakamon...

Most felnyitotta az ablakot s kihajolva, furcsán, különösen füttyentett.

- Jól van, derék tigriseim... Jól van. Mindent tudok. Csendesüljtek.

A véredek gazdájuk hangjára elcsitulnak, s hízalgő morgással tömörültek az ablak alá. A két nő s a máltai irtóztva, tágrameredt szemekkel figyeltek. Sejtették, hogy itt most borzasztó dolgok készülnek.

Az ajtó felpattant. Ali jött be, láncán vezetve Bruno kedvenc véredekét, Lionnát. A hatalmas állat láthatóan boldogan ugrott Brunóhoz s két hátsó lábára ülve, két első lábát gazdája vállaira fektette. Úgy nézett rá, mint egy ember, okosan, megértően, kedveskedően morogva.

Bruno szeretettel veregette hátán.

- Jól van, Lionna... derék állat vagy!

Karját a kutya nyaka köré fonta és megcsókolta a homlokát, a két szeme között. Olyan meleg szeretettel, mintha a kedvesét csókolná. A hatalmas véredek erre alázatosan elébe feküdt. A parancsát várva.

- Gyerünk Lionna... gyerünk. Sietnünk kell.

És Bruno a kutyával kisietett. A két nőt és a máltait magukra hagyva. Lement az udvarra, ahol a három másik véredek nyugtalanul szimatolt keresztül-kasul, mintegy keresve, kutatva a vérszt. Anélkül, hogy jeleznék, hogy nyomra akadtak. A veszedelem nem lehetett egészen közel, mert e kutyák csalhatatlan ösztöne megérezte volna.

Bruno körüljárta az udvart, az egész külső területet. Lionna hűségese kullogott utána. Majd a kutya egyszerre megállt, körülszimatolt s megfordulva eszeveszetten eliramodott. Egyenest a sziklafal egy pontjához. A fal lábánál minden izmát megfeszítette, mintha ugrásra készülne vagy a fal megmászására. Hatalmas éles fogait csattogtatva, üvöltve fordította egyre hátra a fejét, hogy gazdája követi-e?

Pascal Bruno már mögötte állt. A kutya viselkedéséből megértette, hogy ebben az irányban, egészen közel, bizonyára csak néhány lépésnyire egy ellenség rejtőzik. Eszébe ötlött, hogy annak a szobának az ablaka, amelybe akkoriban a foglyul ejtett derék csendőrt, Paolo Tommasit zárta, éppen erre a pontra néz. Gondolkozás nélkül visszasietett a házba. Lionna, egyre a fogait csattogtatva, vérbenforgó szemekkel utána... Mintha elérte volna gazdája szándékát.

Bruno áthaladt a szobán, ahol az ünnepi vacsorához terítettek. Ügyet sem vetett holtsápadt vendégeire, akiknek a homlokán a halálfélelem hideg verejtékcseppjei gyöngyöztek. Csak ment tovább, egyenest a szomszédos teljesen sötét szobába, amelynek az ablaka tárva volt.

A véreb, alighogy beléptek, hasra feküdt. Mint egy kígyó, csúszva, hason mászott az ablakhoz. A néma csendben hallatszott lázas lihegése. Mikor az ablaktól kellő távolságba ért, anélkül, hogy gazdája nógatását várta volna s mielőtt Brunónak csak eszébe is juthatott volna, hogy visszatartsa, kecsesen, mint egy óriási párduc, nekilendült az egyetlen kivezető útnak. A nyitott ablaknak... Nem törődve az ablak alatt tátongó húsz lányi mélységgel.

Bruno a kutyával egyszerre ugrott az ablakhoz. Utánabámult... Látta, hogy a kutya egyenest egy magányosan sötétlő olajbokor irányába száguld. Egy pillanatba se telt s már hallotta egy ember felordítását.

Lionna torkonkapott valakit! Valakit, aki ez olajbokorban rejtőzött...

- Segítség!

Pascal Bruno felismerte a hangot. Placido Tommaselli hangját!

- Segítség!... ide hozzám... Bruno... ide hozzám!... hívd vissza a kutyádat... másként agyon-szúrom!

Bruno harsogva felnevetett. Pokoli nevetés volt!

- Harapd Lionna!... harapd agyon!... halál az árulóra, Lionna!

Placido megértette, hogy Bruno mindent tud. Megértette, hogy rémes halálküzdelmében csak a maga erejére támaszkodhat. Fájdalomtól, dühtől elvakultan még egyszer felordított s megkezdődött a szörnyű élethalálharc. A kutya és az ember között!

Bruno puskájára támaszkodva, nyugodtan állt. Mint egy régi római, aki kedvtelve gyönyörködik az arénában az ember és fenevad véres küzdésében. A hold bizonytalan világánál nem tudta megkülönböztetni, melyik az ember s melyik az állat. Csak a hol egybefonódó, hol leeső, majd újra felpattanó két hatalmas testet látta, amelyek e borzalmas verekezésükben mintha egyetlen gigantikus tömeggé olvadtak volna. A vészes üvöltések káoszából nem hámozhatta ki az emberi s az állati hangot. Olyan szörnyűségesen egyformák voltak!

De néhány perc múlva az egyik test kibontakozott s végigterült a földön. Meredten kinyúlt. S többé nem is mozdult.

Az ember volt!

Bruno füttyentett Lionnának, sarkonfordult s újra átment a másik szobán, az ünnepi lakoma szobáján. Megint csak némán, anélkül, hogy egy tekintetre méltatta volna vendégeit. Lesietett, hogy beengedje kedvenc vérebét. Hogy elismerő simogatásával jutalmazza a jólvégzett munka után. De mikor a késszúrásoktól vérző hatalmas állat becommogott, Bruno az ajtó nyílásából kitekintve, a hold világában, mintha puskák csövét látta volna felvillanni. A faluból felvezető út irányából.

Nyakán az ellenség! Placido Tommaselli jó munkát végzett. Igaz, hogy az életével fizetett érte!

Bruno eltorlaszolta a kivezető ajtót, aztán visszament a szobába, vendégeihez. A máltai a borosüvegekből merített erőt. A két nő a szoba egyik sarkában gubbasztott összebújva, sírva, imádságokat dadogva. Eszelős félelemmel.

- Nos? - vacogta a máltai.

- Nos? - mosolygott Bruno.

- Placido Tommaselli?... hol van?

- Sose féltsd!... az ő dolgát már elintéztük. De még egy sereg ördög jött a nyomába. Már itt is vannak a nyakunkon.

- Mi a szándékom?

- Mindenekelőtt, ahányat csak tudok, a másvilágra költöztetek.

- S aztán?

- Aztán a megmaradtakat jómagammal együtt a levegőbe repítem.

A két nő élesen felsikoltott.

- Csillapuljanak, szép dámáim - fordult feléjük gálánsan Bruno.

A két nő fuldokolva felzokogott. Bruno bekiáltotta Alit.

- Ali!... vezesd le a két dámát a pincébe. Lásd el őket minden kényelemmel. Semmiben se szenvedjenek hiányt. Adj nekik mindent, amit kívánnak. De a fáklyát ne hagyj lenn, nehogy a puskapor idő előtt felrobbanjon.

A két szegény teremtes kezeit tördelve, térdre roskadt.

Bruno türelmetlenül toppantott.

- Rajta!... indulás...

Ez az ellentmondást nem tűrő parancsoló hang a két nőt arra kényszerítette, hogy minden további ellenkezés vagy panaszszó nélkül engedelmesen kövessék Alit.

Bruno leszegzett fejjel állt a helyén. Megvárta, amíg a két nő tovatűnt. Csak aztán fordult vissza a máltaihoz.

- Most pedig barátom, oltsd el sorra a fáklyákat... Úgy!... és húzódj a sarokba, ahol nem érhetnek a besüvítő golyók. Hallom az érkező muzsikusok cincogását... kezdődik a tarantella!

X.

Néhány percbe se telt s Ali már visszatért. Vállán négy puska is lógott. Egyforma kaliberű valamennyi. Két karjával átfonva szorongatta a töltényekkel halomra rakott kosarat.

Pascal Bruno megkezdte előkészületeit. Mindenekelőtt az összes ablakokat felnyitotta, hogy egyszerre többfelé nyíljon lövési lehetősége. Ali egyik puskát felkapva, mohón állt egyik ablak elé. De Bruno szelíden visszataszította.

Szokatlan ellágyulással nézte a fiút s hallhatóan megindult hangon, mintha csakugyan a saját édes fiához beszélne, mondta:

- Nem, édes fiam!... ennek a dolognak az elintézése egyesegyedül énrám tartozik. A te fiatal életed sorsát nem kapcsolhatom az én kegyetlen sorsomhoz. Nem vihetlek magammal oda, ahova én megyek. Gyermek vagy még. Előtted az egész hosszú élet! Te még nem tértél le a rendes élet útjairól. Higyjél nekem fiam, hallgasd meg a tanácsomat! Maradj te csak az emberjárta utakon.

De Alit nem győzte meg. Panaszosan ellenkezett:

- Miért nem engeded, hogy védelmezzelek, úgy, ahogy a kutyádnak engedted?... hiszen tudod, hogy e világon senkim sincs rajtad kívül. S ha te meghalsz, én is veled halok.

- Nem, Ali, nem szabad meghalnod! Értsd meg fiam, kettőnk közül egynek élni *kell*. Ha csakugyan meghalok, nem lehetetlen, hogy egy megbízatást hagyok hátra számodra. Fontos, nehéz, rettenetes megbízatást... Olyat, aminőt csak apa bízhat a fiára. Megértettél? Az én fiamnak élni kell, hogy híven teljesíthesse apja parancsát.

A fiú okosan, nyíltan nézett a szemébe.

- Élni fogok. Ha az apa parancsol, a fiúnak szót kell fogadnia.

Bruno keze lehanyatlott. Ali lehajolt és hosszan, forrón megcsókolta ezt a lehanyatlott kezét.

- Valamit azért talán mégis segíthetnék...

- Töltsd meg a puskákat.

A fiú szó nélkül engedelmeskedett.

- És én? - morogta kuckójából a máltai.

- Téged barátom, békekövetnek tartogatlak.

Az ablakból kikémlelő Bruno e pillanatban a falu felől, a hegyről lekanyargó ösvényen egy második csapat fegyvereinek a felcsillanását látta a hold világában. Egyenest a magányos olajbokor irányába tartottak, amely alatt Placido Tommaselli véres teteme feküdt. Félre-magyarázhatatlanul igyekeztek egyenest erre a pontra, a találka megjelölt helyére. Az első sorban lépkedők már bele is botlottak a halottba. Egy perc múlva valamennyien körülállták. De senki sem ismerte fel. Lionna a felismerhetetlenségig szétszaggatta.

Csekély logikával mégis következtethettek a halott kilétére. Placido Tommaselli jelölte meg ezt a találkozási helyet. Ugyanezt az olajbokrot, amely alatt e véres húscafatokra marcangolt halott feküdt. Más élőlénynek az árnyékát se látták. Ki is merészkedne ide? Világos hát, hogy ez a halott egyedül Placido Tommaselli lehet!

A csendőrök ebből viszont azt következtethették, hogy Bruno felfedezte az árulást. Hogy résen van! Készenlétben a fogadásukra! Fejüket összedugva tanácskoztak, nem sejtve, hogy

Pascal Bruno az ablakból minden mozdulatukat élesen figyeli. Annyira mohón, hogy még ki is hajolt az ablakon, nehogy egy mozzanatot szem elől veszíthessen. Ez volt a veszte. A felhő mögül kibújó hold egy áruló sugara éppen e pillanatban rávilágított. Egyik csendőr tekintete megakadt rajta. Társait figyelmeztetve felmutatott a magasba:

- Oda nézzetek!... a bandita!

És zúgva morajlott végig soraikon a kiáltás:

- A bandita!... a bandita!

Feldördült az első puskatűz. Sívítottak a golyók... Egy némelyikük visszapattant a falról, mások Bruno feje fölött vagy mellett sívítva belecsaptak a szoba mennyezetébe. Bruno minden lövésre lövéssel felelt. Egymásután lőtte ki a négy puskát, amelyeket Ali villámsebességgel töltögetett a háta mögött. A négy lövésre négy ember esett el.

A lenti csapat első soraiban voltak csupán csendőrök. Mögöttük tömörültek a többiek, afféle nemzetőrök, akiket az utak biztonságának őrzetére toboroztak, s akik nem ismerték a katonai kiképzés szigorú fegyelmét. Ezek most az elesettek láttára meghökkentek!

- Hohó! - gondolták megzavarodva, - hát ilyen olcsón osztogatják itt a halált?

Placido Tommaselli jól kitervezett árulásának a sikerében bízva, valamennyien azt hitték, hogy könnyű dolguk lesz. Mert misem könnyebb, mint lecsapni egy védtelen mit sem sejtőre, aki fegyvertelenül, gyanútlanul mulat a vacsoraasztal mellett. Álmaikban sem gondolták, hogy valamiképpen keresztezhetik számításaikat. S most ime, egy valóságos eltorlaszolt, fegyverekkel, töltényekkel felszerelt erőd várja őket. Rajtacsapás helyett annak rendje és módja szerinti ostromot kell megindítaniuk. Ők viszont az ostromlásra semmiképpen sem készültek elő. Minden kellő eszközük hiányzott. Se hágsójuk, amivel a falat megmászhathának, még csak egy valamirevaló fejszójuk sem, amivel az ajtót betörhetnék.

Egyetlen győzelmi lehetőségük ellesni a pillanatot, amikor Pascal Bruno a lövéshez célozva egy szemvillanásra feltűnik az ablak keretében. Ekkor kell lepuffantaniuk. Vagyis inkább kellene! De miután e jámbor fickók valamennyie szentül hitt Pascal Bruno megsebezhetetlenségének a legendájában, ez utóbbi eshetőségben egyikük sem bízott. A legokosabb, amit cselekedhettek, abbahagyni a szerintük amúgy is hiábavaló puffogatást és lőtávolon kívül tömörülve, megvitatni a további teendőket. Annyira gyorsan mégsem tudtak visszakozni, hogy Bruno két jólirányzott lövéssel még kettőjüket le ne terítse.

Erről az oldalról hát pillanatnyilag elmúlt a veszély. Következett a másik oldal. Bruno átsietett a szoba szemközti ablakához. Erről látta az első csapatot közeledni, akiket a puskaropogás eddigre idecsődített. Természetesen, abban a pillanatban, mikor alakja az ablak keretében felbukkant, innen is sortűz fogadta. Jószerencséje ezúttal sem hagyta cserben. A golyók csak mellette vagy fölötte sívítottak el s egyik sem érte. Itt is csak megerősítette boszorkányos sérthetlensége nimbuszát. Az ő lövései viszont itt is találtak. Ezt megérthette az alulról felhangzó cifra káromkodásokból.

Ezt a csapatot is az előbbinek sorsa érte. Sorai szertebomlottak. De ahelyett, hogy menekültek volna, ők is összetömörültek, még pedig a fal tövében, olyan módon, hogy Bruno most már csak úgy lőhetett volna rájuk, ha féltetével mélyen kihajol az ablakon. Ez már túlságos vakmerőség lett volna. A sorsnak valóságos kihívása.

Bruno megelégedett az elért eredménnyel. Hogy mindkét oldalról úgyszólván egyszerre be-szüntették a tüzelést.

- Elmentek?... győztünk? - súgta a máltai halkan.

- Még nem - felelte Bruno -, ez csak fegyverszünet. Bizonyára visszamentek a faluba a szükséges eszközökért s hágcsókkal és fejszékkel felszerelve fognak visszajönni. Nemsokára viszontlátjuk őket!

Színig töltött két poharat s az egyiket átnyújtotta a máltainak.

- Ám azért csak koccintsunk! A mi meglepetésünk sem fog késni! Ali, hozz fel hamar egy-két kis hordó puskaport... Egészségedre, barátom!

A máltai meghökkent.

- Mit akarsz azzal a puskaporrall?

- Ó... majd meglátod!... semmi különöset!

Ali már hozta a hordócskákat.

- Így fiam... Most pedig fúrj egy lyukat ebbe a hordóba.

Ali fájának jellegzetes közönyösségével minden szó és kérdés nélkül, szaporán engedelmessékedett.

Bruno ezalatt széthasított egy asztalkendőt s a foszlányokat összegomolyítva, tekercsbe sodorta s meghempergette egyik töltény puskaporában. Ezt a hevenyészett kanócot beillesztette a puskaporos hordó lyukába, s aztán e lyukat betömte megnedvesített puskaporrall. Ilyen módon elzárta a levegőt a hordó belsejétől, s egyben a kanócot is megrögzítette. Sietve dolgozott, mint akinek megszámláltak a másodpercei. Így is volt! Mert éppen csak hogy befejezhette e furcsa előkészületeit, mikor az ajtó felől már felhangzottak a fejszecsapások.

Bruno felfülett.

- Nos?... mit mondtam?... jó próféta vagyok úgy-e?

A puskaporos hordócskát a szoba ajtajához gördítette. Ez az ajtó az udvarra levezető lépcsőre nyílt. Miután a hordót elhelyezte, visszament a szoba belsejébe, s leemelte a falról, tartójából az egyik lobogva világító fenyőfaklyát.

A máltai csak most eszmélt a valóságra.

- Ah!... kezdem érteni... - mormogta.

Ali ezalatt az ablaknál leleselkedett. Őt e pillanatban csak a kívül történetek érdekelték. Hogy az ellenség minden mozdulatáról azon pillanatban hírt adhasson. S most hirtelen hátraszólt:

- Jönnek... a hegy felől. Hágcsókkal...

Bruno is ott termett az ablaknál. Most már ő is látta a hosszú sorban felvonulókat, felszerelve mindazon eszközökkel, amelyek hiányán az imént csúfosan megfutamodni kényszerültek. Most azonban a nagyobb létszám biztos göggjével annál bátrabban közeledtek. A zsákmányt már a markukban érezve.

- A puskát megtöltötöd? - szólt hátra Bruno.

Ali már nyújtotta a puskát.

- Igen...

Bruno hátra se nézett, csak úgy vaktában kapta ki a fiú kezéből a puskát. Vállához emelte és nyugodtan, lassan célzott. Sokkal figyelmesebben még, mint az imént. A fegyver eldőrdült. S az elől haladó két csendőr egyike, éppen az, aki a hágcstót cipelte, elterült a földön.

Mögötte lépkedő társa előreugrott és elfoglalta a helyét. Bruno ezalatt újra célzott. Újra lőtt. S e második csendőr is holtan bukott le.

Másik kettő került a helyükre. Ezt a kettőt is ugyanaz a sors érte. De most már nem hátráltak. A létra köré tömörülve, egyesült erővel akarták a falhoz támasztani. S mintha ez a létrát gonosz varázslattal megbabonázták volna. Mindég azt érte a gyilkos golyó, aki a megmászásnak készült. Bruno mesterileg célzott. Végül is nem tehettek egyebet, minthogy másodízben is meghátráljanak.

Bruno pillanatnyilag időt nyert. De nem sok haszna volt belőle. Mert míg egyik oldalon felszabadította a terepet, a másik oldalról annál hevesebben folytatták az ostromot.

A fejszecsapások egyre sűrűbben hangzottak az ajtó felől. A véredek üvöltésétől kísérvé. Borzalmas hangverseny volt! S amilyen mértékben ritkultak az egyre tompábban hangzó fejszeütések, a kutyák üvöltése annál pokolibb arányokat öltött. Jelezve, hogy most már nemcsak hallják, de érzik, vagy talán látják is az ellenséget, az udvar kapuján hasított hasadékokon keresztül. Mikor a nyílás elég tágas volt arra, hogy egy ember keresztülérhetett, ketten-hárman egymás hátán bújtak be az udvarra. Ám alighogy lábuk odabenn földet ért, vészes felordításuk jelezte, hogy embernél, puskák csövénél is szörnyűsebb veszedelemmel álltak szemközt. Kívül maradt társaik a nyíláson keresztül hiába akartak volna a most már bennszorultakon segíteni. Nem lőhettek a kutyákra anélkül, hogy embert is ne találjanak. Nem tehettek egyebet, minthogy valamennyien betömörüljenek és közös erővel védekezzenek a fenevadak ellen.

Egymásután bemásztak. Az udvar megtelt. S megkezdődött a véres harc az emberek, s a négy állatkolosszus között, akik rettenetes fogsoraikat csattogtatva elállták a lépcső feljáratát. Csak rajtuk keresztül igyekezhetek az emeletre. Aki pedig ezeket a tigriseknél is vérengzőbb vérebekeket megközelíteni merte, biztos halálfia volt!

Egyik a másikat bízta. Ha egy lépést előre merészkedtek, kettőt ugrottak hátra. Mikor aztán a tumultus tetőfokra hágott, a lépcső tetején felpattant az ajtó. Ember helyett az ajtó keretében egy kis hordó jelent meg. A puskaaporos hordó! Valaki meglendítette... s a hordó lépcsőfokról-lépcsőfokra gurulva, egyenest az embergomolyag közé pattanva, felrobbant.

Óriási erejű volt a robbanás! Az egyik oldalfal fülsiketítő dörejével omlott össze. Az udvaron halomban feküdtek a puskaportól megfeketült véres tetemek.

A kinnrekedtek a mennydörgésszerű robajra sápadtan meredtek egymásra. Egy pillanatig megtorpantak... De csak egy pillanatig. Aztán új sztratégiához folyamodtak. A két oldalról támadó csapat egyesült. Ilyen módon megnyirbált létszámuk még mindég háromszáz fejet számolt. Ez a tudat felrázta őket. Mintha csak most ébredtek volna a lealázóan megszegyenítő érzés tudatára, hogy ilyen sokaságot egyetlen ember sakkban tarthasson. Háromszáz épkézláb ember, háromszáz fegyveres harcos ne bírna el egy szál emberrel? Ha százszor Pascal Bruno is a neve! S ha valamennyi ördög és boszorkány varázslata védi is! Egy leverjen háromszázat!... ez már mégsem járja!

A csapatvezérek kihasználták embereik e kedvező hangulatát és szították a tüzet. Bátorságra serkentették őket. Majd szabályszerű hadoszlopba tömörítették embereiket. A fal leomlás következtében tatóngó nyílás szabad bejárást engedett az udvarba. A kettős hadoszlopot egyenest e nyílásnak vezényelték. Minden akadály nélkül utolsó szálig behatoltak, s hadállásba helyezkedtek az emeletre vezető lépcsővel szemközt.

A legelső, a hátuljövők bátorítására, nekiindultak a lépcsőnek. A többiek utánuk. Ellepték a lépcsőt. Visszafordulásról most már szó sem eshetett. Még ha akarták volna sem. Az emberoszlop ellenállhatatlanul kanyargott felfelé. Az ajtó megostromlására.

De nagy meglepetésükre az ajtó, amely mögött a félelmetes ellenséget sejtették, minden ostrom nélkül, magától engedett. Mint a szívesen várt vendég érkezésére, engedelmesen

felnyílt. E nem várt könnyű győzelemre, mámoros diadalkiáltással buktak be egymás nyakán keresztül. De alighogy az első szobába betódultak, a másik szobába vezető, szemközti ajtó is felpattant.

A második szoba közepén ült, egy puskaporos hordócskán Pascal Bruno. Mindegyik kezében egy-egy pisztolyt tartva. Nyugodtan nézett szembe a becsörtetőkkel. A nyitott ajtó küszöbén pedig a máltai állt. Halál sápadtan, irtózatától tágra nyílt szemekkel.

- Megálljatok! - üvöltötte.

Erre a vérfagyasztó kiáltásra egy másodpercig meredten álltak valamennyien. Mit akar mondani?... ez a kétségbeesetten őszinte hang e pillanatban nem hazudhatott.

- Vissza valamennyien! - hörögte majdnem eszénkívül a máltai, - az egész erődöt aláaknázták. Ha egy lépést közeledtek, mind a levegőbe repülünk!

Az ajtó mint egy varázsütésre becsapódott. A diadalkiáltások az irtózat ordításaivá fajultak. Most már csak egy gondolat uralta őket. Menekülni... menekülni e pokol fészkeből! Egymást taposva bukdácsoltak alá a szűk lépcsőkön. Néhányan eszük nélkül ugrottak ki az ablakon, azzal sem törődve, ha lábukat, vagy akár nyakukat törik. Mintha már éreznék a föld rengését a lábuk alatt. Három percbe se telt és Pascal Bruno erődjének ismét egyedüli ura maradt.

Csak Ali volt már mellette. Senki más. Mert a máltai a zűrzavart felhasználva, maga is kiszökött kényszerült fogságából.

Mikor kinn minden elcsendesült, Bruno felállt és az ablakhoz lépett. Figyelmesen körülmélt. S ekkor látta, hogy a pillanatnyilag visszavert ellenség új hadicselhez folyamodott.

Lőtávolon kívül forma szerint körülzárták az erődöt. Blokád... annak rendje és módja szerint! Minden lehető kijáratnál őrszemek posztoltak. E sűrű közelségben sorakozó őrhelyeken tábor-tüzek világítottak. Hosszú, kitartó táborozáshoz készülten. Akárcsak egy igazi háborúban, egy hosszú ostromra számítva. Bizonyos, hogy új haditervet kovácsoltak.

E haditerv természetét Bruno rövid okoskodás után könnyűszerrel kitalálhatta.

- Úgy látom, ki akarnak éheztetni! - mormogta.

- Alávaló kutyák! - pattant fel dühösen Ali.

Bruno elmosolyodott.

- Szegény kutyáim!... értem véreztek el!... ne sértegeds az emléküket azzal, hogy az emberekhez hasonlítod őket.

Ali izgatottan leleskedett az ablaknál.

- Nézd... nézd... - lihegte.

- Mi az fiam?

- Nem látod?

- Mit?

- Azt a vörös fényt!

- Csakugyan!... mit jelenthet?... a hajnal még messze... Különben is... észak felől világít.

Ali borzongva dadogta:

- A falu... a falu lángban áll!

Bruno kihajolt.

- Csakugyan!... igaz!

S már hallották is a falu irányából a kétségbeesett jajveszékelések tompán idehatoló morajját. Bruno ösztönszerűen az ajtóhoz ugrott. S ahogy felcsapta, szemközt állt a máltáival.

- És te... honnan kerülsz ide?

- Azoktól jövök... ide hallgass... borzasztó dolgok történtek...

Reszkető kezével a homlokán gyöngyöző verejtékcseppeket törölte. Elhallgatott, mintha elfehéredett reszkető szája nem bírná a szót.

- Mi történt... beszélj!

- Kétségbeesett dühükben, hogy ennyien nem bírtak elbánni egymagaddal, felgyújtották a falut. S a parasztokat azzal fenyegetik, hogy csak az esetben oltják el a tüzet, ha valamennyien hozzájuk csatlakoznak és ellened jönnek. Másként az egész falut porrá égetik. Fegyverükkel hiúsítanak meg minden oltási kísérletet.

- Nos... és a parasztok?

- Megtagadták a kívánságukat.

Bruno diadalmasan, szinte boldogan kiáltotta:

- Tudtam!... Ó ezt jól tudtam!... inkább földönfutókká lesznek, semhogy egy hajamszálát érintsék. Derék, aranyszívű cimborák!...

Pillanatig megindultan hallgatott, aztán hirtelen elhatározással felvetette a fejét.

- Ide hallgass!... száguldj vissza és mondd meg amazoknak, hogy oltsák el a tüzet.

- Nem értek.

- Megadom magam.

Ali rémülten hördült közbe:

- Atyám!... ezt nem teheted...

Bruno csillapítón fektette kezét a fiú fejére, aki melléje térdelt és könyörgőn fonta át a térdeit.

- Igen, fiam... Megadom magam. De csak egyetlen embernek. Úgy ahogy ígértem. S ez az ember Messzinában van. A tüzet nyomban oltsák el. S kerítsék elő azt az embert Messzinából, akinek minden ellenkezés nélkül kiszolgáltatom magam.

- Ki ez az ember?

- Paolo Tommasi, csendőrőrmester.

- Egyebet nem kívánsz?

- Még csak egyet...

Bruno hosszan, fájdalmasan nézett Alira.

- Ezt a fiút...

Mielőtt folytathatta volna, Ali, a mindég szótlan, mindig vakon engedelmeskedő, szenvedélyesen közbevágott:

- Az én életemet ne kívánjad... ha te meghalsz atyám, én sem akarok tovább élni.

Bruno szelíden korholta:

- Elfelejtetted fiam, hogy rád a halálom után is szükségem lesz?... sőt... akkor csak igazán!

A fiú leszegte a fejét.

- Bocsáss meg atyám...

Bruno a máltaihoz fordult:

- Ereggy hát!... tedd, amit mondtam. Ha a tüzet eloltották, tudni fogom, hogy a feltételeimet elfogadták.

A derék máltai megindultan nyujtotta a kezét.

- Hogy éppen én vigyem ezt a hírt...

- Ej, mit habozol? Nem megmondtam előre, hogy te leszel a békekövet? Ez előre kiosztott szereped volt. De megállj... Hány házat gyújtottak fel?

- Elindulásom előtt négyet.

Bruno zekéje zsebéből előhúzott egy selyemzacskót, s odadobta a máltainak.

- Ebben a zacskóban ötszáz arany van. Ezt széosztod azok között, akiknek a házat felgyújtották. Béke veled!

- Béke veled!

A máltai távozott.

Bruno a szoba sarkába dobta pisztolyát, s mintha alkalmasabb ülőhelyre nem is akadhatna, visszaült a puszkaporos hordócskára. Hosszan, mélyen elgondolkozott. Ali a tigrisbőrön terült el a lábainál. Fejét összekulcsolt kezeire fektette, szemét lehunyta. Nem mozdult. Mintha aludna.

Csend volt... A kívülről bevilágító vörös fény, - a tűz fénye - lassan-lassan elhalványult, majd egészen elhalt. A tüzet eloltották. Pascal Bruno feltételeit elfogadták!

Így vártak csendben, mozdulatlanul. Jó másfél óra múlva az ajtó újra felnyílt. A küszöbön egy férfi állt.

Hallották-e az ajtó nyílását, vagy annyira elmerültek komor töprengésükbe, hogy nem neszeltek meg az érkezőket? Bizonyos, hogy egyikük sem mozdult.

A küszöbönálló zavart köhécselésével igyekezett figyelmüket magára vonni.

Bruno visszafordult.

- Hozott Ég, őrmester barátom! Ezt nevezem katonai pontosságnak. Alighogy érted küldtek s már itt is vagy!

Mosolygott és felállt.

- Útban találtak. A szakaszommal meneteltem a falu felé. Úgy mondták, hogy ide kértél... Hogy valami mondanivalód volna.

- Igazat mondtak. Be akarom bizonyítani, hogy szavatartó ember vagyok.

- Ezt amúgyis tudtam.

- Miután pedig neked megígértem, hogy a fejemre kitűzött háromezer aranyat egyesegyedül te fogod elnyerni, szavamnak állok.

A derék csendőr erélyesen csapott a kardjára.

- Azt már nem!

- Mit akarsz ezzel mondani, pajtás?

- Hát csak azt, hogy azt a háromezer aranyat inkább más úton akarnám elnyerni. Akárha a lutrin... De semmiképpen sem a te fejed árán.

- S ugyan miért nem?

- Mert ember vagy a talpadon. Bátor, aranyszívű...

- Sose törődj velem, cimborám! A háromezer aranyon kívül egyéb jutalom is üti a markodat. Több annál! Az előléptetés.

- Igaz! - sóhajtotta fájókeserűen Paolo Tommasi.

- Meg aztán... most már amúgy is mindegy! Megmondtam, hogy megadom magam. S tudod, hogy amit mondok, megtartom. Így hát a nyereség miatt inkább a te javadat szolgálja?

- Hát... ha ez visszavonhatatlan szándékod...

- Visszavonhatatlan.

- Akkor hát, bármennyire a szívem ellenére, hadd kísérjelek be.

- De nem addig, ameddig ezt a csürhét az ablakom alól el nem oszlattad. Látni se kívánom őket.

Paolo Tommasi a nyitott ablakhoz lépett. Kihajolt és messzehallható harsány hangon kiáltotta:

- Valamennyien elmehettek! A fogolyért én felelek! Jelentsétek Messzinában a letartóztatását.

Behallatszott a lentről beszűrődő örömszivaj. Majd csak tompa moraj... azután semmi... Elmentek.

Bruno az őrmesterhez fordult:

- Most pedig, ha nincs ellenedre, befejezhetnénk a vacsorát, amit ezek az ostobák ilyen otromba módon félbeszakítottak.

Az őrmesternek kedvére volt az ajánlat.

- Semmi kifogásom. Három óra alatt nyolc mérföldet meneteltem. Alaposan megéheztem és megszomjaztam.

- Annál jobb! Ezt az utolsó éjszakát illik is vígan eltöltenünk. Ali, kísérj fel a dámákat!

Öt nappal ez események után Carini hercegnek jelentették, hogy Pascal Brunót végre elfogták és Messzina börtönébe szállították. A szép Gemma grófnő csak egy hét előtt tért vissza önkéntes száműzetéséből. Hiúsága ugyanis nem tűrte, hogy ameddig aranyhaja újra ki nem nő, a társaságban mutatkozzék. Inkább falura utazott s ilyen módon Carini herceg is nélkülözni kényszerült a jelenlétét. Egy súlyos okkal több, hogy Gemma grófnő Pascal Brunót lelke mélyéből gyűlölje!

Mióta a grófnő visszatért, sugárzóbban és szebben, mint valaha, a fülig szerelmes herceg minden idejét nála töltötte. A nagyfontosságú jelentés is itt érte a grófnő villájában.

Nagyon eléggülten fogadta a hírt.

- Helyes!... Goto herceg utalja ki a kitűzött háromezer aranyat. Azonnal indíttassa meg a perét. Haladéktalanul tárgyalják le és végezzék ki.

Alighogy a paranccsal távoztak, Gemma grófnő hízélgőn kedveskedve fordult a herceghez. Jól tudva, hogy e kérő hangjának a herceg sohasem tudott ellentállni.

- Ó... mennyire szeretném látni ezt a híres banditát!... hátborzongató dolgokat beszélnek róla!... hacsak egyszer láthatnám!

- Ennél mi sem könnyebb, angyalom! - nevetett a herceg. - Itt fogjuk kivégeztetni, Palermóban.

Nem sejtette, hogy ez ígéretével milyen diadalmas örömet okozott szíve hölgyének.

XI.

Carini herceg szavatartó ember volt. Ígéretéhez híven, a per letárgyalása után elrendelte, hogy az elítéltet Messzinából kellő fedezet alatt Palermóba kísérik.

A városi börtön a Palazzo Reale mögött állt, az elmebetegek kórházának tőszomszédságában. Ide kísérték nagy csendőri fedezettel Pascal Brunót.

Csak két napig maradt a cellájában. Harmadik nap reggelén levitték a siralomházba. Alkonyatkor a vasajtóban megszörrent a kulcs. A börtönőr felnyitotta a nehéz ajtót s bebocsátotta a fogház papját.

Pascal Bruno Isten szolgájának megpillantására tisztességtudón felállt. De a gyónást megtagadta. A szent atya hiába erőlködött, semmiképpen sem bírta rávenni, hogy lelkén könnyítsen és meggyónjon. Végül is abbahagyta a rábeszélést s e különös, csökönys ellenszegülés okát kérdezte.

- A halál elébe mégy, édes fiam...

- Nem félem a halált, Atyám! - felelte Bruno. - Sokkal gyakrabban álltunk szemközt, semhogy félhetnék tőle. Jól ismerem. Régi barátom. S ha más úton jönne, áldanám a jöttét.

- Nagy bűnös vagy, fiam...

- Annyira nagy, Atyám, hogy az én bűneimet talán már meg se bocsátanák ott fenn...

- Isten kegyelme határtalan!... miért nem akarsz a lelkesen könnyíteni, fiam?... aki ennyit vétkezett, ilyen fiatalon...

- Években fiatal vagyok, Atyám, de a szívem annál öregebb. Az éveket a fájdalmak pergetik. Az idő folyása maga mit sem számít. Boldogság vagy bánat osztályoz pillanatokra vagy évszázadokra. A hajam hollófekete, de egyetlen galambfehérhajú aggastyán sem élhetett többet, mint én.

- E világban elszenvedett fájdalmainkat olykor a másik világban javunkra írják, fiam. Aki megbánja bűneit, semmit sem veszített. Gyónjál meg fiam!... könnyíts a lelkesen.

- Nem tehetem.

- De hát miért?... miért?

- Egy jó gyónás feltétele ugyebár nemcsak a saját bűneink bevallása, hanem mások bűneinek az elfelejtése?

- Kétségkívül. Nemcsak kérni, de nyújtani is kell a megbocsátást. Enélkül a gyónás nem tökéletes.

Bruno dacosan vetette fel a fejét.

- Én pedig nem bocsátottam meg. Gyónásom tehát mit sem érne.

- Gondolkozz, fiam... Talán egyéb tart vissza? Olyan arányúnak érzed elkövetett bűneidet, hogy attól félsz, nem nyerhetsz feloldozást. Ismétlem, Isten könyörülete határtalan! Emberi ésszel fel nem fogható! Egy vezeklő lélek mindig remélhet.

- És mégis... Ha a feloldozás után, a halál előtt, ezek a lángoló vad, gonosz gondolatok hatalmukba kerítenek, Atyám...

- Akkor gyónásod gyümölcse kárba veszett.

- Minek hát meggyónnom? Ezek a gondolatok szünetlenül az agyamban fészkelnek.

- Űzd el őket, fiam.

Pascal Bruno mosolygott.

- De hiszen csak ők éltetnek, Atyám! Egyetlen pokoli gondolat melenget. Enélkül a gondolat, a bosszú ez utolsó reménysugara nélkül, azt hiszi Atyám, kiállnék e szörnyűséges szerep eljátszására a nagy tömeg elé? Ha másként nem, a láncomat hurkoltam volna a nyakam köré, úgy vettem volna életemnek végét. Ha Messzinában hagynak, ezt meg is cselekedtem volna. De mikor meghallottam, hogy idehoznak Palermóba, hogy itt fognak kivégezni, másként határoztam. Mert tudtam, hogy Ő akarta így! Ő akart gyönyörködni halálomban.

- Ki?

- Ő...

- De ha így halsz meg, bűnbánás, megbocsátás, Isten könyörülete nélkül, kárhozatba döntöd a lelkedet!

- Így fog meghalni Ő is, Atyám!... megbánás, bűnbocsánat nélkül. Abban a pillanatban fog lecsapni rá a halál, mikor legkevésbé várja. Gyónás, pap nélkül fog meghalni. Isten könyörülete nélkül! Együtt fogunk elkárhozni.

A vasajtó csikorogva nyílt fel.

- A kápolnát előkészítették a gyászmisére, Atyám - jelentette az őr.

A pap Pascal Brunóhoz fordult.

- Ó, fiam... mégegyszer kérlek... könnyíts a lelkeden. Gyónjál meg.

- Nem tehetem, Atyám -, felelte nyugodtan Bruno.

- Akkor hát én sem tehetek egyebet, minthogy a gyászmisén buzgón imádkozzam Istenhez szegény, megtévelyedett lelkedért. E mise alatt talán megszállja lelkedet a megbánás és elűzi gonosz gondolataidat.

- Nem hinném, Atyám!

Bejöttek a csendőrök, s a vasravert Brunót átvezették Szalézi Szent Ferenc templomába, a börtönépülettel szemben. A templom ki volt világítva. Ősi szokáshoz híven, a haláraitéltek itt hallgatták gyászmiséjüket, s imádkozásba merülve itt töltötték utolsó éjszakájukat. Bruno kivégeztetése másnap reggel nyolc órára volt kitűzve.

A templom egyik - az oltárhoz legközelebb eső - oszlopára egy vaskarika volt erősítve. Ehez kapcsolták az elítélt derekára fűzött vasláncot. Ez a lánc elég hosszú volt ahhoz, hogy az elítélt az oltár lépcsőjét kényelmesen elérhesse és odatérdelhessen a jámboran megáldozóknak szánt helyre.

Pascal Brunót is ehez az oszlophoz láncolták.

A mise kezdete előtt az őrök kórházának ápolói egy koporsót hoztak be, s a templom közepén felállított ravatalra helyezték. Egy aznap elhalt betegük feküdt e koporsóban. A kórház igazgatója, tudva, hogy ez este a templomban gyászmisét olvasnak, azt akarta, hogy a kórház e másnap eltemetendő szegény halottjának lelke üdvét is szolgálja a gyászmise. Ezért küldte ide a halottat. A pap tudtával és beleegyezésével. A sekrestyés meggyújtotta a két viaszgyertyát s megkezdődött a gyászmise, amelyet Bruno leszegzett fejjel, áhitatosan hallgalt végig.

Mise után a pap jóságosan az elítélthez lépett. Megfigyelte az ájtatosságát, s azt remélte, hogy ez az áhitat jobb érzésekre vezérelte. Hogy most inkább hajlandó lesz a szent gyónással könnyíteni elkárhozandó lelkén. De Bruno csak a fejét ingatta. Nem!... dacára a misének... dacára az imádkozásnak, izzó gyűlölete még féktelenebbül lobogott. A pap megígérte, hogy másnap reggel hét órakor visszajön. Bízva abban, hogy a magányos éjszaka ezen a szent helyen, a Keresztel szemközt, kiöli a bosszúvágy tüzét, megbékélteti a lelkét, bűnbánásra, vezeklésre bírja.

Bruno hát magára maradt. Teljesen magára...

Komor tünődésbe merült. Mintha e rövid néhány óra alatt egész eddigi életét újra élte volna. Régi, fakó képek elevenedtek meg... Ameddig ember emlékezete visszaterjedhet, minden visszatért. Legzsengebb gyermekkora. S e színfehér gyerekévekben hiába kereste olyas cselekedetek nyomát, amelyek előhívhatták volna későbbi ifjúsága kárhozatait. Szüleinek engedelmes, szerető, jó fia volt. Emlékezett az atyai ház meghitt, békés, derűs nyugalma és emlékezett, hogy e derűt és békét, anélkül, hogy okát sejtette volna, zokogó fájdalom váltotta fel. A napra, amikor apja sötét arccal, törével övében hagyta el a házat, és még komorabban, véres pengéjű törrel tért vissza. Az éjszakára, amikor azt, akinek életét köszönhette, a szülő-atyját, éj közepén hurcolták el erőszakkal házukból a pribékek, s egy másik éjszakára, amikor egy templomban, csakúgy mint most, gyászmisét hallgatott. Az elítéltek gyászmiséjét... csak úgy, mint most! Akkor az atyját látta az oszlop vaskarikájához láncolva, úgymint most önmagát!

Minthogyha a Végzet, a véletlen szeszélye, a Gonosz fensőbbes győzelme a Jó felett terelte volna családjuk sorsát e gyászos mederbe. Lépésük nyomán átok fogamzott. Bármilyen úton indultak, a legfeketébb örvénybe szédültek.

Ez utakon hiába kereste a Gondviselés egyetlen áldását, a kegyes Ég egyetlen biztató mosolyát, a leghalványabb reménysugarat. S mintha valami furcsa láz ejtette volna hatalmába, mintha még most, élete ez utolsó szörnyűséges perceiben valamit mégis elnyerhetne e kegyes égi jóságból, amelynek áldását annyi emberi ajak hirdeti, levetette magát a földre és homlokával verdesve a hideg kőkockákat, lelke egész meggyőző erejével kérte, könyörögte a Mindenhatót, hogy lebbentse fel előtte e rettenetes rejtély fátylát. Ajándékozza meg a *megértéssel*, legyen jóságos Atyja, vagy könyörtelen zsarnoka... Csak ezt a gyötrő bizonytalanságot ölje ki a szívéből! Ezt a nagy eltévelyedést!... Hát igen... ajándékozza meg a megtisztulással!... a lelkét feloldó bűnbánattal... megbocsátással... Mint az utolsó reményszálba kapaszkodó, úgy hallgatta a szíve vad dobogását.

De ez a szív változatlanul csak egy szót dobogott, agyát változatlanul csak egy gondolat fűtötte:

- Bosszú!... bosszú!... bosszú!

S ekkor túlhevített fantáziája azt sugallta, hogy talán a halott fog válaszolni tévelygő kérdéseire. Egy elköltözött lélek fog visszazállni és szívébe csepegtetni az isteni kegyelem égi vigaszát. Hogy egyenesen ezért hozták ide ezt a tetemet, a másvilág szimbólumát, földi hüvelyét annak, akinek lelke már egy másik világban kóvályog és aki már tudja, mily nevetésesen senki egy ember, egy testi hüvely, amely pedig, ameddig él, azt hiszi, hogy a világ-egytemet csak az ő kedvéért teremtették...

Bruno a ravatalhoz közeledett. Sápadtan, meggyötrötten hajolt a koporsó felé. Rátekintett a halottra. A ravatalon egy nő holtteste feküdt.

Pascal megborzongott. A nő arcát kutatta.² De a szemfedő egy sarka ráborult az arcra és eltakarta Bruno szeme elől. S most hirtelen, ösztönösen, mint egy villámcsapás, eszébe jutott Teresa. Teresa... akit azóta az átkos nap óta, mióta Istennel, emberekkel szakított, nem látott viszont. Teresa, aki a haláltarantella után esztét veszítette s aki három esztendő óta élt ugyanabban az örültek házában, ahonnan most ezt a ravatalt, ezt a halottat idehozták.

Teresa!... akivel a szörnyűséges sors talán itt hozta össze az oltár előtt. Nem fehér menyasszonyi ruhában, úgy, ahogy megálmodta, nem pirulón, szerelmesen, hanem halotti leplében, viaszfehérre merevedve. Halott menyasszony, s a legborzalmasabb halál küszöbén: az akasztófa árnyékában álló vőlegény!

A kínzó kételyt nem bírta tovább. Kinyújtotta reszkető kezét, hogy a szemfedél sarkát felemelje. Nem érte el... Valami visszarántotta. A lánc! A derekára fűzött lánc. Amely nem volt elég hosszú, hogy elérhesse a halottat s odarögzítette az oszlophoz. Hiába nyujtogatta kétségbeesetten a karját. Bár csak néhány lépésnyire volt, mégsem érte el a szemfedőt. Pedig ha fellebbentette volna, csak éppen a sarkát, amely a halott arcára borult, innen is felismerhette volna. Keresett valamit, aminek a segítségével célját elérhesse. De semmit sem talált a kezeügyében. Lehelletének az erejével akarta meglibbenteni a könnyű leplet. Ez sem sikerült. Mintha márványból lett volna, merevmozdulatlan maradt. Tehetetlen dühében két erős kezével húzta, tépte, rángatta a láncát, minden erejét megfeszítve ketté akarta törni, de a vasszemek nem engedtek ember erejének.

Két keze ökölbe szorult, homlokán hideg verejtékcseppek gyöngyöztek. Lekuporodott az oszlop alá, feje összekulcsolt kezére csuklott s ott maradt mozdulatlanul, mint a kétségbeesés megmerevedett szobra. Meg sem moccant reggelig, ameddig a pap, úgy ahogy ígérte, vissza nem jött a templomba.

Isten szolgája fenkölt komolysággal, mélyen megilletődve közeledett a halálraszánthoz. Mikor a közelébe ért, megállt, és hosszan, megindultan, vérző szívvel nézte a mozdulatlanul gubbasztót. Isten nyájának egy megtévelyedettjét!... Azt hitte, alszik!... Szegény, nyomorult, bűnös lélek!... Sajnálta felébreszteni.

De hogy álmom jött a pilláira, hogy aludni *tudott* ezen a szörnyű utolsó éjszakán, ebből arra következtetett, hogy megbékélt Istenével és önmagával, hogy bűnös lelke kész befogadni a töredelmes gyónás útján elnyerhető megváltó feloldozást! Ez nem is történhetett másként.

Közelebb lépett és szelíden megérintette Bruno vállát. Bruno az érintésre megreszketett és feltekintett.

- Nos fiam... magadba tértél? Készen állsz a gyónásra? Mert én készséggel megadom a feloldozást.

- Még nem tudom, Atyám...

- Hogyan?... *Még* nem tudod?... Nem sok az időd, szegény fiam. Megbékéltél-e önmagaddal és minden e földön élő felebarátoddal? Kéred-e gyónásod árán Isten bocsánatát, és megbocsátottál-e embertársaidnak? Felelj, fiam!

- Még nem tudom, Atyám! De egy perc, egy pillanat múlva már felelhetek. Ha előbb egy csekély kérésemet teljesítette, Atyám.

- Minő kéréseidet?... Beszélj!

- Lebbentse fel annak a szemfedőnek a sarkát, Atyám. Hadd láthassam a halott nő arcát!

² Olaszországban a halottakat fedetlen arccal ravatalozzák fel a templomban. Csak utolsó percben, mielőtt a sírgödörbe bocsátják, szegezik rá a koporsó fedelét.

A pap minden okoskodás nélkül teljesítette e furcsa kérést. Odalépett a ravatalhoz és fel-emelte a szemfedő sarkát, amely eltakarta a halott arcát. Bruno lázas izgatottan emelkedett fel és hajolt előre.

Sejtelmei nem csaltak. A halott Teresa volt. Pillanatig halálos szomorúan nézte, aztán fáradtan legyintett a kezével. Mintha azt jelezné, hogy a pap újra letakarhatja a halott nő arcát. A pap elérte a néma intést és engedelmeskedett.

- Nos, fiam? E szegény elköltözött arcának látása megerősített jámbor szándékodban?... Felelj!...

- Most hát felelek, Atyám! Ez a nő és én ártatlanoknak születtünk, jó szándékkal eltelten indultunk az életnek. Az életnek, amely egymás útjába vezetett. Szerettük egymást. Boldogságra éhesen. És megesküdünk, hogy egymáséi leszünk. Hogy történjék bármi, soha el nem hagyjuk egymást, várunk egymásra, máshoz nem kötjük az életünket. Ő készítette esküszeregsre ezt a nőt, úgy, ahogy engem gyilkolásra készítetett. Ő kergette ezt a nőt az örületbe, engem a kétségbeesésbe. A sírba, ahova ma mind a ketten megyünk. Nélküle ma boldogan élnénk, elégedetten, mint a többi jámbor hívő. Ő volt az átkunk!... A jó Isten megbocsáthat neki... ha tud! De én soha meg nem bocsátok! Soha! Még a síron túl sem!

A templom ajtaja felnyílt. A pribékek jöttek Brunóért.

A pap fájó szívvel hajtotta le a fejét. Minden igyekezete, fohászokodása, hogy e megtévelyedett lelket a bűnbánás vezeklésével visszaterelje Isten nyájának aklába, megtört ez ember szívében lángoló féktelen, olthatatlan bosszúvágygal szemben. Milyen mérhetetlen lángja a gyűlöletnek loboghat e szerencsétlen szívében, ha most, nyomorult élete utolsó megszámlált perceiben inkább tudatosan indul az örök kárhozatba, semhogy megbocsásson egy ellene vétett embertársának...

S a jóságos lelkiatya e megtörhetetlen daccal szemben nem tehetett egyebet, mint hogy összekulcsolt kezekkel, letérdelve, forrón imádkozva, könnyektől elborult tekintettel nézte a távozót, a megláncoltat, aki emelt fejjel, gögösen haladt a pribékek között.

XII.

Tündöklően ragyogó tavaszi nap köszöntött Palermo városára. Az ég azúrkékjét egy báránnyal sem zavarta. A levegő mámorítóan balzsamos volt. Szerelmes menyasszony álmodhatja ilyenek az esküvője napját. Amikor a szívében kacagó boldogságot az ég, a nap, minden virág, minden csattogó madár ujjongva visszhangozza. Ünnepi nap volt.

Mert Palermo, a boldog város, ünnepre készült. Az egész Sziciliát megfélemlítő rettegett bandita kivégzésének ünnepére. Az összes iskolákban szünetelt a tanítás, üzletek zárva, a város egyetlen épkézláb lakosa el nem mulasztotta volna, hogy e borzalmas színjátékban gyönyörködjön. Csak a magukkal tehetetlen elaggottak, az ágyukhoz szegezett betegek s a még járni nem tudó gyerekek maradtak otthon. Sőt, ez utóbbiak nagyobb részét ünneplőbe öltözött anyjuk magával cipelte, míg a többi öklömnyi poronty a szoknyájába akaszkodott. Ezeknek kis agysejtjeikbe már belerögződött ez a kép, amelyre majdan érett korukban is visszaemlékezhetnek.

Az elítéltek a Szalézi Szent Ferenc templomból, ahol utolsó éjszakáját töltötte, a Marina térre, ahol az akasztófát felállították, a Toledo uccán kellett végighaladnia. A hosszú uccán annyi ember nyüzsgött már a kora hajnali órákban, hogy a tolongás már-már életveszélyessé fajult. A közönség előkelőbb rétegei, a finnyásabbak, természetesen nem vegyültek a nép közé. Ezek, akár egy színház díszelőadásán, páholyaikból - az ablakokból - élvezték az előadást! Szép dámák, akik máskor ilyenkor még legédesebb álmaikat aludták selymes, csipkés ágyaikkban, izgatottan, kipirult arccal, csillogó szemekkel hajoltak ki az ablakokon díszesen, kacéran, minden vizsga tekintet kritikáját elviselhetők. Mintha ez alkalomra még a szokottnál is különösebb gonddal öltözödtek volna.

Palermo és a környék zárdáinak apácái sűrűn rácsozott ablakaik mögött szorongtak. S ezen senki meg nem botránkozott. Egész Sziciliában az a szokás dívott, hogy e szentéletű nők, akik a világ minden szórakozásától elzártan éltek, úgy az egyházi, mint a profán ünnepeket végignézhatték, olyan módon, hogy ők mindent láthattak, de őket viszont senki se láthassa. E célból minden zárda egy-egy emeletet bérelt a Toledo ucca valamelyik házában. Mert minden egyházi körmenet, s minden világi ünnepi céció ezen az uccán haladt végig. Az egyes zárdákat e kibérelt házakkal földalatti alagutak kötötték össze, amelyek olykor félmérföldre is terjedtek. Az apácák láthatatlanul, fátylaikba burkoltan, az alagutakon keresztül jutottak kibérelt helyeikre, a sűrűn rácsozott ablakok mögé.

A házak tetőin, mint búzaföldön a szélben ringó érett gabonakalászosok, hullámozott a legalsóbb rend, a legvállalkozóbb szellemű publikum, amely e nyaktörő helyet választva, e kakasülői magaslatról mindent kitűnően láthatott.

A templom ajtaja előtt várt az öszvéres szekér, a szokott fogat, amelyen a halálraítéltet a bitófához hurcolták. E szekér előtt haladtak hosszú kettős sorban a fehér vezeklőbarátok. Az első magasra tartva vitte a keresztet, a négy utolsó a koporsót, amelybe majd a kivégzett kihűlt tetemét fektetik. Mögöttük lovagolt markos, fekete lován a hóhér, kezében skarlátpiros zászlaját lengetve. Jobbról-balról két segédje, gyalog. A szekér mögött a feketecsuklyás barátok hosszú sora, égő gyertyákkal kezükben, halk imákat mormogva. Leghátul a katonák és csendőrök fegyveres szakaszai.

A tömeg között, a tolongók közé szürkekámzsás alakok furakodtak, nyakig zárt csuklyáikból csak szemük és szájuk helye maradt szabadon. Egyik kezükben csengetyűt ráztak, a másikkban kötélkorbácsot pattogtattak. A barátok imádkozásának tompa moraja, a fülsiketítő csengetés, a tömeg lázas zsidongása elképesztő káosszá növekedve töltötte be a levegőt.

Annál is inkább, mert mint a futótűz terjedt el a tömegben a hír, hogy az elítélt nem akart meggyónni. A mély vallásosságtól átítatott szicíliaiak lelkében ez a hír nemcsak megdöbbenést, visszatetszést keltett. Jóval többet annál! Mert amilyen rajongón vallásosak voltak, a déli népek fantáziájától átfűtve, époly könnyen hajlottak a babonára is. Pascal Brunónak eddig is az volt a híre, hogy a Gonosszal szövetkezett. Másként hogy is pattanhatott volna le megsebezhetetlen testéről nem egyszer a gyilkos golyó! A nép hitét, saját céljai érdekében, ő maga igyekezett minden alkalommal megerősíteni. S e kárhozatos nimbuszát most még erősebben alátámasztotta a hír, hogy a szent gyónást ilyen konokul megtagadta. Nem könnyíthetett a lelkén, mert ezt a lelket már régen eladta az ördögnek! Kíváncsian, fagyos rémülettel bámulták e mindörökre elkárhozottat, amint a hóhérszekéren, a halotti zsoltárokat éneklő fehér- és feketecsuklyás barátok között előttük elhaladt. És lázas-izgatottan tömörültek a Toledo uccából a Marina térre kanyargó menet mögé, amely most már szinte beláthatatlan hosszú vonalban tekergőzött.

E nagy sokaságban Pascal Bruno volt az egyetlen ember, aki változatlanul megőrizte hideg nyugalomát. Úgy nézett a tömegre, mintha nem is ő volna a megalázott. Hüvösen, érzéketlenül, majdnem udvariasan. Mint aki tudja, hogy a közönséget nem illik becsapnia. Mint aki ismeri az egyén kötelességét a társadalommal szemben, e társadalom jogait az egyénnel szemközt. Mint aki utolsó pillanatig híven teljesíti a kötelességét és senki neheztelését sem akarja magára vonni.

A város központján, ott, ahol a Cassero ucca két oldalról keresztezi a Toledo uccát, a menet egy percre megállt. E megpihenésre a tömeg készítette, amely túlhevített izalmában keresztültörte a katonák és csendőrök kordonját és belevegyült a menetbe, a csuklyás barátok soraiba. Pascal Bruno e percnyi megállást felhasználva, hirtelen felállt a szekérben. Gyorsan körülnézett, mintha keresne valakit. Homlokát összeráncolta, tekintete élesen kutató volt. Mintha valakihez szólni akart volna, egy utolsó jelt adni, utolsó akaratot közölni... De, úgy látszott, azt, akit keresett, nem találta. Visszaült a hevenyészett szalmaülésre. De az arca jóval sötétebb, komorabb volt, mint az imént. Szemeiben nyugtalan fények cikáztak. Mintha elveszítette volna fenséges önuralmát... Valami kizökkentette az egyensúlyából... Ám azért nem mozdult, míg csak a Marina térre nem értek.

Itt a tömeg összetorlódása következtében a menet újra megállni kényszerült. Bruno most, másodízben is felállt. Vizsga tekintettel kémlelt körül. A tér túlsó oldaláról meredt rá a bitófa. Mintha e hatalmas teret köröskörül emberfejekből kövezték volna, úgy szorongott négyszögben ember-ember hátán. A paloták erkélyei zsúfolva voltak. Csak Butera herceg palotájának márványoszlopos erkélye volt teljesen üres és elárvult. Ott egy lélek sem mutatkozott. A palota csukott ablaksora szorosán le volt függönyözve, hogy még csak ki se tekinthessen senki. Annál szembetűnőbb volt a szomszédos palota erkélye, virágdíszből, drága keleti szőnyegek pazar színpompájától ékesen. Bíborbársony baldachin alatt, aranytámlás brokát karosszékek sorakoztak. Mint megannyi királyi trónszék! Középen, egy magaslaton, a legpompásabb karosszékekben, hódolói udvarától, Palermo legszebb főúri asszonyaitól, legelegánsabb főnemes lovagjaitól körülveve, trónolt a szépséges Gemma grófnő, a mindenható alkirály kedvese. Akiről köztudomású volt, hogy még az alkirálynál is mindenhatóbb, mert hiszen a vakon szerelmes Carini herceg imádottságának minden szeszélyét teljesítette.

Gemma grófnő páholyául a bitófával szemközti erkélyt választotta. Hogy a sóvárgott színjáték minden mozzanatában kedvére gyönyörködhessen, hogy gyűlölt ellenségének haláltusájából pillanatot se veszíthessen.

Ezen az erkélyen akadt meg Pascal Bruno körbefutó tekintete. S a két tekintet keresztezte egymást. Egy majdnem királytól imádottnak kegyencnő s a halálraítélt bandita pillantása összevillant. Mint két éles tör pengéje! Egyformán gyűlölettől, bosszúvágytól lángolón!

Pascal Bruno eddig nyugodt, közönyös arca eltorzult a gyűlölettől, véresre harapta elfehéredett ajkait, s ahogy kezeit görcsösen ökölbe szorította, tenyeréből kiserkent a vér... Gemma grófnő gögösen, megvetően mosolygott s a diadalmas elégtétel egy árnyalattal még élénkebbre festette márványarcának rózsáit.

A két tekintet még konokul egymásbafonódott, mikor a szekér körül hullámzó tömegből furcsán éles kis fütty hallatszott. Mint egy jeladás... Bruno megrekesztett. Most már az ő arcába is visszatért az élet pírja. Villámgyorsan a fütty irányába fordult. Nyugodt volt megint, szoborszerűen nyugodt. De most már az ő tekintete lángolt diadalmas örömmel. S mikor a menet újra megindulni készült, érces, erős hangon harsogta:

- Megálljunk!

Ez a kiáltás bűvös hatást váltott ki a tömegből. A sokezernyi emberi láb egyszerre torpant meg. Úgy álltak ott, mint a földbeszegzett cövekek. Minden fej az elítélt felé fordult, minden tekintet rámeredt. Csodálkozva, mohón, kérdő kíváncsisággal. Mit akarhat?

- Mit kívánsz? - kérdezte a hóhér.

- Gyónni akarok - felelte Pascal Bruno.

- Elkéstél. A szent atya már nincs melletted. Magad küldted el.

- Mert megszokott gyóntatóatyámnak akartam meggyónni, akiről tudtam, hogy nem hagy cserben. Hogy időre eljön. Itt is van! Látom itt balról lenn az emberek között. Idegen papnak nem gyóntam. De neki meggyónok.

A hóhér türelmetlenül, visszautasítón legyintett kezével. De nem számolt a tömeg hangulatával. A közelállók elkapták az elítélt szavait, meghallották a kívánságát. S mint a futótűz terjedt végig a tömegen a hír, hogy az elítélt gyónni akar. Először csak zúgó moraj alakjában, aztán mind hangosabban tört fel a követelő, fenyegető kiáltás:

- Engedjék hozzá a gyóntatóját!... gyónni akar!

A hóhér nem ellenkezhetett a tömeg akaratával. Engednie kellett. S az emberek már utat nyitottak a papnak. Egy fiatal, olajbarnaarcú csuklyás barátinak, akinek lázastekintetű szeme, csonttá soványodott arca aszkéta életről beszélt. Fejét lehajtva, komoly méltósággal lépett az elítélt szekéréhez. Felkapaszkodott a hágcsón, belépett a szekérbe.

Bruno azon pillanatban a szalmára térdelt. S mint egy adott jelre, az ucca kövezetén, házak ablakai mögött, erkélyeken, házak lapos tetőin, az egész tömeg, utolsó szálíg minden ember letérdelt. Csak a hóhér ült lova hátán. Mintha megbélyegzett mestersége kizárná az általános ájtatoskodásból.

A csuklyásbarátok a haldoklók imáját énekelték. Hangjukkal útját vágva, hogy a szent gyónás titkai avatatlan füleket érhessenek. Bár erre mi szükség se volt, mert a tömeg zsidongása úgylis előlte a két beszélő hangját.

- Csakhogy itt vagy! - mormogta Bruno.

- Itt vártalak.

- Régen kereslek.

- S én régen vártalak.

- Attól rettegetem, hogy nem váltják be adott ígéretüket.

- Beváltották. Szabadon engedtek.

- Hála az Égnek! Most jól idefigyelj!

- Figyelek.
- Minden szavamat az emlékedbe vésd!
- Hallgatlak.
- Nézz jobbra... erre!...

Bruno csak a vállát rándította a jelzett irányba, mert béklyós kezeit nem mozdíthatta.

- Látod amott szemközt azt a virágfüzérékkel ékesített aranyos erkélyt?
- Látom.
- Azt a szép fiatal, aranyhajú nőt a bíborbaldachin alatt? Rózsákkal a hajában...
- Látom. Térdelve imádkozik, mint a többi.
- Igen... Mint egy imádkozó angyal. Nos... ez az imádkozó angyal Gemma di Castelnovo grófnő.
- Akinek az ablaka alatt lestelek, mikor megsebzett válladdal kiugrottál?
- Ugyanaz! Aki életem minden átkának, szerencsétlenségemnek az okozója. Aki első bűnöm elkövetésére kényszerített. Aki miatt idejutottam.
- Értem.
- Akkor azt is megérted, hogy nem halhatok meg nyugodtan azzal a tudattal, hogy ez a nő, aki életemet már itt a földön pokollá változtatta, boldogan, megbecsülten, hódolattól és tisztelettől övezve él tovább halálom után.

Pillanatnyi szünet után a fiú erősen, komolyan nézett Brunóra.

- Nyugodtan halhatsz meg! - felelte.
- A hangja nem remegett. Egy pillája sem rebbent.
- Köszönöm, Ali!
- Engedd, hogy megcsókoljalak, atyám.
- Áldjon ég, fiam!
- Áldjon ég!

A tömeg csak azt látta, hogy a fiatal csuklyás barát átöleli és megcsókolja az elítéltet. Ezen senki sem csodálkozhatott. Mert ez a gyóntatópapok általános szokása volt azon pillanatban, mikor a vezeklő bűnöst feloldozták bűneik alól. Azt is látták, hogy miután megadta a feloldozást, a barát lelépett a szekérről és beleveszett a nyüzsgő tömegbe. Többé senki sem látta.

- Induljunk - szólt megint erős hangon Bruno.

S a menet, mintegy engedelmeskedve a parancsoláshoz szokott hangnak, lassan megindult.

Ezóta már mindenki felállt térdeplő helyzetéből. A szép dámák elfoglalták előbbi helyeiket. A robbanásig hevített izgalom tetőfokára hágott. Csak Gemma ült nyugodtan mosolyogva bíborkarosszékeiben. Csak ő nézte látszólag közönyösen a bitófa felé kanyargó menetet. Pedig az egész tömegben senkinek a szíve sem dobogott lázasabban a diadalmas elégtételtől.

A bitófa emelvénye előtt a hóhér megállította lovát. A kantárszárát odadobta egyik segédjének s leszállt a ló hátáról. A hóhérsegéd elvezette a lovat, a hóhér pedig felment az emelvény lépcsőjén. Míg mindenütt másutt e bitófák egy nagy »F« alakjára készülnek, Olaszországban nagy »H« alakúak. Olyan módon, hogy e »H« két szélső oszlopát összekötő rúd, tetszés-

szerinti magasságban szabályozható. A skarlátzászlót egyik oszlop csúcsára erősítette. Aztán megbizonyosodott, hogy a kötel elég erősen lóg-e? A zekéjét ledobta, hogy szabadabban mozoghasson.

A két hóhérsegéd a szekérhez lépett, hogy az elítéltet lesegítse. De Pascal Bruno ezalatt már a maga jószántából lelépett a szekérből. Vállaival lökte odébb a hóhérsegédeket s olyan gögösen felvetett fejjel, olyan biztos lépésekkel haladt fel a bitófa lépcsőjén, mint király a trónemelvényére. Önként helyezte a felvezető létra alsó fokára a lábát.

A morajló zivaj zúgását halálos csend váltotta fel. Szinte hallatszottak a félelemtől kalapáló szívek dobogásai. Voltak, akik felzokogtak, mások irtózáttól tágrameredt tekintettel néztek a bitófára, ajkukra fagyott kiáltásukkal.

Egyik fehérkámzsás barát kezében a keresztel olyan módon helyezkedett el Pascal Brunóval szemközt, hogy az elítélt utolsó pillanatáig a szent keresztet szem előtt tartani kényszerüljön. A koporsót hozó négy csuklyás barát terhét leállította a bitófa emelvénye alá. A katonák és csendőrök kordont vontak az emelvény köré s e kordonon túl szorongott a tömeg. A kordonon belül nem volt más, mint a csuklyás barátok, a hóhér segédeivel és az elítélt.

Pascal Bruno segítség nélkül mászott fel a létrán. Pillanatra sem zökkent ki a nyugalmából. Még arra is jutott ideje, hogy a szemközti erkélyre egy pillantást vessen. Hogy elkapja Gemma grófnő tekintetét. Hogy rámosolyogjon... Rámosolygott abban a pillanatban, amikor a hóhér a kötelet a nyakára hurkolta, amikor derékon ragadta és ellökte a létráról. Ő maga minden erejéből ránehezedett Bruno vállára, míg a két hóhérsegéd a két lábába akaszkodott, súlyukkal lehúzza a kötelet. De a kötel e négyszeres emberi súly elbírásához nem volt elég erős. Kettészakadt... Elítélt, hóhér, hóhérsegédek, az egész pokoli gomolyag ott hentergett a bitófa alatt az emelvényen.

Az első, aki felpattant, maga az áldozat volt. Pascal Bruno!... akinek kezeiről az akasztás percében leoldották a bilincseket s aki most a vérfagyasztó csendben ijesztőn, komoran egyenesedett fel. A tömeg irtózva látta mellén, jobbfelől egy kés markolatját... A hóhér kését!... amelyet gazdája a meghíúsult akasztás pillanatában markolatig döfött az áldozatba.

Pascal Bruno kirántotta a kést.

- Nyomorult!... - dörögte a hóhér felé -, nyomorult!... nem vagy méltó arra, hogy hóhér légy!... se bandita! Nem tudsz akasztani. Még gyilkolni se!

S a hóhér kését ő maga döfte markolatig balfelől egyenest a szívébe.

Azon pillanatban holtan bukott le.

Leírhatatlan kavarodás támadt. Falrengető üvöltés reszkettette meg a levegőt! Egymáson keresztül gázoltak a menekülők. Mások viszont egymáson keresztül vetették magukat a bitófa emelvényére.

A csuklyás barátok Pascal Bruno holttestét sietve a koporsóba fektették és elvitték. A hóhér tetemével már bajosan cselekedhettek volna ugyanezt. Mert a hóhért a megvadult tömeg ízekre tépte.

XIII.

A legendák, amelyek Pascal Bruno életében szárnyra keltek, halála e rendkívüli körülményeivel százszorta nagyobb arányúvá növekedtek. A babonás szicíliai nép emlékében nem bandita mivoltát őrizte meg, hanem a hőst siratta benne, gyengék, szegények védelmezőjét, pártfogóját. Anya gyermekét az őt dicsőítő népénekeket dalolva ringatta, apa fiának őt állította a bátorság, férfiasság mintaképéül.

De sehosem siratták olyan szívettépőn keservesen, senki életében nem hagyott olyan betölthetetlen ürt, mint annál a fiúnál, aki ez utolsó éveiben hűséges csatlósa, minden kalandos vállalkozásának osztályosa volt.

A kivégzés utáni tomboló zűrzavarban, a fiatal csuklyás barát, a hirtelen felbukkant gyóntató úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Többé senki sem látta nyomát. Nem is kereste senki. Aminthogy hiába is kereste volna.

Mert ugyan ki tudott a világtól elfelejtett ősbarang létezéséről a sziklák rejtekében, ahova most Ali bánatával menekült. Ugyanoda, ahova Pascal Bruno annakidején a kalózharcból kimentett sebesült fiút hozta, amelyet akkor paradicsomnak látott feleszmélésének első pillanatában, ahol megtalálta további élete támaszát, akit apjaként imádott... Ugyanott gubbasztott most gyászos egyedüllétében, elsiratva ezt a jó apát. S mindaz a lángoló, féktelen bosszúvágy, ami rövid idő előtt még Pascal Bruno szívét hevítette, átköltözött a fiú szívébe. Mi egyéb keresnivalója volt már e földön, mint végbevinni jötevője utolsó küldetését, méltónak mutatkozni Pascal Bruno örökére. A vérbosszúra!

Füvekből, gyökerekből táplálkozva, kerülve emberlakta helyek tájékát is, itt lapult meg a trogloditák barlangjában, várva, lesve az időt, amikor megérlelt bosszúja kipattanjon.

Kevéssel utóbb egy langyos tavaszi estén Carini herceg ismét a montreali püspöknél vacsorázott. Gemma grófnő ezúttal is egyedüllétre kárhoztatva várta szerelmes urának hazaérkezését. Sugárzóbban, szebben, mint valaha! Mert a boldogság szépít s ő diadalmasan boldog volt! A tudat, hogy legádázabb - talán egyetlen - ellensége már nem él, nem lehet kárára, a nyugodt biztonság megnyugtató érzését adta neki. Nincs kitől félnie, nyugodtan alhat!...

Milyen szép is az élet!... Csak unalmas néha... így egyedül! Azelőtt Teresával szívesen elbeszélgetett. Teresa magányos óráiban elszórakoztatta, de új komornája, Gidsa, aki nem vitte olyan tökélyre a hízelgés művészetét, úntatta elkényeztetett úrnőjét.

Csodás nap után csodás éjszaka volt. A kék selyemmel kárpitozott szoba ablakából az élesen tiszta levegőben, mint történetünk elején, most is világosan ide látszottak Alicudi-sziget körvonalai, mögötte, mint tengeren úszó könnyű fátyolképek, Filicudi és Salina szigetek.

Nyitva volt a másik ablak is, a kert felé. Csakúgy, mint akkor... Betódult a narancsfák, a gránátbokrok édes illata. A piniák lapos, ernyős lombzatát megborzongatta a susogó szellő. Jobbról, lábtól-csúcsig ide világított a Pellegrino-hegy, balról a kilátás egész Montreálig terjedt.

A szép Gemma di Castelnuovo grófnő hosszan állt ez előtt az ablak előtt. Elábrándozva nézte a régi normann királyok ősi rezidenciáját. Majd élesen figyelt minden ezirányból közeledő fogatot. Montreal püspökénél ez este fényes vacsora volt. Sorra gördültek a visszatérő előkelőségek fényes fogatai. Az alkirály kocsiját kutatta a Palermo felé robogó fogatok között... A szeme már szinte fájt az erős nézéstől, annál is inkább, mert még e hosszú szicíliai tavaszi estére is ráborult lassan-lassan az éjszaka homálya. Elsötétült az ég kárpítja és sötét bársonyán mint megannyi szikrázó drágakő, sorra kigyúltak a csillagok. Már semmit sem látott...

Kedvetlenül fordult hátra. Ki tudja, meddig késik még a herceg. A montreali püspök nem egykönnyen engedi szabadon e legkedvesebb vendégét. S a herceg, bármennyire akarna, bajosan szabadulhat... Talán csak holnap reggel láthatja viszont.

Sóhajtva nyúlt a csengő után. Fáradtan, álmosan tűrte, hogy komornája levetkőztesse, kibontsa, végigkefélje aranyhajának selymes palástját, aztán lefeküdt csipkés párnáira és Carini hercegre gondolva, mosolyogva aludt el...

A herceg csakugyan jó későre szabadult szeretetreméltó házigazdájától. Éjfél is elmúlt, mikor az alkirályi fogat négy tüzes telivérje gyors iramban Palermo felé röpítette. A négy gyors lábú paripával félóra se telt s már elérték Palermót. A város határától pedig rövid öt perc alatt a villát.

Élénken felsietett egyenest Gemma szobájához. Nagy meglepetésére a megszokott ajtót belülről zárva találta. Maga sem értette Gemma szórakozottságát, de nem tehetett egyebet, mint hogy átkerüljön a másik ajtóhoz, amely egyenest az alkóvba nyílt, ahol az ágy állt. Nem szívesen zavarta volna meg az alvót, de másként nem tudott bejutni. Óvatosan nyitotta fel az ajtót, lábujjhegyen lépett be, hogy valahogy fel ne ébressze álmából. Hiszen az első álom mindig a legédesebb!

A küszöbön pillanatra megállt és gyönyörködve nézte a mélységes álmában szoborszerűn szép teremést. A szobát csak a középről, három gyöngyzinóron függő alabástromlámpa halványan tompa fénye világította meg. Olyan módon, hogy fénye ne zavarhassa az alvót.

A herceg e homályban az ágy fölé hajolt. Gemma szétzillált hajjal, csupasz kebelével feküdt csipkéi között. Nyakán a cobolyboával... Aminőt rajta kívül más asszony még nem is viselt Palermóban. A herceg elmosolyodott. Asszonyi hiúság! Drága bolondos, gyönyörű kis Gemma!... még álmában sem akart megválni e ritka ékességétől. Vagy talán fázott?... de nem... lehetetlen... ebben a langyos tavaszi éjben... Hiszen az ablakokat is tárva hagyta... A sötét boá milyen csodaszépen emelte ki bőrének vakító fehérségét!

A herceg hosszan elnézte. Aztán hirtelen, maga sem tudta miért, nyugtalanítani kezdte ez a márványszerű mozdulatlanság. Legalább is meglepte... Még jobban lehajolt. Ekkor már azt is látta, hogy a csodaszép arc egészen furcsán, szokatlanul sápadt... Majdnem viaszfehér!

Dobogó szívvel hajolt le még jobban, élesen fülelve... Nem hallotta a lélegzését. Megfogta a kezét. A kis kéz jéghideg volt. Karját ekkor vigyázva a drága, imádott asszonyi test alá csúsztatta, hogy magához emelje, a maga mellén, a maga szívének tüzével melengesse...

S a következő pillanatban egy halálrsebzett vad felüvöltésével, mondhatlan irtózáttal szédült hátra. A cobolyboá letekergőzött s a csodaszép asszonyfej leválva törzséről, a földre gurult...

Hajnalba a kertben az ablak alatt megtalálták Ali véres jatagánját.